

Inspraakbundel

Zienswijzen op ontwerp-instemmingsbesluit 'GASWINNING VINKEGA'

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Winningsplan Vinkega
Postbus 142
2270 AC Voorburg
<http://www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage>

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	3
KENNISGEVING.....	5
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN:	
OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS ZIENSWIJZENUMMER.....	8
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES EN ZIENSWIJZEN.....	9
ZIENSWIJZENUMMER 0001 TOT EN MET 0008.....	10

Woord vooraf

Van dinsdag 1 september 2020 tot en met maandag 12 oktober 2020 lag het ontwerp-instemmingsbesluit voor het project 'WINNINGSPLAN VINKEGA' ter inzage. Een ieder kon naar aanleiding van het ontwerp-instemmingsbesluit een zienswijze inbrengen. Overheden konden een zienswijze in de vorm van een reactie geven.

Gaswinning uit de kleine velden

In Nederland zijn er zo'n 240 kleine gasvelden waarvan ongeveer de helft op land ligt, waarvan één nabij Vinkega. Ongeveer de helft van het geproduceerde gas in Nederland komt uit de kleine velden. De jaarlijkse hoeveelheid gas dat wordt gewonnen uit alle kleine velden neemt af omdat verschillende gasvelden uitgeput raken. En ook al is Nederland voor de energietransitie begonnen met het afbouwen van gas, is gas de komende decennia voor de leveringszekerheid en de energievoorziening nog steeds nodig. Het gebruik van gas uit eigen land leidt daarbij tot een lagere uitstoot dan geïmporteerd gas. De risico's en impact van gaswinning uit kleine velden zijn niet vergelijkbaar met die van gaswinning uit het Groningenveld. Waar het gas uit kleine velden veilig gewonnen kan worden, wordt de winning dan ook toegestaan.

Wat staat er in het winningsplan Vinkega?

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion) heeft een verzoek tot instemming met het gewijzigde winningsplan Vinkega ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat.

Voor de wijze waarop het gas wordt gewonnen uit het Vinkega gasveld heeft Vermilion eerder een winningsplan opgesteld. Het geldende winningsplan gaat onder andere in op de wijze en de duur van de winning, de verwachte of gewonnen hoeveelheden en de verwachtingen ten aanzien van bodembeweging. Uit bodemdalingsmetingen blijkt dat de bodemdalingsschijf door winning uit het Vinkega gasveld zich verder in zuidoostelijke richting uitstrekt dan eerder was verwacht. Er is daarom een wijziging ingediend van het geldende winningsplan dat een actualisatie van de bodemdalingsschijfprognose bevat. Met de aangevraagde wijziging wordt het onderdeel over de bodemdaling en de beoordeling van de effecten vervangen in het geldende winningsplan waarmee op 11 juli 2018 is ingestemd (kenmerk: DGETM-EO/ 18120913).

De overige onderdelen van het winningsplan worden niet aangepast; de maximaal toegestane winningsduur en het maximaal te winnen volume aan aardgas blijven ongewijzigd.

Ontwerp-instemmingsbesluit en onderliggende stukken

Zoals voorgeschreven in de Mijnbouwwet, is de aanvraag met de wijziging van het winningsplan Vinkega voor advies voorgelegd aan de betrokken decentrale overheden. Daarnaast zijn Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) en de Mijnraad om advies gevraagd. Alle uitgebrachte adviezen zijn overwogen bij het opstellen van het ontwerp-instemmingsbesluit en zijn toegevoegd aan de onderliggende stukken die ter inzage liggen.

Waar kon u de stukken inzien?

U kon van 1 september 2020 tot en met 12 oktober 2020 het ontwerp-instemmingsbesluit en de onderliggende stukken inzien op www.mijnbouwvergunningen.nl/vinkega en tijdens reguliere openingstijden op de volgende locaties:

- Gemeentehuis Weststellingwerf, Griffioenpark 1 te Wolvega
- Gemeentehuis Westerveld, Raadhuislaan 1 te Diever
- Gemeentehuis Steenwijkerland, Vendelweg 1 te Steenwijk
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73 te Den Haag.

Zienswijzen en reacties

Op het ontwerp-instemmingsbesluit zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 8 zienswijzen binnengekomen (waarvan 8 uniek). De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van <http://www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage>.

Registratie en verwerking

De ontvangen zienswijzen zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel op pagina 8 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende zienswijzenummer worden opgezocht.

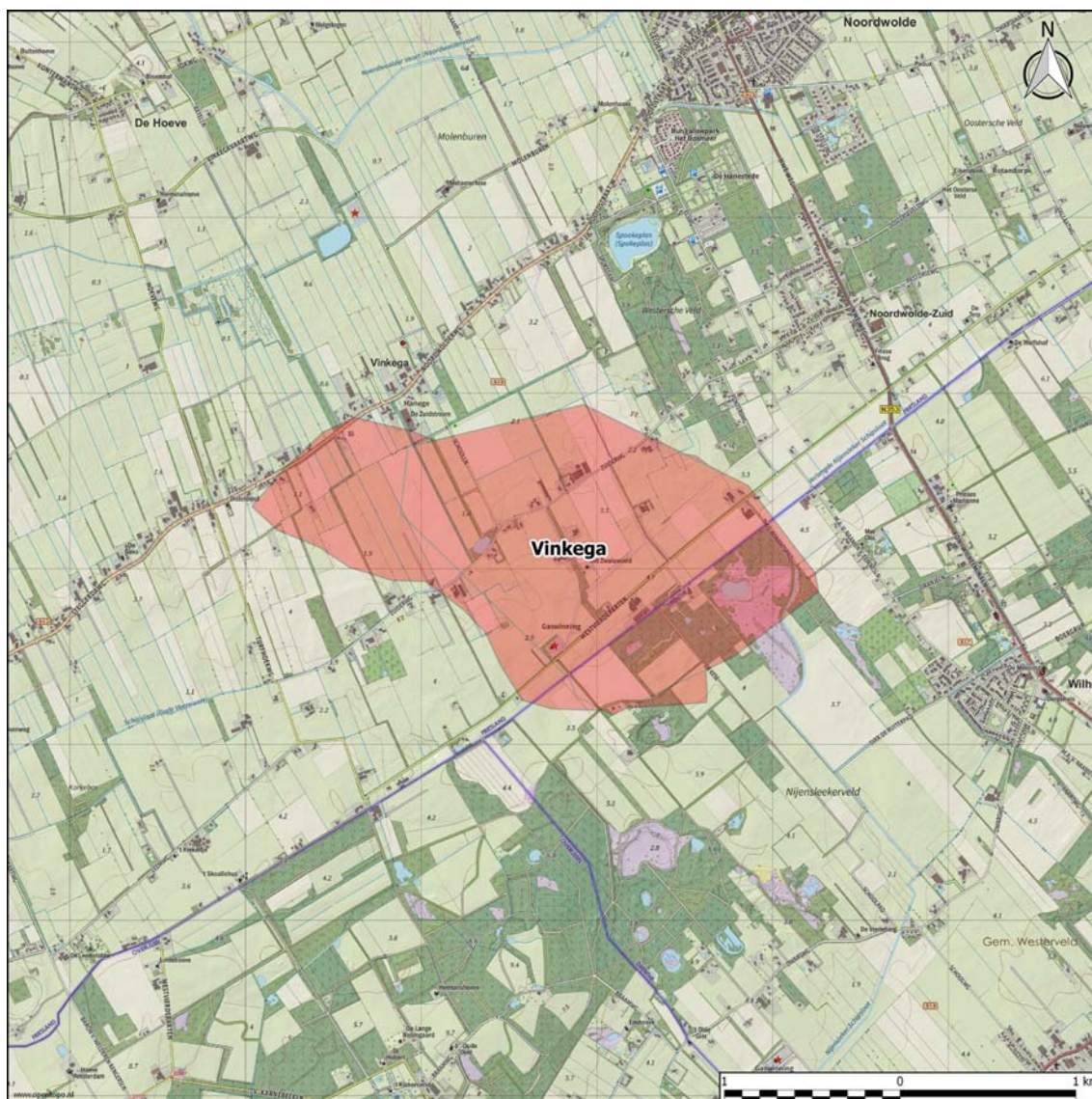
Verdere procedure

Alle zienswijzen worden betrokken bij het definitieve instemmingsbesluit. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in het definitieve instemmingsbesluit zijn verwerkt. Hiertegen staat beroep open. Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Tevens krijgen alle indieners van een geldige zienswijze persoonlijk een brief van het ministerie ter kennisgeving van de publicatie van het definitieve besluit.

Ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vinkega, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van 1 september 2020 tot en met 12 oktober 2020 ligt het ontwerp-instemmingsbesluit voor het winningsplan Vinkega voor gaswinning ter inzage. Iedereen kan reageren op het ontwerp-instemmingsbesluit met een zienswijze. In deze kennisgeving staat hoe dat gaat.

Gaswinning uit de kleine velden

In Nederland zijn er zo'n 240 kleine gasvelden waarvan ongeveer de helft op land ligt, waarvan één nabij Vinkega. Ongeveer de helft van het geproduceerde gas in Nederland komt uit de kleine velden. De jaarlijkse hoeveelheid gas dat wordt gewonnen uit alle kleine velden neemt af omdat verschillende gasvelden uitgeput raken. En ook al is Nederland voor de energietransitie begonnen met het afbouwen van gas, is gas de komende decennia voor de leveringszekerheid en de energievoorziening nog steeds nodig. Het gebruik van gas uit eigen land leidt daarbij tot een lagere uitstoot dan geïmporteerd gas. De risico's en impact van gaswinning uit kleine velden zijn niet vergelijkbaar met die van gaswinning uit het Groningenveld. Waar het gas uit kleine velden veilig gewonnen kan worden, wordt de winning dan ook toegestaan.

Wat staat er in het winningsplan Vinkega?

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion) heeft een verzoek tot instemming met het gewijzigde winningsplan Vinkega ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat.

Voor de wijze waarop het gas wordt gewonnen uit het Vinkega gasveld heeft Vermilion eerder een winningsplan opgesteld. Het geldende winningsplan gaat onder andere in op de wijze en de duur van de winning, de verwachte of gewonnen hoeveelheden en de verwachtingen ten aanzien van bodembeweging. Uit bodemdalingmetingen blijkt dat de bodemdalingssom door winning uit het Vinkega gasveld zich verder in zuidoostelijke richting uitstrekt dan eerder was verwacht. Er is daarom een wijziging ingediend van het geldende winningsplan dat een actualisatie van de bodemdalingprognose bevat. Met de aangevraagde wijziging wordt het onderdeel over de bodemdaling en de beoordeling van de effecten vervangen in het geldende winningsplan waarmee op 11 juli 2018 is ingestemd (kenmerk: DGETM-EO/ 18120913).

De overige onderdelen van het winningsplan worden niet aangepast; de maximaal toegestane winningsduur en het maximaal te winnen volume aan aardgas blijven ongewijzigd.

Ontwerp-instemmingsbesluit en onderliggende stukken

Zoals voorgeschreven in de Mijnbouwwet, is de aanvraag met de wijziging van het winningsplan Vinkega voor advies voorgelegd aan de betrokken decentrale overheden. Daarnaast zijn Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) en de Mijnraad om advies gevraagd. Alle uitgebrachte adviezen zijn overwogen bij het opstellen van het ontwerp-instemmingsbesluit en zijn toegevoegd aan de onderliggende stukken die ter inzage liggen.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van 1 september 2020 tot en met 12 oktober 2020 het ontwerp-instemmingsbesluit en de onderliggende stukken inzien op www.mijnbouwvergunningen.nl/vinkega en tijdens reguliere openingstijden op de volgende locaties:

- Gemeentehuis Weststellingwerf, Griffioenpark 1 te Wolvega
- Gemeentehuis Westerveld, Raadhuislaan 1 te Diever
- Gemeentehuis Steenwijkerland, Vendelweg 1 te Steenwijk
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73 te Den Haag.

Reageren op het ontwerp-instemmingsbesluit?

U kunt tot en met 12 oktober 2020 reageren op het ontwerp-instemmingsbesluit met het winningsplan en de onderliggende stukken. In uw zienswijze kunt u ingaan op alle onderdelen van het ontwerp-instemmingsbesluit met het winningsplan en de onderliggende stukken. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in het ontwerp-instemmingsbesluit?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?

U dient in uw zienswijze duidelijk aan te geven op welke onderdelen van het ontwerp-instemmingsbesluit u reageert en uw zienswijze te onderbouwen met argumenten.

Het is goed om te weten dat alleen personen of instanties die op het ontwerp-instemmingsbesluit een zienswijze hebben ingebracht en belanghebbende in de zin van de wet zijn, later tegen het instemmingsbesluit beroep kunnen instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Hoe kunt u reageren?

U kunt uw zienswijze schriftelijk indienen door een brief te sturen naar:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt winningsplan Vinkega
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Uw brief kan alleen als zienswijze in behandeling worden genomen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars. Zienswijzen per e-mail worden in deze procedure niet geaccepteerd.

Wat zijn de vervolgstappen?

Alle zienswijzen en reacties worden betrokken bij het definitieve instemmingsbesluit. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in het definitieve instemmingsbesluit zijn verwerkt. Hiertegen staat beroep open. Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Tevens krijgen alle indieners van een geldige zienswijze persoonlijk een brief van het ministerie ter kennisgeving van de publicatie van het definitieve besluit.

Wilt u meer weten?

Om omwonenden te informeren over het instemmingsbesluit van de Minister en het winningsplan van Vermilion wordt tijdens de terinzagelegging van het ontwerp-instemmingsbesluit door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat voorzien in mogelijkheden voor eenieder om informatie in te winnen over het besluit. Meer informatie hierover is te vinden op de website: www.mijnbouwvergunningen.nl/vinkega.

Er kan ook voor nadere informatie en mondeling inspreken op maandag, woensdag en donderdag tijdens kantooruren contact opgenomen worden met mevrouw J. Bakker op tel.: 06 11 68 64 88.

Opzoektabel mondelinge en schriftelijke zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. De zienswijzen zijn vanaf pagina 10 opgenomen.

Zienswijzen op ontwerp-instemmingsbesluit 'WINNINGSPLAN VINKEGA'

Registratienummer	Zienswijzenummer
H44-OIB-0001	0001
H44-OIB-0002	0002
H44-OIB-0003	0003
H44-OIB-0004	0004
H44-OIB-0005	0005
H44-OIB-0006	0006
H44-OIB-0007	0007
H44-OIB-0008	0008

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen

Zienswijzen op ontwerp-instemmingsbesluit 'GASWINNING VINKEGA'

Zienswijzenummer	Organisatie
0007	PlasBossinade Advocaten N.V., GRONINGEN
0006	Stichting Maatschappij Van Weldadigheid, FREDERIKSOORD
0008	Vereniging Milieudefensie Amsterdam, HAVELTE

Zienswijzen 0001 tot en met 0008

, 19 september 2020

Ministerie van Economische zaken en Klimaat
Inspraakpunt winningsplan Vinkega
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Betreft: Kennisgeving winningsplan Vinkega

Geachte heer/mevrouw,

In de Steenwijker hah krant van 01-09-2020 vernamen wij dat er wederom een kennisgeving ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vinkega ligt. Alweer een grote schrik bij ons, zoals al eerder gebeurde bij de vorige rondes. Wij hebben namelijk een boerderij uit eind 1800 die ongefundeerd is!!!! U begrijpt dat wij ons nu wel echt grote zorgen gaan maken met de huidige prognose van een bodemdaling tot meer dan 5CM!!!!

Binnen de uitbreiding van de bodemdalingscontour in zuidoostelijke richting, treedt 1 tot 2 centimeter bodemdaling op als gevolg van de gaswinning uit het veld Vinkega. De grotere bodemdalingscontour door de gaswinning uit het veld Vinkega overlapt de bodemdaling die in het verleden door de gaswinning uit het gasveld Nijensleek is veroorzaakt. Boven het Nijensleek gasveld wordt daardoor een totale samengestelde bodemdaling verwacht van iets meer dan 5 cm, waaraan de gaswinning uit het Vinkega gasveld 1 tot 2 cm bijdraagt.

Onze boerderij ligt tegen het gasveld Nijensleek aan.

Bij deze willen wij dan ook ons bezwaar/zienswijze indienen.

Wij stellen u aansprakelijk voor de toekomstige schade aan onze boerderij/schuren.

9 OKT 2020

De Minister van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Inspraakpunt winningsplan Vinkega

Postbus 142

2270 AC VOORBURG

, 9 oktober 2020

Betreft: zienswijze Ontwerp wijziging instemmingsbesluit Vinkega d.d. 31 augustus 2020,
uw kenmerk V-3232

Excellentie,

Hierbij meld ik mij als belanghebbende en maak bezwaren tegen het voorgenomen ontwerp wijziging instemmingsbesluit Vinkega omdat ik van mening ben dat u een aantal zaken over het hoofd ziet die potentieel bedreigend zijn voor mijn woning. Ik ben dan ook van mening dat het instemmingsbesluit niet genomen moet worden en de gaswinningslocatie in Vinkega gesloten moet worden.

Effecten bodemdaling

Uit de adviezen van de geraadpleegde organisaties t.a.v. de bodemdaling in Vinkega blijkt niet dat zij de effecten m.b.t. de bodemdaling dan wel bodemstijging beoordeeld hebben voor de verschillende velden in mijn regio. Deze liggen dicht bij elkaar en overlappen elkaar in mijnbouweffecten. Specifiek is niet berekend wat de effecten zijn van de injectie van productiewater in het veld Nijensleek t.a.v. bodemdaling en mogelijke bodemdaling. De nieuwe bodemdalingsschotel is precies boven dit veld gesitueerd volgens de metingen. De bodem kan hierdoor zowel dalen als ook stijgen. Injectie van productiewater kan verandering in druk geven en effect hebben op de waterhuishouding. Eerdere bodemdalingsvoorspellingen zijn achterhaald gebleken en het is geenszins zeker dat toekomstige bodemdalingen binnen de nieuwe bodemdalingsvoorspellingen blijven. Vermilion en TNO-AGE maken beide al melding van een 10% overschrijdingskans van de prognose.

Aan de oppervlakte kan verandering van waterhuishouding effecten hebben op mijn onroerend goed. Tezamen met periodes van droogte maakt dit dat mijn woning kwetsbaarder wordt voor schade. Schade aan woningen door mijnbouw treedt vaak op bij stijfheidsverschillen in de ondergrond.

Graag zie ik van u onderzocht wat lokaal de effecten zijn van de mijnbouw op de waterhuishouding in de diepere lagen en een specifieke analyse van de grondlagen in mijn omgeving. Het advies van het waterschap gaat helaas niet verder dan het waterbeheer aan de oppervlakte, maar berekent niet de effecten op de bodemlagen. In onze regio bestaat de bodem uit verschillende lagen van keileem, zand en veenlagen gecombineerd met stuwwallen. In de huidige documentatie kan ik niet vinden dat met deze aspecten rekening is gehouden. De huidige problematiek m.b.t. veenoxidatie is reeds een zorgwekkende factor voor mogelijke schade.

Potentiële schade door mijnbouw

Als huiseigenaar ben ik in beginsel zelf verantwoordelijk voor mijn huis en wil graag extra schade voorkomen. Als huiseigenaar ben ik tevens aangewezen om schade door mijnbouw te bewijzen. De verhouding tussen bewoner en overheid is hierin zeer ongelijk. Daarom vraag ik u, naast het weigeren van het instemmingsbesluit, om een omgevingsfonds in te stellen van een deel van de omzet m.b.t. gaswinning. Hierop zouden woningbezitters in de toekomst aanspraak kunnen maken bij gecombineerde schade. Mocht er geen schade ontstaan zoals uw adviserende organisaties aangeven dan is dit voor uw Ministerie hooguit uitgestelde winst.

In juli jl. is door u de Commissie Mijnbouwschade ingesteld. Deze commissie is bedoeld om de burger te ontzorgen specifiek rondom zgn. 'kleine velden'. Het protocol is tot stand gekomen zonder goede raadpleging van omwonenden van mijnbouw. Hierdoor is het te ambtelijk opgezet waardoor de uitkomst niet tot oplossingen leidt maar wederom mensen met mijnbouwschade uitsluit. Dit heeft o.a. te maken met de termijn van 1 jaar na een seismische gebeurtenis en omdat hun schade door meerdere factoren ontstaan is - dit is in de praktijk helaas altijd zo. Mijnbouwschade is complex, grillig en heeft in het, qua omvang veel grotere, veld Groningen nog niet geleid tot voldoende mate van oplossingen. Voorkomen moet worden dat schade door mijnbouw in zgn. 'kleine velden' ook leidt tot langdurige procedures.

Zoals bekend grijpt dit onevenredig in bij mensen met mijnbouwschade die niet om deze situatie gevraagd hebben. Deze situatie zal voorlopig nog doorgaan omdat u hebt aangegeven dat de gaswinning uit de kleine velden voorlopig van groot belang is voor Nederland en de voorkeur heeft boven het importeren van gas.

Graag de oproep om:

1. omgekeerde bewijslast om het verschil tussen burger en overheid enigszins op te heffen, en,
2. opdracht te geven aan de Commissie Mijnbouwschade om vanuit oplossingen te denken en niet alleen juridisch.

UNESCO Werelderfgoed

Tenslotte wil ik u nog wijzen op het feit dat onze woning ligt in het gebied van de Koloniën van Weldadigheid, welk gebied is genomineerd als UNESCO Werelderfgoed. Bescherming van dit gebied

vraagt om een hoge mate van zorgvuldigheid bij het onderzoeken en monitoren van de effecten van bodembewegingen. Dit gebied herbergt tientallen monumentale panden en daarnaast zijn en worden in dit gebied een zestigtal energie neutrale, gasloze woningen gerealiseerd, waarvan wij er één bewonen.

Het is wrang dat, ondanks het overheidsbeleid dat Nederland van het gas af moet en wij al duurzaam, energie-neutraal en aardgasloos wonen in dit gebied, wij toch deze brief moeten schrijven.

Hoogachtend,

11 OKT 2020

De Minister van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Inspreekpunt winningsplan Vinkega

Postbus 142

2270 AC VOORBURG

d, 10 oktober 2020

Betreft: zienswijze Ontwerp wijziging instemmingsbesluit Vinkega d.d. 31 augustus 2020,
                  uw kenmerk V-3232

Excellentie,

Hierbij meld ik mij als belanghebbende en maak bezwaren tegen het voorgenomen ontwerp wijziging instemmingsbesluit Vinkega omdat ik van mening ben dat u een aantal zaken over het hoofd ziet die potentieel bedreigend zijn voor mijn woning en mijn leefomgeving. Ik ben dan ook van mening dat het instemmingsbesluit niet genomen moet worden en de gaswinningslocatie in Vinkega gesloten moet worden.

Effecten bodemdaling

Uit de adviezen van de geraadpleegde organisaties t.a.v. de bodemdaling in Vinkega blijkt niet dat zij de effecten m.b.t. de bodemdaling dan wel bodemstijging beoordeeld hebben voor de verschillende velden in mijn regio. Deze liggen dicht bij elkaar en overlappen elkaar in mijnbouweffecten. Specifiek is niet berekend wat de effecten zijn van de injectie van productiewater in het veld Nijensleek t.a.v. bodemdaling en mogelijke bodemdaling. De nieuwe bodemdalingsskom is precies boven dit veld gesitueerd volgens de metingen. De bodem kan hierdoor zowel dalen als ook stijgen. Injectie van productiewater kan verandering in druk geven en effect hebben op de waterhuishouding. Eerdere bodemdalingsvoorspellingen zijn achterhaald gebleken en het is geenszins zeker dat toekomstige bodemdalingen binnen de nieuwe bodemdalingsvoorspellingen blijven. Vermilion en TNO-AGE maken beide al melding van een 10% overschrijdingskans van de prognose.

Aan de oppervlakte kan verandering van waterhuishouding effecten hebben op mijn onroerend goed en de kwetsbare NATURA 2000 gebieden in mijn directe woonomgeving. Tezamen met periodes van droogte maakt dit dat mijn woning en mijn omgeving kwetsbaarder wordt voor schade. Schade aan woningen door mijnbouw treedt vaak op bij stijfheidsverschillen in de ondergrond.

Graag zie ik van u onderzocht wat lokaal de effecten zijn van de mijnbouw op de waterhuishouding in de diepere lagen en een specifieke analyse van de grondlagen in mijn omgeving. Het advies van het waterschap gaat helaas niet verder dan het waterbeheer aan de oppervlakte, maar berekent niet de effecten op de bodemlagen. In onze regio bestaat de bodem uit verschillende lagen van keileem, zand en veenlagen gecombineerd met stuwwallen. In de huidige documentatie kan ik niet vinden dat met deze aspecten rekening is gehouden. De huidige problematiek m.b.t. veenoxidatie is reeds een zorgwekkende factor voor mogelijke schade.

Potentiële schade aan objecten door mijnbouw

Als huiseigenaar ben ik in beginsel zelf verantwoordelijk voor mijn huis en wil graag extra schade voorkomen. Als huiseigenaar ben ik tevens aangewezen om schade door mijnbouw te bewijzen. De verhouding tussen bewoner en overheid is hierin zeer ongelijk. Daarom vraag ik u, naast het weigeren van het instemmingsbesluit, om een omgevingsfonds in te stellen van een deel van de omzet m.b.t. gaswinning. Hierop zouden woningbezitters in de toekomst aanspraak kunnen maken bij gecombineerde schade. Mocht er geen schade ontstaan zoals uw adviserende organisaties aangeven dan is dit voor uw Ministerie hooguit uitgestelde winst.

In juli jl. is door u de Commissie Mijnbouwschade ingesteld. Deze commissie is bedoeld om de burger te ontzorgen specifiek rondom zgn. 'kleine velden'. Het protocol is tot stand gekomen zonder goede raadpleging van omwonenden van mijnbouw. Hierdoor is het te ambtelijk opgezet waardoor de uitkomst niet tot oplossingen leidt maar wederom mensen met mijnbouwschade uitsluit. Dit heeft o.a. te maken met de termijn van 1 jaar na een seismische gebeurtenis en omdat hun schade door meerdere factoren ontstaan is - dit is in de praktijk helaas altijd zo. Mijnbouwschade is complex, grillig en heeft in het, qua omvang veel grotere, veld Groningen nog niet geleid tot voldoende mate van oplossingen. Voorkomen moet worden dat schade door mijnbouw in zgn. 'kleine velden' ook leidt tot langdurige procedures.

Zoals bekend grijpt dit onevenredig in bij mensen met mijnbouwschade die niet om deze situatie gevraagd hebben. Deze situatie zal voorlopig nog doorgaan omdat u hebt aangegeven dat de gaswinning uit de kleine velden voorlopig van groot belang is voor Nederland en de voorkeur heeft boven het importeren van gas.

Graag de oproep om:

1. omgekeerde bewijslast om het verschil tussen burger en overheid enigszins op te heffen, en,
2. opdracht te geven aan de Commissie Mijnbouwschade om vanuit oplossingen te denken en niet alleen juridisch.

UNESCO Werelderfgoed, Excellent Gebied en biodiversiteit

Tenslotte wil ik u nog wijzen op het feit dat mijn woning ligt in het gebied van de Koloniën van Weldadigheid, welk gebied is genomineerd als UNESCO Werelderfgoed. Bescherming van dit gebied

vraagt om een hoge mate van zorgvuldigheid bij het onderzoeken en monitoren van de effecten van bodembewegingen. Dit gebied herbergt tientallen monumentale panden en daarnaast zijn en worden in dit gebied een zestigtal energie-neutrale, gasloze woningen gerealiseerd, waarvan ik er één bewoon. Deze 'Koloniewoningen van de Toekomst' zijn koploper in het kennisuitwisselingstraject 'Excellente Gebieden', een initiatief van de overheid ter bevordering van duurzaam bouwen. Met het plaatsen van deze woningen op de historische bewonings-locaties, wordt de kleinschalige kavel- en akkerstructuur van 200 jaar geleden in het landschap hersteld. Samen met de initiatieven om de akkers biologisch weer te gaan verbouwen met oude gewassen als boekweit en rogge, het telen van diverse groenten en het lokaal afzetten ervan en het toepassen van stroken wilde bloemen, is er sprake van een enorme 'groene' en duurzame impuls in dit gebied. Nieuwe gaswinning en proefboorlocaties passen hier niet in. Ook in de talloze natuurgebieden die deze omgeving rijk is en waarvan een belangrijk deel NATURA 2000 gebied betreft, wordt hoog ingezet op maatregelen om de natuur te beschermen en de kwaliteit ervan te verbeteren. De onttrekking van grondwater door de landbouw en de uitzonderlijke droge zomers spelen deze gebieden veel parten. De mogelijke invloed van bodemdaling of – stijging op de waterhuishouding in deze kwetsbare gebieden komt daar nog eens bovenop en dient allerm minst eerst in een MER te worden onderzocht.

Het is wrang dat, ondanks het overheidsbeleid dat stuurt op Nederland van het gas af te krijgen en ik al duurzaam, energie-neutraal en aardgasloos woon in dit gebied waar juist op allerlei fronten wordt ingezet op duurzaamheid, herstel van cultuurhistorie en biodiversiteit, ik toch deze brief moeten schrijven. Ook vind ik het onbegrijpelijk dat er nieuwe gasvelden onder door de overheid aangewezen, kwetsbare NATURA 2000 gebieden als het Drents Friese Wold aangeboord kunnen worden en dan nog wel zonder de uitvoering van een MER. Tegenstrijdigheid ten top in mijn ogen.

Hoogachtend,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

AANTEKENEN

Inspraakpunt winningsplan Vinkega

Postbus 142

2270 AC Voorburg

11 OKT 2020

Datum: 9 oktober 2020

Betreft: zienswijze Ontwerp-Instemmingsbesluit winningsplan Vinkega d.d. 31/08/2020

Geachte heer, mevrouw,

Ondergetekende is belanghebbende en woont binnen de grens van het gasveld Vinkega. Ik maak bezwaar tegen het Ontwerp-Instemmingsbesluit en tegen het Addendum (winningsplan) om een aantal redenen die ik hieronder heb weergegeven, gerubriceerd naar procedurele- en inhoudelijke argumenten. Mijn conclusie is dat het Ontwerp- Instemmingsbesluit vernietigd dient te worden. Dat het "winningsplan" ten onrechte is goedgekeurd en mijns inziens alsnog afgewezen zal moeten worden. Het vigerende (vorige) winningsplan zal geheel opnieuw moeten worden herzien, waarbij de inhoudelijke aspecten uit deze zienswijze onderdeel van het nieuwe plan dienen te worden.

Procedurele redenen:

1. Het Ontwerp-Instemmingsbesluit moet worden vernietigd omdat het winningsplan niet aan de voorwaarden voldoet die door de Tweede Kamer zijn vastgesteld (Kamerstuk 26.219 nr. 7 hoofdstuk 24). Het Addendum van 30/11/2020 is in feite nu niet meer dan een document dat een actualisering is van het vorige winningsplan op één aspect, een grotere bodemdaling dan verwacht en over een grotere oppervlakte. Het document zou de bodemdalingsparagrafen (paragraaf C2) in het winningsplan van 03/07/2015 en het Addendum daarop van 21/12/2016 moeten vervangen, zo lees ik in het Ontwerp-Instemmingsbesluit. Daarmee zegt de minister in feite zelf al dat het document geen winningsplan is. Het wordt ook ten onrechte een Addendum genoemd. Het is niet meer en niet minder dan een document en dient afgewezen te worden.
2. Het Ontwerp-Instemmingsbesluit moet worden vernietigd omdat de Raad van State in haar uitspraak van 06/11/2019 op een beroep met nummer 201806980/1/A1 (m.b.t. winningsplan Vinkega) heeft bepaald en op bladzijde 4 bovenaan uiteengezet, dat het instemmingsbesluit van de minister alleen betrekking kan hebben op het specifieke winningsplan waarvan instemming is gevraagd. De twee onderliggende winningsplannen die deel uitmaken van het winningsplan d.d. 23/08/2016 en daarin geactualiseerd worden dienen volgens de RvS buiten beschouwing gelaten te blijven. In dit geval zou volgens de RvS het winningsplan (Addendum) van 30/11/2018 dus als op zich staand beschouwd dienen te worden. Dan blijft echter een Addendum over dat niet aan de voorwaarden van een winningsplan voldoet.
3. Het Ontwerp-Instemmingsbesluit moet worden vernietigd omdat het besluit verwijst naar een niet goedgekeurd winningsplan van 03/07/2015. In de referenties ontbreekt het wel goedgekeurde winningsplan van 23/08/2016 en blijkt dus niet meegenomen te zijn in het

Ontwerp-Instemmingsbesluit. Het voorliggende document (Addendum ook wel "winningsplan 30/11/2018" genoemd) is daarom broddelwerk, niet relevant.

Inhoudelijke redenen:

- a. De Mijnraad heeft in een rapport uit 2017 de minister er met klem op gewezen dat de risico's van de gaswinning niet per winningsplan gezien moeten worden, maar vanuit een regionale insteek en de invloed van cumulerende omliggende velden moet worden meegenomen. Het veld Vinkega cumuleert met veld Nijensleek en voor het eerst ook met veld Diever, dat onder een nationaal park ligt. Het winningsplan wordt echter door de minister beoordeeld alsof het veld Vinkega een onafhankelijke op zich staande entiteit is. De cumulatieve effecten zijn op alle fronten daardoor systematisch te laag ingeschat. Ook in het vigerende winningsplan uit 2016 en niet alleen wat de bodemdaling betreft, maar ook alle andere effecten betreft.
- b. De minister heeft de invloed van Nijensleek ten onrechte afgedaan als van een veld waarvan de gasproductie in 2006 beëindigd werd. De minister laat na aan te geven wat er met veld na die datum gebeurd is. Sinds 2011 vinden er in Nijensleek afvalwaterinjecties plaats, nadat in Noordwolde de afvalwaterinjecties gestopt zijn nadat een aardbeving in november 2009 van 2.8 (!) op de schaal van Richter plaats vond. De waterinjecties zijn vervolgens verplaatst naar Nijensleek. Door de overproducties en productieversnelling van gas gedurende de periode 2012-2015 in veld Vinkega is er niet alleen meer bodemdaling maar ook over een grotere oppervlakte in veld Vinkega opgetreden. Voor Nijensleek is hetzelfde te verwachten. Opmerkelijk omdat bij afvalwater injecties vaak bodemstijging optreedt. Feit is dat er meer afvalwater (o.a. afvalwater van de overproductie en productieversnelling in Vinkega) geïnjecteerd werd in Nijensleek dan gepland. Het staat de gasproducent vrij om al dan niet te melden wat deze gemeten heeft. Er is dus geen strikte controle door de overheid op wat de effecten voor het milieu zijn van deze afvalwaterinjecties (o.a. bodembeweging, benzeen uitstoot en indirect ook stikstof uitstoot). Er is een milieuvergunning afgegeven door de Provincie en daar blijft het bij. Het is dus een onjuiste constatering van de minister om te stellen in het Ontwerp-Instellingsbesluit dat er geen afvalwater injecties plaats vinden in de omliggende boorlocaties van Vinkega.
- c. Op 11 juli 2018 heeft de minister ten onrechte het winningsplan uit 2016 goedgekeurd omdat toen al bekend was dat er een onverwachte verdere uitbreiding van de bodemdaling kwam en grotere bodemdaling geconstateerd was in veld Vinkega dan aangegeven in het vorige addendum van 21/12/2016 (Vermilion, Analyse Bodemdalingsmeetplannen Noordwolde, Weststellingwerf, de Hoeve, Vinkega, Diever, Eesveen 2017 datum 8 juni 2018). Een verwachte bodemdaling van 4,5 cm voor Vinkega met 10% overschrijdingskans en van 5,2 cm voor het gehele gebied. In het addendum van 21/12/2016 had Vermilion de bodemdalingsprognose verhoogd van minder dan 2cm uit het winningsplan van 23/08/2016 tot "minder dan 4 cm" (met een range van 2 tot 3.7 cm met een overschrijdingskans van 10%). Het is niet te volgen hoe de minister het Ontwerp-Instemmingsbesluit van 31/08/2020 heeft kunnen goedkeuren met als rechtvaardiging: "dat er zich geen(!) extra bodemdaling heeft voor gedaan in het veld Vinkega, ten opzichte van het winningsplan van 03/07/2015 (waar de minister niet mee heeft ingestemd) en het Addendum van 21/12/2016. De feiten wijzen op het tegenovergestelde. Dus wel extra bodemdaling. De minister vermeldt evenmin in het Ontwerp-Instemmingsbesluit van

31/08/2020 dat er een strafrechtelijk onderzoek ingesteld is door het Openbaar Ministerie naar de overproductie en productieversnelling in Vinkega die tot de extra bodemdaling heeft geleid. Evenmin wordt vermeld dat de 2 putten op de boorlocatie Vinkega verzegeld zijn door het SodM totdat het nieuwe winningsplan is goedgekeurd. Het is de vraag of dit los gezien kan worden van het feit dat het Instemmingsbesluit van 11/07/2018 van de minister de overproductie en productieversnelling, de illegale productie van een 0.5 miljard Nm³ gas moest legaliseren. Het is ook de vraag of dit te maken heeft met het stilleggen van de productie in Vinkega door Vermilion, nadat er in april 2018 bij SodM een handhavingsverzoek was binnengekomen van een inwoner uit Vinkega (zie verder onder punt f).

- d. Het is opmerkelijk dat de minister op de adviezen van SodM (16/05/2019) en het Waterschap Drents Overijsselse Delta (15/11/2019) niet gereageerd heeft op het belangrijke punt van de extra bodemdaling (de 10% overschrijding). De adviezen zijn bovendien niet goed verwoord in het Ontwerp-Instemmingsbesluit. Het advies van SodM geeft o.a. aan “dat er sprake is van bodemdaling waarvan de effecten niet zijn beoordeeld en dat zelfs met het in acht nemen van de 10% overschrijdingskans dit wel degelijk gezien moet worden als een afwijking ten opzichte van het winningsplan met de kanttekening dat er bij afwijking in negatieve zin, in beginsel handhavend zal worden opgetreden”.

Met de adviezen van de Provincie Drenthe en Friesland lijkt onvoldoende dan wel niets gedaan te zijn. Zo ook met de adviezen van de gemeenten Weststellingwerf, Westerveld en Steenwijkerland.

Naast de reeds andere niet meegenomen effecten op de omgeving worden het seismisch risico en het overschrijden van de 5 cm grens met consequenties voor de waterhuishouding, natuur en milieu in het Addendum van 30/11/2018 wel genoemd, maar niet beoordeeld volgens de Wet natuurbescherming en Wet milieubeheer. De echte oorzaak van de bodemdaling wordt niet genoemd anders dan dat compactie van de ondergrond als oorzaak wordt aangewezen. Compactie is geen oorzaak maar een gevolg van. Niet vermeld is dat compactie het gevolg kan zijn van overproductie en van productieversnelling en kan leiden tot bodemdaling en afname van het waterbergend vermogen in de bodem. Een verschijnsel dat nu al dramatische gevolgen heeft voor de waterhuishouding, landbouw, natuur en milieu door klimaatverandering, waar de effecten van de gaswinning bovenop komen.

- e. De minister maakt in het Ontwerp-Instemmingsbesluit en Vermilion in het zgn. Addendum geen melding van de omgevingsvergunning uit 2012 met een maximale productie van 2 miljoen Nm³ per dag, waarbij de verplichte Milieueffectrapportage (MER) niet werd uitgevoerd in 2012. Inmiddels is gebleken dat er geen MER heeft plaats gevonden in 2012 door het niet nemen van een m.e.r. beoordelingsbesluit en door het onterecht aangeven van Vermilion op het digitale addendum aanvraagformulier dat er geen MER plicht zou rusten op de productieverhoging per dag tot 2 miljoen Nm³ gas in de omgevingsvergunning. Dit betekent dat de cumulatieve effecten, met name op de waterhuishouding, nooit beoordeeld zijn geweest krachtens de Wet natuurbescherming en Wet milieubeheer. Maatregelen ter voorkoming van de bodemdaling door overproductie en productieversnelling, die zich heeft voorgedaan gedurende de jaren 2012-2015 van bijna een 0,5 miljard Nm³ gas, zijn nooit genomen. Door de omgevingsvergunning voor 2 miljoen Nm³ gas per dag in plaats van 0,45 Nm³ werd de overproductie en productie gelegaliseerd ten koste van een extra bodemdaling. Deze oorzaak van de bodemdaling wordt genoemd in het rapport van Vermilion “Meetplannen 2017 d.d. 8 juni 2018. Een rapport alleen beschikbaar was voor het ministerie van EZK. Voor de situatie in Diever met boorlocatie Wapse heeft zich

een vergelijkbare situatie voorgedaan. Veld Diever blijkt te cumuleren met veld Vinkega. In de periode 2015- 2018 werd 3x sneller geproduceerd dan toegestaan volgens het toen geldende winningsplan uit 2016 met een versnelde productie in 3 jaar waar 10 jaar voor stond in het Instemmingsbesluit en winningsplan Diever. Het Openbaar Ministerie doet ook voor Diever een strafrechtelijk onderzoek. De cumulatie tussen de velden Vinkega-Diever en de invloed van veld Diever op de bodemdaling wordt in het Ontwerp-Instemmingsbesluit niet onderzocht zoals zou moeten krachtens de Wet natuurbeheer en Wet milieubeheer. Ook over de MER en omgevingsvergunning voor boorlocatie Wapse is veel te doen geweest.

Een herstelprocedure voor alsnog een MER in Vinkega is wettelijk mogelijk omdat er uit de omgevingsvergunning uit 2012 niet blijkt dat er een m.e.r. besluit is genomen en dat het besluit niet opgenomen werd in de omgevingsvergunning en niet duidelijk is of dit gepubliceerd werd in de Staatscourant, zoals in Art. 7-17 Wm is vermeld.

Een alsnog te nemen m.e.r. beoordelingsbesluit voor Vinkega na een wellicht nieuwe m.e.r. beoordeling met terugwerkende kracht tot 2012, zou tot een MER moeten kunnen leiden. Dit is dringend nodig om verdere uitbreiding van de reeds ontstane bodemdalingsschade en verdere bodemdaling te voorkomen. Alle effecten op de bodem, waterhuishouding, natuur en milieu inventariseren met terugwerkende kracht tot aanvang van de gasproductie in 2011. Tevens maatregelen voorstellen om de reeds opgetreden effecten te neutraliseren.

- f. In het Ontwerp-Instemmingsbesluit en het zgn. Addendum wordt voor de nog te produceren hoeveelheden gas verwezen naar het niet goedgekeurde winningsplan van 03/07/2015. Er zou nog 668 miljoen Nm³ gas geproduceerd mogen worden tot 2032. Niet vermeld wordt dat deze hoeveelheid geldt met terugwerkende kracht tot 2015. Sinds die datum is er bijna 240 miljoen Nm³ gas geproduceerd totdat de gaskraan naar aanleiding van een handavingsverzoek van een inwoner uit Vinkega in april 2018 door Vermilion zelf werd dichtgedraaid. Daarna werden tijdens of na de handhaving procedure in oktober 2018 de 2 putten in Vinkega verzegeld door SodM. De door Vermilion opgegeven reden voor het stil leggen van de productie in Vinkega zoals vermeld in het Ontwerp-Instemmingsbesluit is nieuw. Tijdens de rechtszitting van de Raad van State in augustus 2019 gaf Vermilion als reden op voor het stoppen van de productie in Vinkega: "capaciteitsgebrek op de pijpleiding naar Garijp". Het SodM heeft het handavingsverzoek maanden later afgewezen omdat Vermilion inmiddels zelf de productie gestopt had.

Er is in het Ontwerp-Instemmingsbesluit geen beslissing genomen voor een hoeveelheid te produceren gas van 688 miljoen Nm³ maar van bijna 450 miljoen Nm³ tot 2032.

Conclusie

Hopelijk is duidelijk gemaakt dat op zowel procedurele als inhoudelijke gronden het Ontwerp-Instemmingsbesluit van 31/08/2020 vernietigd zou moeten worden en het zgn. Addendum van 30/11/2018 afgekeurd. Het vigerende winningsplan uit 2016 dient alsnog in zijn geheel te worden herzien met verwerking van alle inhoudelijke aspecten uit deze zienswijze omdat alle daar geschetste risico's in de effecten die de gaswinning op de omgeving en op de bodem heeft, achterhaald zijn en herzien moeten worden.

Met vriendelijke groet,

AANTEKENEN

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Inspraakpunt winningsplan Vinkega

11 OKT 2020

Postbus 142

2270 AC Voorburg

Datum: 9 oktober 2020

Betreft: zienswijze Ontwerp-Instemmingsbesluit winningsplan Vinkega d.d. 31/08/2020

Geachte heer, mevrouw,

Ondergetekende is gemeenteraadslid en als gemeenteraadslid ben ik wettelijke vertegenwoordiger van de inwoners van Weststellingwerf en dus ook van de inwoners in de omgeving van het gasveld Vinkega. Ik maak bezwaar tegen het Ontwerp-Instemmingsbesluit tegen het Addendum (winningplan) om een aantal redenen die ik hieronder heb weergegeven, gerubriceerd naar procedurele- en inhoudelijke argumenten. Mijn conclusie is dat het Ontwerp-Instemmingsbesluit vernietigd dient te worden. Dat het "winningplan" ten onrechte is goedgekeurd en mijns inziens alsnog afgewezen zal moeten worden. Het vigerende (vorige) winningplan zal geheel opnieuw moeten worden herzien, waarbij de inhoudelijke aspecten uit deze zienswijze onderdeel van het nieuwe plan dienen te worden.

Procedurele redenen:

1. Het Ontwerp-Instemmingsbesluit moet worden vernietigd omdat het winningplan niet aan de voorwaarden voldoet die door de Tweede Kamer zijn vastgesteld (Kamerstuk 26.219 nr. 7 hoofdstuk 24). Het Addendum van 30/11/2020 is in feite nu niet meer dan een document dat een actualisering is van het vorige winningplan op één aspect, een grotere bodemdaling dan verwachten over een grotere oppervlakte. Het document zou de bodemdalingsparagrafen (paragraaf C2) in het winningplan van 03/07/2015 en het Addendum daarop van 21/12/2016 moeten vervangen, zo lees ik in het Ontwerp-Instemmingsbesluit. Daarmee zegt de minister in feite zelf al dat het document geen winningplan is. Het wordt ook ten onrechte een Addendum genoemd. Het is niet meer en niet minder dan een document en dient afgewezen te worden.
2. Het Ontwerp-Instemmingsbesluit moet worden vernietigd omdat de Raad van State in haar uitspraak van 06/11/2019 op een beroep met nummer 201806980/1/A1 (m.b.t. winningplan Vinkega) heeft bepaald en op bladzijde 4 bovenaan uiteengezet, dat het instemmingsbesluit van de minister alleen betrekking kan hebben op het specifieke winningplan waarvan instemming is gevraagd. De twee onderliggende winningplannen die deel uitmaken van het winningplan d.d. 23/08/2016 en daarin geactualiseerd worden dienen volgens de RvS buiten

beschouwing gelaten te blijven. In dit geval zou volgens de RvS het winningsplan (Addendum) van 30/11/2018 dus als op zich staand beschouwd dienen te worden. Dan blijft echter een Addendum over dat niet aan de voorwaarden van een winningsplan voldoet.

3. Het Ontwerp-Instemmingsbesluit moet worden vernietigd omdat het besluit verwijst naar een niet goedgekeurd winningsplan van 03/07/2015. In de referenties ontbreekt het wel goedgekeurde winningsplan van 23/08/2016 en blijkt dus niet meegenomen te zijn in het Ontwerp-Instemmingsbesluit. Het voorliggende document (Addendum ook wel "winingsplan 30/11/2018" genoemd) is daarom broddelwerk, niet relevant.

Inhoudelijke redenen:

- a. De Mijnraad heeft in een rapport uit 2017 de minister er met klem op gewezen dat de risico's van de gaswinning niet per winningsplan gezien moeten worden, maar vanuit een regionale insteek en de invloed van cumulerende omliggende velden moet worden meegenomen. Het veld Vinkega cumuleert met veld Nijensleek en voor het eerst ook met veld Diever, dat onder een nationaal park ligt. Het winningsplan wordt echter door de minister beoordeeld alsof het veld Vinkega een onafhankelijke op zich staande entiteit is. De cumulatieve effecten zijn op alle fronten daardoor systematisch te laag ingeschat. Ook in het vorige winningsplan uit 2016 en niet alleen wat de bodemdaling betreft, maar ook alle andere effecten betreft.
- b. De minister heeft de invloed van Nijensleek ten onrechte afgedaan als van een veld waarvan de gasproductie in 2006 beëindigd werd. De minister laat na aan te geven wat er na die datum gebeurd is. Sinds 2011 vinden er in Nijensleek afvalwaterinjecties plaats, nadat in Noordwolde de afvalwaterinjecties gestopt zijn nadat een aardbeving in november 2009 van 2.8 (1) op de schaal van Richter plaats vond. De waterinjecties zijn vervolgens verplaatst naar Nijensleek. Door de overproducties en productieversnelling van gas gedurende de periode 2012-2015 in veld Vinkega is er niet alleen meer bodemdaling maar ook over een grotere oppervlakte in veld Vinkega opgetreden. Voor Nijensleek is hetzelfde te verwachten. Opmerkelijk omdat bij afvalwaterinjecties vaak bodemstijging optreedt. Feit is dat er meer afvalwater (o.a. afvalwater van de overproductie en productieversnelling in Vinkega) geïnjecteerd werd in Nijensleek dan gepland. Het staat de gasproducent vrij om al dan niet te melden wat deze gemeten heeft. Er is dus geen strikte controle door de overheid op wat de effecten voor het milieu zijn van deze afvalwaterinjecties (o.a. bodembeweging, benzeen uitstoot en indirect ook stikstof uitstoot). Er is een milieuvergunning afgegeven door de Provincie en daar blijft het bij. Het is dus een onjuiste constatering van de minister om te stellen in het Ontwerp-Instellingsbesluit dat er geen afvalwaterinjecties plaats vinden in de omliggende boorlocaties van Vinkega.
- c. Op 11 juli 2018 heeft de minister ten onrechte het winningsplan uit 2016 goedgekeurd omdat toen al bekend was dat er een onverwachte verdere uitbreiding van de bodemdaling kwam en grotere bodemdaling geconstateerd was in veld Vinkega dan aangegeven in het vorige addendum van 21/12/2016 (Vermilion, Analyse Bodemdalingsmeetplannen Noordwolde, Weststellingwerf, de Hoeve, Vinkega, Diever, Eesveen 2017 datum 8 juni 2018). Een verwachte bodemdaling van 4,5 cm voor Vinkega met 10% overschrijdingskans en van 5,2 cm voor het gehele gebied. In het addendum van 21/12/2016 had Vermilion de bodemdalingsprognose verhoogd van minder dan 2 cm uit het winningsplan van 23/08/2016 tot "minder dan 4 cm" (met een range van 2 tot 3.7 cm met

- een overschrijdingskans van 10%). Het is niet te volgen hoe de minister het Ontwerp-Instemmingsbesluit van 31/08/2020 heeft kunnen goedkeuren met als rechtvaardiging: "dat er zich geen (1) extra bodemdaling heeft voor gedaan in het veld Vinkega, ten opzichte van het winningsplan van 03/07/2015 (waar de minister niet mee heeft ingestemd) en het Addendum van 21/12/2016. De feiten wijzen op het tegenovergestelde. Dus wel extra bodemdaling. De minister vermeldt evenmin in het Ontwerp-Instemmingsbesluit van 31/08/2020 dat er een strafrechtelijk onderzoek ingesteld is door het Openbaar Ministerie naar de overproductie en productieversnelling in Vinkega die tot de extra bodemdaling heeft geleid. Evenmin wordt vermeld dat de 2 putten op de boorlocatie Vinkega verzegeld zijn door het SodM totdat het nieuwe winningsplan is goedgekeurd. Het is de vraag of dit los gezien kan worden van het feit dat het Instemmingsbesluit van 11/07/2018 van de minister de overproductie en productieversnelling, de illegale productie van een 0.5 miljard Nm³ gas moest legaliseren. Het is ook de vraag of dit te maken heeft met het stilleggen van de productie in Vinkega door Vermilion, nadat er in april 2018 bij SodM een handhavingsverzoek was binnengekomen van een inwoner uit Vinkega (zie verder onder punt f).
- d. Het is opmerkelijk dat de minister op de adviezen van SodM (16/05/2019) en het Waterschap Drents Overijsselse Delta (15/11/2019) niet gereageerd heeft op het belangrijke punt van de extra bodemdaling (de 10% overschrijding). De adviezen zijn bovendien niet goed verwoord in het Ontwerp-Instemmingsbesluit. Het advies van SodM geeft o.a. aan "dat er sprake is van bodemdaling waarvan de effecten niet zijn beoordeeld en dat zelfs met het in acht nemen van de 10% overschrijdingskans dit wel degelijk gezien moet worden als een afwijking ten opzichte van het winningsplan met de kanttekening dat er bij afwijkingen in negatieve zin, in beginsel handhavend zal worden opgetreden".
- e. Met de adviezen van de Provincie Drenthe en Friesland lijkt onvoldoende dan wel niets gedaan te zijn. Zo ook met de adviezen van de gemeenten Weststellingwerf, Westerveld en Steenwijkerland.
- Naast de reeds andere niet meegenomen effecten op de omgeving worden het seismisch risico en het overschrijden van de 5 cm grens met consequenties voor de waterhuishouding, natuur en milieu in het Addendum van 30/11/2018 wel genoemd, maar niet beoordeeld volgens de Wet natuurbescherming en Wet milieubeheer. De echte oorzaak van de bodemdaling wordt niet genoemd anders dan dat compactie van de ondergrond als oorzaak wordt aangewezen. Compactie is geen oorzaak maar een gevolg van. Niet vermeld is dat compactie het gevolg kan zijn van overproductie en van productieversnelling en kan leiden tot bodemdaling en afname van het waterbergend vermogen in de bodem. Een verschijnsel dat nu al dramatische gevolgen heeft voor de waterhuishouding, landbouw, natuur en milieu door klimaatverandering, waarde effecten van de gaswinning bovenop komen.
- f. De minister maakt in het Ontwerp-Instemmingsbesluit en Vermilion in het zgn. Addendum geen melding van de omgevingsvergunning uit 2012 meteen maximale productie van 2 miljoen Nm³ per dag, waarbij de verplichte Milieueffectrapportage (MER) niet werd uitgevoerd in 2012. Inmiddels is gebleken dat er geen MER heeft plaats gevonden in 2012 door het niet nemen van een m.e.r. beoordelingsbesluiten door het onterecht aangeven van Vermilion op het digitale addendum aanvraagformulier dat er geen MER plicht zou rusten op de productieverhoging per dag tot 2 miljoen Nm³ gas in de omgevingsvergunning. Dit betekent dat de cumulatieve effecten, met name op de waterhuishouding, nooit beoordeeld zijn geweest krachtens de Wet natuurbescherming en Wet milieubeheer. Maatregelen ter voorkoming van de bodemdaling door overproductie en

productieversnelling, die zich heeft voorgedaan gedurende de jaren 2012-2015 van bijna een 0,5 miljard Nm³ gas, zijn nooit genomen. Door de omgevingsvergunning voor 2 miljoen Nm³ gas per dag in plaats van 0,45 Nm³ werd de overproductie en productie gelegaliseerd ten koste van een extra bodemdaling. Deze oorzaak van de bodemdaling wordt genoemd in het rapport van Vermilion "Meetplannen 2017 d.d. 8 juni 2018. Een rapport alleen beschikbaar was voor het ministerie van EZK. Voor de situatie in Diever met boorlocatie Wapse heeft zich een vergelijkbare situatie voorgedaan. Veld Diever blijkt te cumuleren met veld Vinkega. In de periode 2015 - 2018 werd 3x sneller geproduceerd dan toegestaan volgens het toen geldende winningsplan uit 2016 met een versnelde productie in 3 jaar waar 10 jaar voor stond in het Instemmingsbesluit en winningsplan Diever. Het Openbaar Ministerie doet ook voor Diever een strafrechtelijk onderzoek. De cumulatie tussen de velden Vinkega-Diever en de invloed van veld Diever op de bodemdaling wordt in het Ontwerp-Instemmingsbesluit niet onderzocht zoals zou moeten krachtens de Wet natuurbeheer en Wet milieubeheer. Ook over de MER en omgevingsvergunning voor boorlocatie Wapse is veel te doen geweest.

Een herstelprocedure vooralsnog een MER in Vinkega is wettelijk mogelijk omdat er uit de omgevingsvergunning uit 2012 niet blijkt dat er een m.e.r. besluit is genomen en dat het besluit niet opgenomen werd in de omgevingsvergunning en niet duidelijk is of dit gepubliceerd werd in de Staatscourant, zoals in Art. 7-17 Wm is vermeld.

Een alsnog te nemen m.e.r. beoordelingsbesluit voor Vinkega na een wellicht nieuwe m.e.r. beoordeling met terugwerkende kracht tot 2012, zou tot een MER moeten kunnen leiden. Dit is dringend nodig om verdere uitbreiding van de reeds ontstane bodemdalingen en verdere bodemdaling te voorkomen. Alle effecten op de bodem, waterhuishouding, natuur en milieu inventariseren met terugwerkende kracht tot aanvang van de gasproductie in 2011. Tevens maatregelen voorstellen om de reeds opgetreden effecten te neutraliseren.

- g. In het Ontwerp-Instemmingsbesluit en het zgn. Addendum wordt voor de nog te produceren hoeveelheden gas verwezen naar het niet goedgekeurde winningsplan van 03/07/2015. Er zou nog 668 miljoen Nm³ gas geproduceerd mogen worden tot 2032. Niet vermeld wordt dat deze hoeveelheid geldt met terugwerkende kracht tot 2015. Sinds die datum is er bijna 240 miljoen Nm³ gas geproduceerd totdat de gaskraan naar aanleiding van een handhavingsverzoek van een inwoner uit Vinkega in april 2018 door Vermilion zelf werd dichtgedraaid. Daarna werden tijdens of na de handhaving procedure in oktober 2018 de 2 putten in Vinkega verzegeld door SodM. De door Vermilion opgegeven reden voor het stil leggen van de productie in Vinkega zoals vermeld in het Ontwerp-Instemmingsbesluit is nieuw. Tijdens de rechtszitting van de Raad van State in augustus 2019 gaf Vermilion als reden op voor het stoppen van de productie in Vinkega: "capaciteitsgebrek op de pijpleiding naar Garijp". Het SodM heeft het handhavingsverzoek maanden later afgewezen omdat Vermilion inmiddels zelf de productie gestopt had.

Er is in het Ontwerp-Instemmingsbesluit geen beslissing genomen voor een hoeveelheid te produceren gas van 688 miljoen Nm³ maar van bijna 450 miljoen Nm³ tot 2032.

Conclusie

Hopelijk is duidelijk gemaakt dat op zowel procedurele als inhoudelijke gronden het Ontwerp-Instemmingsbesluit van 31/08/2020 vernietigd zou moeten worden en het zgn. Addendum van 30/11/2018 afgekeurd. Het vigerende winningsplan uit 2016 dient alsnog in zijn geheel te worden herzien met verwerking van alle inhoudelijke aspecten uit deze zienswijze omdat alle daar geschetste

risico's in de effecten die de gaswinning op de omgeving en op de bodem heeft, achterhaald zijn en herzien moeten worden.

Met vriendelijke groet,

HUIS WESTERBEEK

Majoor van Swietenlaan 28

8382 CG Frederiksoord

☎ 521 38 12 25

info@mywvfrederiksoord.nl

maatschappijvanweldadigheid.nl

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt winningsplan Vinkega
 Postbus 142
 2270 AC Voorburg

11 OKT 2020

Frederiksoord, 9 oktober 2020

Betreft: zienswijze inzake ontwerp 'winingsplan Vinkega'
 Kenmerk: MW/2020.088

Geachte heer, mevrouw,

Onderstaand onze zienswijze op uw ontwerp instemmingsbesluit met het winningsplan Vinkega.

Grotere bodemdaling

In het winningsplan wordt gesteld dat de kans op schade door bodemtrillingen gering is (geen significante schade). Echter, seismische activiteiten kunnen volgens het zogenaamde opslinger-principe door 'slappe grondsoorten' versterkt worden waardoor schade aan gebouwen buiten het winningsveld groter kan zijn dan dichterbij het winningsveld. Ik wijs u erop dat het Tcbb-advies van 4 juni 2019 is gebaseerd op onjuiste uitgangspunten. In het Tcbb-advies wordt aangenomen - op gezag van Vermilion- dat de bodemdalingskom wel groter wordt, maar *niet dieper* (Tcbb-advies d.d. 4 juni 2009, blz. 2). Dat is feitelijk onjuist. De bodemdalingskom wordt blijkens het ontwerp-instemmingsbesluit wel dieper, namelijk meer dan 5 cm. Dat laatste wordt in het Tcbb-advies miskend. Het Tcbb-advies van 4 juni 2019 is gebaseerd op een maximale samengestelde bodemdaling van 4,5 cm.

Unesco Werelderfgoed

In de onmiddellijke nabijheid van het Vinkegaveld ligt het gebied van Stichting Maatschappij van Weldadigheid, als onderdeel van de Koloniën van Weldadigheid. Een groot deel van dit gebied is in 2009 aangewezen als beschermde dorpsgezicht.

De bebouwing in en buiten de dorpen binnen een straal van 5 km vanaf de randen van het veld variëren sterk in bouwkundige eigenschappen; geen huis is gelijk. Dat geldt zeker voor de ruim 60 panden welke de Stichting Maatschappij van Weldadigheid bezit in dit unieke historische gebied, waarvan ongeveer 30 monumentaal.

Dit gebied is genomineerd voor de Unesco Werelderfgoed. Een van de hoofddoelen van Unesco is dat blijvend gewaakt moet worden over de uitzonderlijke universele waarde. Los van het gedachtengoed komen deze waarden met name tot uitdrukking in de gebouwen en het landschap. Schade aan monumentale gebouwen van Stichting Maatschappij van Weldadigheid moet worden voorkomen omdat herstel -zo herstel al mogelijk zou zijn- afbreuk doet aan het authentieke en het monumentale karakter van dit cultureel erfgoed. De monumentale en beeldbepalende panden in dit gebied zijn van groot belang om voor nu en in de toekomst de unieke geschiedenis van Stichting Maatschappij van Weldadigheid te kunnen blijven vertellen. Deze panden zijn bijzonder gevoelig voor bodemtrilling, gelet op de minder sterke fundering als basis voor deze erfgoed-objecten.

Uit het ontwerp-instemmingbesluit blijkt niet dat de bijzondere betekenis van cultureel erfgoed in de omgeving van het Vinkegaveld bij de afweging is betrokken. Ik vraag u daarom met klem om met grote zorgvuldigheid de bescherming van dit karakteristieke gebied te bewaken.

Met vriendelijke groet,
Stichting Maatschappij van Weldadigheid

PlasBossinade

advocaten-notarissen

Postadres
Postbus 1100
9701 BC Groningen

Bezoek- en factuuradres
Paterswoldseweg 804
9728 BM Groningen

www.plasbossinade.nl
Tel. : +31 (0)50 521 43 33
KvK : 01144514

11 OKT 2020

Aantekenen

Minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer E.D. Wiebes
d.t.v. Inspraakpunt winningsplan Vinkega
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Groningen, 12 oktober 2020

Inzake : Weststellingwerf, Steenwijkerland, Westerveld/Vinkega-addendum
Onze ref. : 20200650-14/wrv/ah/20-01377256
Uw ref. :

Advocaat
Tel. direct :
Fax direct :
E-mail :

ZIENSWIJZE

Geachte heer Wiebes,

In bovengenoemde zaak treed ik op als advocaat-gemachtigde van de gemeenten Weststellingwerf, Westerveld en Steenwijkerland, alsmede de colleges van B&W van deze gemeenten.

Cliënten hebben kennisgenomen van het ontwerp-wijziging instemmingsbesluit Vinkega d.d. 31 augustus 2020. Blijkens dat ontwerp-besluit bent u voornemens om in te stemmen met het gewijzigde winningsplan dat Vermilion Energy Netherlands B.V. (verder: Vermilion) op 30 november 2018 bij u heeft ingediend. Aanleiding voor de wijziging is de extra bodemdaling die uitgaat boven de bodemdaling uit het winningsplan Vinkega waarmee u op 11 juli 2018 heeft ingestemd.

Adviezen

Cliënten hebben overeenkomstig artikel 34 lid 5 Mijnbouwwet de volgende adviezen uitgebracht over het concept instemmingsbesluit:

- advies d.d. 12 november 2019 van B&W van de gemeente Weststellingwerf
- advies d.d. 18 november 2019 van B&W van de gemeente Westerveld
- advies d.d. 19 november 2019 van B&W van de gemeente Steenwijkerland

Kopieën van die adviezen zijn bij deze zienswijze gevoegd. De inhoud geldt als hier herhaald en ingelast.

PlasBossinade

advocaten, notarissen

Ondoorzichtige besluitvorming, salamitactiek

In de eerste plaats achten cliënten het onzorgvuldig dat u op 11 juni 2018 heeft ingestemd met een winningsplan, waarvan op dat moment al duidelijk was dat de daaraan ten grondslag liggende bodemdalingsprognoses niet juist waren. U en Vermilion wisten dat, maar hebben desondanks een instemmingbesluit in procedure gebracht en genomen, met als gevolg extra procedures. Jegens ons en betrokken inwoners is dat niet correct.

Bovendien ontnemt u door deze gestapelde besluitvorming het zicht op het totale overzicht van gaswinning en de gevolgen daarvan uit gasvelden Vinkega en omliggende gasvelden.

Het is cliënten bekend dat Vermilion een aanvraag heeft ingediend, althans voornemens is om een nieuwe boorlocatie op te richten aan de Boergrup. Cliënten achten het belangrijk dat de Rijkscoördinatieregeling van artikel 34 lid 7 MbW wordt toegepast op besluiten inzake gaswinning uit Vinkega en de omliggende velden. Die coördinatieregeling beoogt de besluitvorming te stroomlijnen en transparant te maken, zodat voor burgers, overheden en andere betrokkenen helder is welke besluiten genomen moeten worden, wat de relatie is tussen die besluiten en wat de gezamenlijke impact is van die besluiten. Cliënten hechten er aan dat de materiële en formele samenhang tussen de besluiten over gaswinning, die gezamenlijk impact hebben op een groot gebied, duidelijk is.

Cliënten verzoeken u om bij wijze van reactie op deze zienswijze een helder en volledig overzicht te geven van de besluiten (instemmingsbesluiten, omgevingsvergunningen, eventuele andere besluiten) die de afgelopen drie jaren zijn genomen en die de komende drie jaren worden verwacht ten behoeve van gaswinning vanuit de kleine velden Vinkega en de omliggende kleine gasvelden (Eesveen, Nijensleek, Diever, de Hoeve, Noordwolde, de Blesse-Blesdijk-Blesdijk-East en Sonnega-Weststellingwerf).

Milieueffectrapportage

Ook het niet (willen) bemerken van de effecten van de gaswinning uit Vinkega (en omliggende kleine gasvelden) maakt dat door toedoen van Vermilion en/of u geen helder beeld ontstaat van de gevolgen van de gaswinning uit Vinkega (en omliggende kleine velden) *als geheel*. In de directe omgeving bevinden zich de velden Eesveen, Nijensleek, Diever, de Hoeve, Noordwolde, de Blesse-Blesdijk-Blesdijk-East en Sonnega-Weststellingwerf. Er is geen onderzoek – laat staan een milieueffectrapport – waaruit blijkt wat de cumulatieve gevolgen zijn van gaswinning uit deze velden (dus niet alleen bodemdaling, maar de totale impact op de omgeving).

Zo'n integraal onderzoek in de vorm van een MER had er al moeten zijn ten tijde van de start van de gaswinning. Dat is ten onrechte niet gebeurd en ook in latere fases is nimmer zo'n onderzoek of milieueffectrapport uitgevoerd.

PlasBossinade

advocaten notarissen

Een milieueffectrapport is het instrument bij uitstek om alle gevolgen van die cumulatieve gaswinning (zowel bovengronds ondergronds) inzichtelijk te maken en te betrekken bij uw besluitvorming over afzonderlijke instemmingsbesluiten en/of omgevingsvergunningen.

Zelfs al zou een milieueffectrapport niet (juridisch) verplicht zijn, dan kunnen Vermilion en/of u er nog steeds voor kiezen om vrijwillig zo'n milieueffectrapport op te stellen. Daartoe bent u kennelijk niet bereid?

Uw juridische stellingname – een MER is niet verplicht, noch ten behoeve van de omgevingsvergunning, noch ten behoeve van het instemmingbesluit – leidt tot de conclusie dat een integraal beeld van de ruimtelijke- en milieugevolgen van gaswinning ontbreekt. Cliënten achten dat niet juist en niet zorgvuldig. Gaswinning betreft een groot industrieel project met gevolgen voor de ondergrond en de bovengrond, voor natuur en milieu en voor talloze inwoners van verschillende gemeenten

Het voorzorgsbeginsel brengt in dit geval mee dat besluitvorming over die gaswinning (zowel ten aanzien van instemmingsbesluiten als omgevingsvergunningen) niet zou moeten plaatsvinden, dan na zorgvuldig en integraal onderzoek. En daarvoor is nu juist een milieueffectrapport bedoeld.

Cliënten menen dat u de Europese MER-richtlijn niet op de juiste wijze toepast, althans dat die richtlijn niet op de juiste wijze in de Nederlandse wetgeving is vertaald. De mer-plicht is in Nederland gekoppeld aan een maximale dagproductie (drempelwaarde 500.000 Nm³). Indien een mijnbouwexploitant daar maar onder blijft, is dus geen MER nodig, ongeacht de totale productie uit het gasveld en de duur van die productie.

De milieugevolgen van gaswinning worden echter niet (zozeer) bepaald door de omvang van de dagproductie, maar veeleer door de totale productie uit een (klein) gasveld.

Bodemdaling van (iets) meer dan 5 cm

Het kan niet verbazen dat cliënten en inwoners door de snel op elkaar volgende bodemdalingsprognoses en gebleken onjuistheid daarvan niet heel veel vertrouwen hebben in de juistheid van de thans "vergunde" prognoses. Los daarvan is die prognose in het instemmingsbesluit nogal onduidelijk en rechtsonzeker omschreven, namelijk op het diepste punt "(iets) meer dan 5 cm" (ontwerp Instemmingsbesluit blz. 9).

Cliënten achten een bodemdaling van (iets) meer dan 5 cm niet aanvaardbaar. Maar los daarvan menen zij dat in het instemmingsbesluit duidelijk, rechtszeker en handhaafbaar moet worden aangegeven welke bodemdaling krachtens dit instemmingsbesluit nu nog wel is toegestaan, en vanaf welk punt een nieuw winningsplan moet worden aangevraagd. Dat blijkt thans onvoldoende duidelijk uit het ontwerp-instemmingsbesluit.

Dat is met name ook van belang omdat Vermilion in het verleden heeft laten zien meer en/of sneller te winnen dan krachtens het winningsplan (uit 2010) was toegestaan, reden waarom daarnaar nu een strafrechtelijk onderzoek liep of loopt. De status daarvan is cliënten niet duidelijk. Het is daarom niet alleen in zijn algemeenheid, maar juist ook in dit geval

PlasBossinade

advocaten notarissen

essentieel dat een instemmingsbesluit volstrekt helder maakt wat nu exact (aan bodemdaling) is toegestaan.

Schade door bodemdaling

In de onmiddellijke nabijheid van het Vinkegaveld ligt het gebied van de Maatschappij van Weldadigheid, de Koloniën van Weldadigheid". Een groot deel van het gebied is in 2009 aangewezen als "beschermd dorpsgezicht". Sinds 2012 werken verschillende partners (drie provincies, acht gemeenten en tal van andere organisaties en overheden uit België en Nederland) samen om de Koloniën van Weldadigheid met haar monumentale en cultuurhistorisch waardevolle geschiedenis, gebied en bebouwing gezamenlijk voor te dragen als Werelderfgoed.

Uw collega minister Van Engelshoven heeft in januari 2020 het lijvige en aangepaste nominatiedossier van de Koloniën van Weldadigheid ondertekend. Vanwege de wereldwijde uitbraak van Covid-19 hebben de leden van het UNESCO-Werelderfgoedcomité besloten de jaarlijkse bijeenkomst te verplaatsen naar een nog nader vast te stellen latere datum.

Een van de hoofddoelen is dat blijvend gewaakt moet worden over de uitzonderlijke universele waarde. Los van het gedachtengoed komen deze waarden met name tot uitdrukking in de gebouwen en het landschap. Schade aan monumentale gebouwen van de Maatschappij van Weldadigheid moet worden voorkomen omdat herstel – zo herstel al mogelijk zou zijn – afbreuk doet aan het authentieke en het monumentale karakter van dit cultureel erfgoed.

Uit het ontwerp-instemmingbesluit blijkt niet dat de bijzondere betekenis van cultureel erfgoed in de omgeving van het Vinkegaveld bij de afweging is betrokken.

Voorts wijzen cliënten erop dat het Tcbb-advies van 4 juni 2019 is gebaseerd op onjuiste uitgangspunten. In het Tcbb-advies wordt aangenomen – op gezag van Vermilion – dat de bodemdalingskom wel groter wordt, maar *niet dieper* (Tcbb-advies d.d. 4 juni 2009, blz. 2). Dat is feitelijk onjuist. De bodemdalingskom wordt blijkens het ontwerp-instemmingsbesluit, wel dieper, namelijk meer dan 5 cm.

Ook dat laatste wordt in het Tcbb advies miskend. Het Tcbb advies van 4 juni 2019 is (op blz. 3) gebaseerd op een maximale samengestelde bodemdaling van 4,5 cm.

Conclusie

Cliënten verzoeken uw minister om niet in te stemmen met het winningsplan Addendum Vinkega

Hoogachtend,

gemeente
Weststellingwerf

Gemeentehuis
Griffioenpark 1, Wolvega

Postadres
Postbus 60, 8470 AB Wolvega

Telefoon
140561

Fax
(0561) 61 36 06

Informatie
www.weststellingwerf.nl

E-mail
info@weststellingwerf.nl

De Minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer [REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK 's GRAVENHAGE

Wolvega, 12 november 2019

Referentienummer: 0098-AZK-62085
Documentnummer: 0098150511

Behandeld door [REDACTED]

Onderwerp: advies Addendum Winningsplan Vinkega

Geachte heer [REDACTED]

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion), heeft op 30 november 2018 een aanvulling op het winningsplan Vinkega ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat genaamd "Winningsplan Vinkega – Addendum" (hierna: het addendum).

Dit addendum geeft een gewijzigde bodemdalingsvoorspelling en een beoordeling van de effecten van deze wijziging. De wijziging houdt concreet in dat de dalingscontour verder naar het zuidoosten loopt dan in het winningsplan uit 2016 is aangegeven.

Voor het overige zijn er geen veranderingen ten opzichte van het bestaande winningsplan: de maximaal toegestane winningsduur en het maximaal te winnen volume aan aardgas blijven ongewijzigd.

De gaswinning op locatie Vinkega ligt nu stil, in afwachting van de inwerkingtreding van het addendum.

Met uw brief van 27 september 2019 stelt u ons in de gelegenheid advies uit te brengen op het door u opgestelde concept instemmingsbesluit op het addendum. Het indienen van advies is mogelijk tot uiterlijk 18 november a.s.

De behandeling van uw adviesverzoek hebben wij afgestemd met Provincie Fryslân, Provincie Drenthe, provincie Overijssel, Waterschap Drents-Overijsselse Delta, Wetterskip Fryslân en de gemeenten Westerveld en Steenwijkerland.

Wij hebben de volgende adviezen c.q. vragen en opmerkingen.

Negatief gemeentelijk beleid gaswinning.

De gemeenteraad heeft op 11 juni 2019 nieuw beleid vastgesteld voor gaswinning. Hoofddijn van het nieuwe beleid is dat Weststellingwerf geen medewerking meer wil verlenen aan ontwikkelingen op het gebied van gaswinning, omdat dit niet past:

- bij ons streven naar verduurzaming;
- binnen de energietransitie;
- in ons beeld van het afbouwen van gaswinning in Nederland.

Het addendum is nodig om de gaswinning conform het winningsplan uit 2016 (weer) te kunnen starten. Nieuwe ontwikkelingen gericht op gaswinning passen niet in het beleid van de gemeente. Primair adviseren wij u om die reden het addendum af te wijzen.

Ontwikkeling voldoet niet aan het Voorzorgsbeginnsel

De nieuwe dalingskom geeft een (aanzienlijke) maximale bodemdaling van 5 cm weer. Deze bodemdaling kan leiden tot schade. Veiligheid moet wat de gemeente betreft boven alles gaan. De ontwikkeling voldoet daarmee niet aan het voorzorgsbeginnsel. Wij adviseren u daarom het addendum af te wijzen.

Opname nieuwe contour in het winningsplan.

Uw instemmingsbesluit op het winningsplan Vinkega uit 2016 is van 11 juli 2018. Vermilion heeft aangegeven dat ruim voor instemming op het winningsplan de gegevens ten aanzien van de onjuiste bodemdalingsvoorspellingen al beschikbaar waren. Waarom heeft u de aangepaste contour niet meegenomen in het winningsplan Vinkega? Op het moment van instemming had u de nieuwe gegevens kunnen/ moeten hebben. Deze vraag rijst temeer aangezien de gaswinning vanuit gaswinlocatie Vinkega al stil ligt sinds het voorjaar van 2018. De lopende beroepszaken tegen het winningsplan zijn zeer recent afgewezen. Gedurende de behandeling van het beroep bent u al wel gestart met het addendum. U creëert een onduidelijk situatie door deze beide procedures parallel te laten lopen.

Bodemdaling

Het addendum is nodig vanwege de bodemdalingscontour die, naar nu blijkt, verder naar het zuidoosten loopt. Het is de eerste keer dat in onze gemeente een addendum nodig blijkt te zijn vanwege een onjuiste weergave van de bodemdaling in het winningsplan. In uw concept instemmingsbesluit en het addendum lezen wij geen oorzaak van het gewijzigde verloop van de dalingskom. Het roept bij ons vragen op dat dit hier nu aan de orde is. Ook omdat bij het initiële winningsplan uit 2016 al een addendum zat gericht op onzekerheid over de bodemdalingsberekening. Kunt u aangegeven wat nu de oorzaak is van het groter uitvallen van de bodemdalingscontour en kunt u uitsluiten dat dit te maken heeft met een toename van de snelheid van de gaswinning en/of een toename van de hoeveelheid gewonnen gas?

De bodemdaling wordt geschat op maximaal 5 cm over een periode tot 2035. Dit is de gecumuleerde daling. Het Sodem beschrijft in haar advies echter dat de gecumuleerde daling hoger kan zijn dan 5 cm. Graag helderheid over wat nu de maximaal te verwachten daling is. Omdat het addendum nu juist gaat om bodemdaling kan het niet zo zijn dat er onduidelijkheden in de voorspelling zitten. U omschrijft deze bodemdaling als zijnde zeer gering in uw instemmingsbesluit. Daar kunnen wij ons niet in vinden. Een daling van 5 cm (of meer) kan niet gezien worden als zeer gering. Is bij de cumulatie goed rekening gehouden met de nog niet afgeronde ontwikkelingen uit het nabij gelegen gasveld de Blesse Blesdijke? De invloedsgebieden overlappen elkaar.

Monitoring bodemdaling

Gezien de hoge concentratie van winningsactiviteiten in dit gebied en hun cumulatieve effect op bodemdaling en de onjuistheid bij de eerdere voorspellingen, adviseren wij u de bodemdaling met een hogere frequentie dan de gebruikelijke vijfjaarstermijn te laten meten.

Ontbreken schadeprotocol Kleine Velden

Er is op dit moment (nog) geen uniforme schaderegeling voor de kleine velden. Er zijn al wel flink wat stappen gezet in de ontwikkeling van de nieuwe regeling, maar die regeling is er nog niet. Wij adviseren u pas in te stemmen met het addendum als de schaderegeling inwerking is getreden. Voorts is voor zover bekend de huidige insteek van het nieuwe schadeprotocol dat de omgekeerde bewijslast daarin niet wordt opgenomen. Gelijkheid op dit onderdeel is iets wat maatschappelijk zeer sterk leeft. Wij adviseren u de omgekeerde bewijslast alsnog op te nemen in de nieuwe schaderegeling.

Veel ontwikkelingen t.a.v. de gaswinning op locatie Vinkega

Er is een addendum nodig omdat het winningsplan Vinkega een onjuiste bodemdalingscontour weergeeft. Dat de bodemdalingscontour onjuist is, was al bekend voor instemming met het winningsplan. Ook bij het winningsplan Vinkega zat al een addendum gericht op onzekerheid over de bodemdalingsberekeningen. Het winningsplan uit 2016 verving daarnaast een redelijk recent winningsplan uit 2010 o.a. vanwege een beoogde toename van de productiehoeveelheid. Kortom verandering op verandering. Daarbij komt dat u al start met een aanpassing op het winningsplan, terwijl dit winningsplan nog niet onherroepelijk is. Dit alles brengt onduidelijkheid met zich mee en heeft de schijn van onzorgvuldigheid. Bij een zo gevoelige ontwikkeling als gaswinning is onduidelijkheid en onzorgvuldigheid ongewenst.

Communicatie

Voor zover wij kunnen overzien zijn de omwonenden niet op de hoogte van het addendum of van het feit dat de gaswinning stil ligt in afwachting van het addendum. Ook de gemeente is niet in kennis gesteld van het stilleggen van de gaswinning is afwachting van het addendum. Over nieuwe ontwikkelingen t.a.v. gaswinning moet goed worden gecommuniceerd aan de voorzijde van dat proces. Aangezien het proces hier al loopt adviseren wij u de omgeving te berichten over de huidige stand van zaken.

Wij adviseren u in zijn algemeenheid om de omgeving vanaf het beginstadium op de hoogte te brengen en te houden van ontwikkelingen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,

de secretaris,

de burgemeester

Veel ontwikkelingen t.a.v. de gaswinning op locatie Vinkega

Er is een addendum nodig omdat het winningsplan Vinkega een onjuiste bodemdalingscontour weergeeft. Dat de bodemdalingscontour onjuist is, was al bekend voor instemming met het winningsplan. Ook bij het winningsplan Vinkega zat al een addendum gericht op onzekerheid over de bodemdalingsberekeningen. Het winningsplan uit 2016 verving daarnaast een redelijk recent winningsplan uit 2010 o.a. vanwege een beoogde toename van de productiehoeveelheid.

Kortom verandering op verandering. Daarbij komt dat u al start met een aanpassing op het winningsplan, terwijl dit winningsplan nog niet onherroepelijk is.

Dit alles brengt onduidelijkheid met zich mee en heeft de schijn van onzorgvuldigheid. Bij een zo gevoelige ontwikkeling als gaswinning is onduidelijkheid en onzorgvuldigheid ongewenst.

Communicatie

Voor zover wij kunnen overzien zijn de omwonenden niet op de hoogte van het addendum of van het feit dat de gaswinning stil ligt in afwachting van het addendum. Ook de gemeente is niet in kennis gesteld van het stilleggen van de gaswinning is afwachting van het addendum.

Over nieuwe ontwikkelingen t.a.v. gaswinning moet goed worden gecommuniceerd aan de voorzijde van dat proces. Aangezien het proces hier al loopt adviseren wij u de omgeving te berichten over de huidige stand van zaken.

Wij adviseren u in zijn algemeenheid om de omgeving vanaf het beginstadium op de hoogte te brengen en te houden van ontwikkelingen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,

de secretaris,

de burgemeester

Port Betaald
Business Post
Heerenveen

DATUM BINNENKOMST
19 NOV. 2019

$$E2k = 804541$$

REC: #X830X0X#00#00000#

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum
18 november 2019

Ons kenmerk
257651

Uw brief

Uw kenmerk
DGKE-WO/19145718

Onderwerp
Advies addendum Vinkega (Vernilion)

Geachte heer [REDACTED]

Op 26 september 2019 ontvingen wij uw een verzoek tot het uitbrengen van advies over het addendum op het winningsplan Vinkega van Vernilion Energy Netherlands B.V. (hierna Vernilion). Uit bodemdalingsmetingen blijkt dat de bodemdalingsschijf door de winning uit het Vinkega gasveld zich verder in zuidoostelijke richting uitstrekt dan verwacht en zoals was opgenomen in het winningsplan van 2016. In het addendum is een actualisatie van de bodemdalingsberekeningen en bodemdalingsparagrafen opgenomen. Deze legt u ter advies aan ons voor. In afwachting van instemming met dit addendum ligt gaswinning op locatie Vinkega stil.

U heeft eveneens advies gevraagd aan de provincie Drenthe, de provincie Overijssel, de provincie Friesland, de gemeente Steenwijkerland, de gemeente Weststellingwerf, de gemeente Westerveld en het Wetterskip Fryslân. Wij hebben ons advies met deze partijen afgestemd.

Zorgvuldige besluitvorming

Uit het gewijzigd winningsplan blijkt dat al in 2017 – uit uitgevoerde bodemdalingsmetingen – bekend was dat de bodemdaling ten gevolge van winning uit het Vinkega voorkomen andere afmetingen zou hebben, dan eerder verwacht. In 2018 was dus al bekend dat de bodemdalingsvoorspellingen niet juist waren. Desondanks heeft u op 11 juli 2018 ingestemd met het op dat moment voorliggende ingediende gewijzigde winningsplan Vinkega.

Wij vinden dat onzorgvuldig en niet respectvol richting omwonenden en betrokken overheden. Wij vinden het niet correct dat u in juli 2018 instemde met een (gewijzigd) winningsplan terwijl op dat moment reeds bekend was dat de bodemdalingsprognoses uit dat winningsplan achterhaald waren.

Het instemmingbesluit van 11 juli 2018 is met de uitspraak van de Raad van State van 6 november 2019 onherroepelijk geworden, maar dat neemt niet weg dat wij u voor de toekomst adviseren om besluitvorming over instemmingsbesluiten te baseren op actuele en juiste gegevens.

Nu u het kennelijk opportuun acht om in te stemmen met een winningsplan, terwijl bekend is dat daaraan ten grondslag liggende bodemdalingsprognoses niet juist zijn, rijst de vraag of wij – en andere partijen – er

18 november 2019

2 / 3

thans wel op kunnen vertrouwen dat die prognoses en andere aan het gewijzigd winningsplan ten grondslag liggende berekeningen op dit moment wél volledig en correct zijn.

Procedure

Uit het concept instemmingsbesluit leiden wij af dat u de uitgebreide voorbereidingsprocedure van Afdeling 3.4 Awb achterwege wil laten. Naar uw mening is sprake van een wijziging van ondergeschikte aard als bedoeld in artikel 34.4 sub b Mbw. Daartegen maken wij bezwaar.

In de eerste plaats omdat het gewijzigde winningsplan leidt tot een diepere en grotere bodemdalingskom. Het SodM-advies van 16 mei 2019 lijkt wat dit betreft innerlijk tegenstrijdig. Enerzijds suggereert SodM dat de bodemdalingskom niet dieper wordt (maar wel groter), maar anderzijds signaleert SodM dat de totale bodemdaling in het gebied waar nu extra daling – hoezo extra daling, de kom zou toch niet dieper worden? – wordt voorspeld nu voor het eerst meer dan 5 cm bedraagt. Kennelijk wordt de bodemdalingskom toch dieper.

Wij verzoeken u om op kaartmateriaal duidelijk te maken wat nu exact het verschil is tussen de (verwachte) bodemdalingskom uit het instemmingsbesluit van 11 juli 2018 en de verwachte bodemdaling die voortvloeit uit het gewijzigd winningsplan dat thans voorligt. Wij verzoeken u duidelijk te maken om hoeveel vierkante (kilo)meter het gaat. Daarnaast verzoeken wij u met kaartmateriaal inzichtelijk te maken waar zich ten gevolge van het gewijzigd winningsplan extra bodemdaling zal voordoen en tot welke diepte.

Omdat een groter gebied – en dus meer bewoners – worden geconfronteerd met (extra) bodemdaling (van 1 tot 2 cm) is geen sprake van een ondergeschikte wijziging. Wij vinden dat eigenaren van gronden die door het gewijzigd winningsplan met bodemdaling worden geconfronteerd de mogelijkheid moeten hebben om daarover hun zienswijze in te dienen. Wij adviseren u daarom de UOV van afdeling 3.4 Awb te volgen.

Naar onze mening is dat ook de bedoeling van de mijnbouwwetgever. Uit de Memorie van Toelichting (TK 2015-2016, 34:348, blz. 39, nr. 3, bij de wijziging van de Mijnbouwwet) blijkt dat met “ondergeschikte” wijzigingen van een instemmingsbesluit moet worden gedacht aan wijzigingen “die samenhangen met bijvoorbeeld het aanvangstijdstip of van meer administratieve aard zijn, zoals een adreswijziging”. Voor dat soort wijzigingen hoeft, aldus de wetgever, niet de uniforme openbare voorbereidingsprocedure te worden gevolgd. De wijziging die thans aan de orde is namelijk een (veel) grotere bodemdalingskom is van een geheel andere orde en daarom niet ondergeschikt in de zin van artikel 34 lid 4 sub b Mbw.

Schadeafhandeling

Tot slot adviseren wij u – opnieuw – nu eindelijk eens concreet werk te maken van een adequate en onafhankelijke schaderegeling. Zo'n regeling stelt u al jarenlang in instemmingsbesluiten voor kleine velden aan gemeenten en omwonenden in het vooruitzicht, maar die regeling is er nog steeds niet. Dat komt het vertrouwen van burgers in de overheid en het creëren van draagvlak voor het kleine veldenbeleid bepaald niet ten goede. Keer op keer krijgen mijnbouwexploitanten hun zin (instemming met hun winningsplan) en moeten omwonenden/inwoners het doen met vage toezeggingen waarvan achteraf moet worden vastgesteld dat zij jaren later nog steeds niet zijn nagekomen. Daar moet een eind aan komen en

18 november 2019

3 / 3

daarom adviseren wij u instemming met (gewijzigde) winningsplannen te onthouden totdat nu eindelijk daadwerkelijk een onafhankelijke en adequate schaderegeling in werking is getreden.

Monitoring

Net zoals de gemeente Weststellingwerf adviseert, adviseren wij u Vernilion op te leggen dat bodemdaling frequenter gemeten wordt. Een dergelijke voorwaarde dient concreet, tijdgebonden en handhaafbaar te zijn.

UNESCO werelderfgoed: koloniën van Weldadigheid

In meer algemene zin vragen wij (opnieuw) aandacht voor de ligging van het voorkomen in het gebied van de Koloniën van Weldadigheid. Dit gebied is genomineerd als UNESCO Werelderfgoed. Bescherming van dit gebied vraagt om zo mogelijk nog meer zorgvuldigheid bij de monitoring en verslaglegging van de bodemeffecten, aangezien dit grote gevolgen kan hebben op de in het gebied aanwezige bouwwerken.

Communicatie

Voor zover wij weten, is de omgeving niet actief betrokken geweest bij dit addendum en het feit dat de gaswinning stil ligt in afwachting van dit addendum. Ook de gemeenten zijn niet op de hoogte gesteld van het stilleggen van de gaswinning en de reden daarvan. Communicatie met de omgeving is in de vele adviezen, zienswijzen en beroepsprocedures meerdere malen ingebracht. Het is op sommige punten verbeterd maar bij dit soort situaties ontbreekt het. Zoals ook door de gemeente Weststellingwerf is ingebracht is er nogal het nodige onduidelijk rondom gaswinning en in dit specifieke geval Vinkega. Er lopen verschillende winningsplannen/besluiten door elkaar heen, u start met een nieuw winningsplan terwijl de andere nog niet onherroepelijk is. Dit brengt onduidelijkheid met zich mee en vinden wij onzorgvuldig.

Wij adviseren u niet in te stemmen met dit addendum of in elk geval de procedure te volgen zoals hierboven is geschetst aangezien dit addendum niet als ondergeschikt beschouwd kan worden.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders

De Minister van Economische Zaken en Klimaat
 De heer [REDACTED]
 Postbus 20401
 2500 EK DEN HAAG

behandeld door Dhr. [REDACTED]
 afdeling Dienstverlening
 telefoon 140521
 ons kenmerk
 uw kenmerk
 bijlagen

Steenwijk
(verzendsdatum) 19 november 2019
Onderwerp Advies concept wijziging instemmingsbesluit Vinkega

Excellentie,

Op 27 september 2019 ontvingen wij van u het verzoek tot het uitbrengen van een advies over het concept wijziging instemmingsbesluit Vinkega. Dit concept besluit behandelt de aanvulling op het winningsplan Vinkega "Winningsplan Vinkega – Addendum" dat op 30 november 2018 bij de minister van EZK is ingediend door Vermilion Finergy Netherlands B.V. (uw kenmerk DCKE-WO/19145718). Het addendum gaat in op de geactualiseerde bodemdalingsprognose voor het winningsplan Vinkega.

U schrijft dat het addendum een gewijzigde bodemdalingsvoorspelling en een beoordeling van de effecten van deze wijziging geeft. Voor het overige zijn er geen veranderingen ten opzichte van het bestaande winningsplan, waar u op 11 juli 2018 mee heeft ingestemd.

Hierbij ontvangt u ons advies.

Wij hebben ons advies afgestemd met de provincies Fryslân, Overijssel en Drenthe, de gemeenten Weststellingwerf en Westerveld en de waterschappen Drents-Overijsselse Delta en Wetterskip Fryslân.

Prognose Bodemdaling

Het SodM schrijft in haar advies van 16 mei 2019 aan u dat de prognose voor de bodemdaling in het gebied groter kan zijn dan 5 cm. Zij schrijven dat de effecten die dan kunnen optreden niet zijn beschreven in het addendum, noch in het winningsplan. Zij adviseren u om hierover in contact te treden met het waterschap. In uw concept besluit gaat u hier niet op in.

Wij adviseren u om in het instemmingsbesluit op te nemen dat Vermilion in samenwerking met de betreffende waterschappen gaat bezien wat de effecten kunnen zijn, als de bodemdaling groter is dan voorspeld. Eventuele maatregelen die hieruit voortvloeien dienen door Vermilion te worden vergoed. Tevens verwachten wij van u dat u in uw besluit opneemt dat de metingen naar bodemdaling in het gebied Vinkega en Nijensleek worden geïntensiveerd. Een grotere

Adresgegevens Postbus 162, 8330 AD Steenwijk • Vendelweg 1, Steenwijk • telefoon 14 0521 • fax (0521) 53 85 09
 e-mail info@steenwijkerland.nl • www.steenwijkerland.nl • IBAN nummer NL19 BNGH 0285 0924 21
 Gemeentelijke producten kunt u ook aanvragen via de Digitale Balie op onze website.

bodemdaling dan gedacht kan dan tijdig worden geconstateerd, zodat adequate maatregelen kunnen worden getroffen.

Bodemtrillingen

In het addendum wordt alleen ingegaan op de gewijzigde bodemdaling. Er zijn geen andere veranderingen ten opzichte van het ingestemde winningsplan voorzien.

Vermilion concludeert in het winningsplan, onderschreven door SodM, TNO en Tcbb dat de kans op geïnduceerde bevingen als gevolg van het winnen van gas uit Vinkega verwaarloosbaar is. Het monitoren van de seismische activiteit zal worden gerealiseerd met het huidige KNMI netwerk. U stemt hiermee in uw besluit in.

Het veld Vinkega bevindt zich niet solitair. In de directe omgeving bevinden zich de velden Eesveen, Nijensleek, Diever, De Hoeve, Noordwolde, De Blesse-Blesdijke-Blesdijke East en Sonnega-Weststellingwerf. Vermilion heeft in dit gebied een aantal geofoons geplaatst en is voornemens nog enkele geofoons bij te plaatsen. Naast deze aanvulling vragen wij u in het besluit Vermilion op te dragen om hier een gebiedsdekkend geheel van versnellingsmeters te plaatsen en deze samen met de geofoons aan te sluiten op het KNMI-netwerk.

Als in het gebied een trilling in de ondergrond plaatsvindt, dan kan worden bepaald waar deze trilling heeft plaatsgevonden, met welke magnitude, waar de trillingen aan het maaiveld komen en met welke snelheid en ook of deze trillingen tot schade hebben kunnen leiden.

Het zou aan te bevelen zijn dat in uw opdracht een protocol wordt opgesteld voor het plaatsen van een gedegen monitoringnetwerk van versnellingsmeters en geofoons nabij gasvelden of zoals hier een gebied met vele winlocaties nabij elkaar gelegen.

Onafhankelijk schadeprotocol

Bij al onze adviezen en de adviezen van collega overheden inzake gaswinningen wordt aan u gevraagd het schadeprotocol voor kleine gasvelden definitief te maken en vast te stellen.

Wij verzoeken u opnieuw het Schadeprotocol Kleine Gasvelden zo spoedig mogelijk vast te stellen overeenkomstig het advies van de Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb). Wij vinden het hierbij wel belangrijk dat u de toepassing van het bewijsvermoeden volgens de systematiek die de Tcbb uitwerkte op basis van het uitgangspunt dat het bewijsrisico voor het causaal verband tussen mijnbouwactiviteit en schade niet bij de burger moet liggen, overneemt. Ook vinden wij het belangrijk dat u vastlegt dat de uitspraak van de onafhankelijke landelijke Commissie Mijnbouwschade bindend is en de schade conform die uitspraak wordt vergoed aan de schademelder.

Een dergelijk onafhankelijk schadeprotocol is van groot belang voor de maatschappelijke aanvaardbaarheid van mijnbouwactiviteiten en de gemoedsrust van onze inwoners.

Communicatie

Wij constateren dat de prognose bodemdaling in 2016 is geformuleerd. In 2017 bleek echter dat de bodemdaling groter was dan voorspeld. In 2018 is het addendum bij u ingediend en in 2019 heeft u een concept Besluit genomen.

In de periode tussen constatering en concept Besluit is nimmer open en duidelijk gecommuniceerd wat hier speelt en of dit gevolgen kan hebben voor de omgeving. Ook nu schrijft u dat er geen gevolgen zijn en gaat u voorbij aan het advies van het SodM om in overleg met de waterschappen de effecten te bezien.

Dit ondergraaft het vertrouwen in een open en transparante overheid. Ook Vermilion wordt verweten de directe omgeving en de lokale overheden en waterschappen niet of slechts minimaal te hebben geïnformeerd.

Wij verwachten van u dat u Vermilion opdraagt om de omgeving tijdig en open te informeren, wat hier aan de hand is, of er acties nodig zijn en wat deze dan concreet inhouden.'

Het moet voor omwonenden duidelijk zijn dat de gaswinning hier alleen plaatsvindt onder duidelijke en heldere voorwaarden, waarbij nadelige gevolgen worden bewaakt en zoveel mogelijk worden voorkomen. Zij moeten tijdig op de hoogte worden gesteld van eventuele ontwikkelingen gedurende de levensduur van een gaswinning door de aanvrager en bevoegd gezag.

Namens het college van burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

gemeentesecretaris,

burgemeester,

ZIENSWIJZE

Aan: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt winningsplan Vinkega
 Postbus 142
 2270 AC VOORBURG

Van: Vereniging Milieudefensie Amsterdam,
 afdeling milieudefensie Westerveld
 p/a Markeweg 11
 7971 CW HAVELTE
 06 82379399

11 OKT 2020

Betreft: Ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vinkega d.d. 1 september 2020
 Datum: 11 oktober 2020

Geachte meneer, mevrouw,

Op 11 juli 2018 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna minister) ingestemd met het vigerende winningsplan Vinkega d.d. 23 augustus 2016 en het daarbij behorende addendum d.d. 21 december 2016, over een verwachte verdere uitbreiding van een bodemdalingskom en bijgestelde cumulatieve bodemdalingsprognoses.

Uit de geodetische bodemdalingsmetingen die Vermilion in 2017 liet uitvoeren is gebleken dat de bodemdalingskom, die in het addendum uit 2016 was beschreven, zich verder zal uitbreiden in zuidoostelijke richting naar afvalwater-injectieveld Nijensleek, met daarboven het verwachte (cumulatieve) diepste punt van 5.2 cm. Met deze bijstelling van de eerdere bodemdalingsprognoses werd voor het eerst de door het waterschap gehanteerde kritische grens van 5 cm bereikt en overschreden.

Om deze gewijzigde bodemdalingskom en gewijzigde cumulatieve bodemdalingsprognoses te kunnen beoordelen heeft Vermilion op 30 november 2018 een zogeheten 'winingsplan-addendum' opgesteld (oftewel een addendum behorend bij het vigerend winningsplan uit 2016) en heeft de minister op 31 augustus 2020 zijn ontwerp-instemmingsbesluit hierop geschreven. Het addendum uit 2018 vervangt hiermee het addendum uit 2016. Alleen onderdeel 'bodemdaling' wordt via dit addendum gewijzigd in het vigerende winningsplan uit 2016, de overige onderdelen van het winningsplan zijn niet herbeoordeeld.

De minister stelt ons in de gelegenheid om tot en met 12 oktober 2020 een zienswijze te schrijven met daarin onze reactie op het ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vinkega d.d. 31 augustus 2020 en het daarbij behorende winningsplan-addendum d.d. 30 november 2018.

Wij maken graag gebruik van de door de minister geboden gelegenheid.

1. Bezorgdheid over toename van gasproductieactiviteiten in onze regio sinds 2009

Sinds 2009 maken wij ons bezorgd over een sterke toename van gasproductieactiviteiten in onze regio. Het begon met het voornemen om in het uitgeproduceerde gasveld Nijensleek afvalwater te willen injecteren en de geslaagde proefboringen naar aardgas in de nabijgelegen velden Vinkega en De Hoeve in datzelfde jaar. In 2015 nam Vermilion zowel gasveld Eesveen alsook gasveld Diever, aangeboord via de locatie Wapse, in productie. Op de locatie Eesveen vindt gasproductie plaats en wordt tevens afvalwater ingezameld per as, waarna het – na behandeling – via een ondergrondse buis wordt getransporteerd naar afvalwaterinjectieveld Nijensleek.

Nu blijkt de winning in veld Diever (via de locatie Wapse) toch onderdeel uit te maken van de (bijgestelde) cumulatieve bodemdalingsprognoses, zoals door ons van meet af aan op gewezen en tot en met 2018 verworpen door de minister. Sinds de start van de aanleg in 2014 van de productielocatie te Wapse hebben we juridische stappen ondernomen omdat we menen dat de locatie zeer ongunstig is gekozen ten aanzien van voorkomende natuurwaarden en de kwetsbare waterhuishouding.

De locatie Wapse, vanwaaruit veld Diever wordt geproduceerd, ligt namelijk pal aan het beekdal van de Vledder Aa en het Nationaal Park 'Drents Friese Wold & Leggelderveld'. Het was onduidelijk of de gaswinning strijdig zou zijn met het beleid van het waterschap om zo lang mogelijk water te willen bergen in de bodem. Als water versneld moet worden afgevoerd, ten gevolge van een toename van bodemdaling, dan zou dit nadelige gevolgen hebben voor de maatregelen om de verdroging tegen te gaan in de natuurgebieden en Natura 2000-gebieden, zoals het Drents Friese Wold & Leggelderveld.

2. Advies van de Mijnraad is onterecht terzijde geschoven door de minister

Onze zorg werd in 2017 gedeeld door de Mijnraad ten aanzien van de regio, zoals specifiek benoemt in haar advies op winningsplannen voor de velden Vinkega en Eesveen.

De Mijnraad wees de minister op het volgende:

“De cumulatieve bodemdaling is noodzakelijke informatie om te beoordelen of het totaal van de toegestane mijnbouwactiviteiten opwegen tegen de lokale nadelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor ingrepen in de waterhuishouding: doordat informatie per winningsplan beschikbaar komt, is niet onmiddellijk inzichtelijk of de kosten van aanpassing van de waterhuishouding opwegen tegen de opbrengsten van mijnbouwactiviteiten”.

De Mijnraad oordeelde vervolgens dat als schade aan gebouwen of infrastructurele werken of nadelige gevolgen voor milieu niet kunnen worden voorkomen en uitgesloten dat de minister volgens het afwegingskader in artikel 36 van de Mijnbouwwet niet mag instemmen met een winningsplan. Ditzelfde afwegingskader geldt ook voor de omgevingsaspecten in Besluit m.e.r. (Milieubeheer-wetgeving) en de Wet Natuurbescherming ten aanzien van een Natura 2000-gebied.

TNO wees het advies van de Mijnraad van de hand, de velden zouden te ver uit elkaar liggen. Cumulatie zou uitgesloten zijn. Dit blijkt nu dus een onjuist oordeel, zoals het voortliggend ontwerp-besluit bij het winningsplan-addendum uit 2018 behorend bij winningsplan veld Vinkega uit 2016 aantoon. Meerdere velden cumuleren met elkaar, waaronder nu voor het eerst ook veld Diever liggend onder een Nationaal Park.

VERZOEK: wij verzoeken de minister nader toe te lichten waarom de minister na het genomen ontwerp-besluit op het vigerend winningsplan Vinkega uit 2016 en addendum uit 2016 – over bijgestelde bodemdalingsprognoses – nog nader advies vroeg van TNO. Immers de minister was al in april 2018 op de hoogte gesteld dat het addendum uit 2016 geactualiseerd moest worden, zoals nu blijkt uit het advies van SodM. Toch stemde de minister op 11 juli 2018 in met het vigerend winningsplan en addendum uit 2016 en wees hij het advies van de Mijnraad van de hand terwijl de minister wist dat het oordeel van TNO niet overeenkwam met de hem bekende feiten. Er was inmiddels ook cumulatie vastgesteld met veld Diever.

3. Eerste bijstellingen van bodemdalingsprognoses zijn nu al een feit

Het waterschap Drents Overijsselse Delta hanteert een kritische grens van 5 cm bodemdaling ten aanzien van de waterhuishouding. Volgens de bijgestelde prognoses in het winningsplan-addendum, behorend bij winningsplan Vinkega, zal deze worden overschreden. Namelijk boven afvalwaterinjectieveld Nijensleek, terwijl de winning in de regio nog betrekkelijk jong is. Dit schept geen vertrouwen in de toekomst. Met name niet omdat de aanvankelijke bodemdalingsprognoses aan de lage kant waren en dit ook gold voor de zogeheten overschrijdingspercentages. Al in deze 'jonge' fase van de gaswinning, in cumulatie met afvalwaterinjecties, blijkt sprake te zijn van een voortschrijdend patroon van snel op elkaar volgende wijzigingen in de bodemdalingsprognoses.

Twee relevante voorbeelden waaruit dit blijkt:

- in 2003 werd de bodemdalingsprognose voor veld Nijensleek, ten tijde dat er nog gaswinning plaatsvond, vastgesteld op **'minder dan 1 cm'** en een overschrijdingskans van 20%. (winningsplan 2003). In 2017 liet Vermilion bodemdalingsmetingen uitvoeren in onze regio en stelde in juni 2018 een vertrouwelijke analyse op die Milieudefensie Westerveld in haar bezit heeft (zie bijlage en zie ook punt 4). Daarin staat:

"De winning uit Nijensleek vond plaats van 2000 tot 2006. In 2011 was er een daling van 1.5-2 cm te zien, met een afvlakkend profiel. Er was een duidelijke komvorm te zien. (Figuur 3-10, zie ook ref. 16). Nu de meetregisters samengevoegd zijn (vgl. ref. 16), is te zien dat er van 2011-2015 opnieuw daling heeft plaatsgevonden, die zich na 2015 heeft voortgezet (Figuur 3-13). Omdat er geen productie was in Nijensleek, en voor 2015 ook niet in Eesveen, kan deze daling alleen door Vinkega veroorzaakt zijn. De samengestelde bodemdaling boven Nijensleek is nu (eind 2017) ongeveer 3.5 cm, vanaf 2000".

Slechts een maand later, in juli 2018, stelt Vermilion de cumulatieve bodemdalingsprognose boven Nijensleek door de invloed van veld Diever nogmaals bij. Ditmaal naar **5.2 cm** bodemdaling (zie pagina's 62 en 63 in gewijzigd winningsplan Diever uit 2018).

- in het vigerend winningsplan Vinkega uit 2016 werd de bodemdalingsprognose vastgesteld op **'minder dan 2 cm'** met 10% overschrijdingskans. Eind 2016 stelt Vermilion een addendum op waarin het bedrijf voor het eerst schrijft over een cumulatieve bodemdalingsprognose en dat deze was vastgesteld op **2 – 3.7 cm** en 10% overschrijdingskans voor veld Vinkega. In het voorliggend winningsplan-addendum uit 2018 is de cumulatieve bodemdalingsprognose wederom bijgesteld naar ditmaal **4.5 cm** met wéér een overschrijdingskans van 10%. En belangrijk: alle prognoses hebben betrekking op het vigerend winningsplan uit 2016.

Volgens de minister is de bodemdaling 'klein' in veld Vinkega en hetzelfde gebleven ten opzichte van voorgaande prognoses voor het vigerend winningsplan Vinkega uit 2016. Volgens ons niet, zoals ook duidelijk blijkt uit de hierboven aangehaalde feiten. Of een voortschrijdende bodemdaling 'klein' mag worden genoemd zal ook afhangen waaraan dit moet worden gerelateerd. Als je het aan de door het waterschap gehanteerde kritische grens van 5 cm bodemdaling relateert dan is een cumulatieve 4.5 cm bodemdaling namelijk niet klein.

VERZOEK: Deelt de minister onze bevindingen en conclusie? Zo nee, dan verzoeken wij de minister dit nader te motiveren. Zo ja, dan is er reden om het vigerend gewijzigd winningsplan Vinkega uit 2016 als nog te herzien. De laatste bodemdalingsprognose wijkt af van de voorgaande en de '10% overschrijdingskans' geeft geen enkele waarborg. Zie ook punt 5.

4. De vertrouwelijke analyse d.d. 8 juni 2018 wijkt af van de publieksvriendelijke versie

Zoals hierboven reeds uitgelegd liet Vermilion in 2017 bodemdalingsmetingen uitvoeren in onze regio. De minister legt in het ontwerp-instemmingsbesluit op pagina 18 uit dat Vermilion de meetresultaten en analyse van de bodemdalingsmetingen aan het SodM heeft overlegd conform artikel 31, derde lid van het Mijnbouwbesluit. Dit is een vertrouwelijke analyse die niet wordt gepubliceerd.

Naast deze vertrouwelijke analyse heeft Vermilion ook een publieksvriendelijke versie opgesteld: het zogeheten Statusrapport Bodemdaling 2018 Drenthe – Overijssel – Friesland uit juli 2018. Deze publieksvriendelijke versie werd wel door Vermilion gepubliceerd.

In juli 2018 wisten wij SodM te overtuigen dat we naast het Statusrapport ook recht hebben op de vertrouwelijke analyse op grond van de statuten van de Vereniging Milieudefensie Amsterdam.

De vertrouwelijke analyse heet (zie bijlage).

'Analyse bodemdalingsmeetplannen Noordwolde-Weststellingwerf-De Hoeve-Vinkega-Diever-Eesveen 2017, opgesteld op 8 juni 2018 (hierna: Analyse).

De twee versies met elkaar vergelijkend blijkt het publieksvriendelijke Statusrapport Bodemdaling 2018 een rapport te zijn met summiere informatie (per veld) over de uitgevoerde bodemdalingsmetingen in drie provincies. De vertrouwelijke versie bleek echter een gedetailleerde analyse te zijn van metingen gedaan in onze regio, zoals onder punt 3 aangetoond. In de vertrouwelijke analyse zijn gedetailleerde gegevens vermeldt, die niet te vinden zijn in de publieksvriendelijke versie.

Vermilion gebruikt echter alleen het publieksvriendelijke Statusrapport in haar winningsplan-addendum. Dit publieksvriendelijke Statusrapport heeft Vermilion nader toegelicht op de door de minister aangehaalde informatiedagen 18 en 19 juli 2018 en niet de vertrouwelijke analyse. Wij delen daarom niet de mening van de minister dat de decentrale overheden en inwoners voldoende zijn ingelicht.

VERZOEK: wij verzoeken de minister uit te leggen welke toegevoegde waarde een publieksvriendelijke versie heeft als daarin gedetailleerde gegevens ontbreken die ertoe doen. Deelt de minister onze zorg dat de door hem aangehaalde wetgeving tekort schiet en voor verbetering vatbaar is? Volgens ons toont dit voorbeeld namelijk aan dat juist de vertrouwelijke analyse een volledig beeld schept en decentrale overheden en inwoners bij voorbaat het *recht* is ontnomen om hun argumenten voldoende naar voren te kunnen brengen. Niet alleen ten aanzien van het voorliggend ontwerp-besluit maar met name van belang ten aanzien van het instemmingsbesluit d.d. 11 juli 2018 behorend bij het vigerend winningsplan uit 2016. Deze gegevens waren immers al in april 2018 beschikbaar, zoals SodM stelt. Deelt de minister onze mening dat het vigerend winningsplan daarom in geheel moet worden herzien?

5. Het oordeel van SodM over de 10% overschrijdingskans: effecten ervan moeten nog worden meegenomen in de berekeningen

SodM stelt ten aanzien van de 10% overschrijdingskans:

"Vermilion en TNO-AGE maken beide melding van een 10% overschrijdingskans van de prognose. Dit zou kunnen impliceren dat een overschrijding van de genoemde bodemdalingswaardes nog altijd in overeenstemming met deze prognose is. Wiskundig gezien klopt dit, maar aangezien er op dat moment sprake is van bodemdaling waarvan de effecten niet zijn beoordeeld, moet dit wel degelijk gezien worden als een afwijking ten opzichte van het winningsplan. Bij een waargenomen bodemdaling die in negatieve zin afwijkt van wat in het winningsplan staat, zal ik in beginsel handhavend moeten optreden".

VERZOEK: wij verzoeken de minister alsnog te reageren op dit advies van het SodM. Het zou immers betekenen dat het vigerend gewijzigde winningsplan Vinkega uit 2016 ook om deze reden alsnog moet worden gewijzigd. Deelt de minister bovendien onze mening dat uit de 2 voorbeelden onder punt 3 blijkt dat de overschrijdingspercentages tot op heden niet blijken te kloppen en dat daaruit geen enkele waarborg blijkt?

6. Bezorgdheid over de plannen om ook veld 'Boergrup', liggend onder het Nationaal Park, in productie te nemen

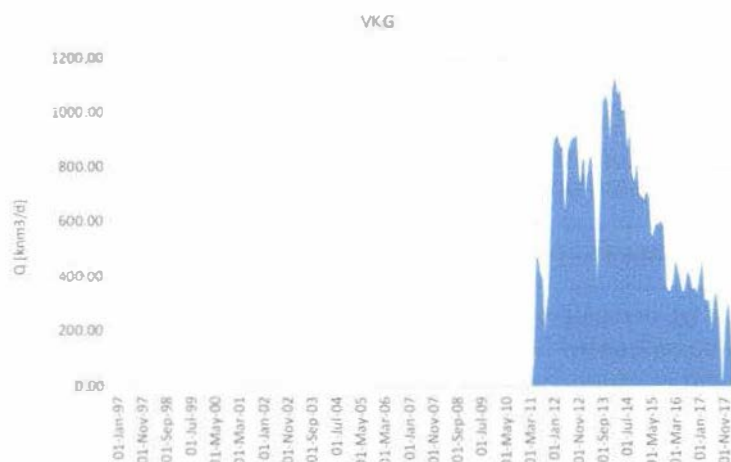
Onlangs bevestigde het ministerie op de infomarkt op 24 september 2020 dat de plannen om veld Boergrup in productie te nemen, verder ontwikkeld zijn. In dat geval zal een 'zware' procedure worden opgestart – inclusief een uitgebreide MER en eventuele Passende beoordeling – begeleid via een zogeheten 'Rijks Coördinatie Regeling' (RCR) omdat het een Nationaal belang betreft.

Veld Boergrup ligt tussen de velden Vinkega en Diever in en de productie uit dit nieuwe veld zal, hoe dan ook, de bodemdaling onder het Nationaal Park 'Drents Friese Wold & Leggelderveld' verder doen toenemen. Aangezien in de velden Vinkega en Diever versneld gas is gewonnen (zie punt 7) maken wij ons bezorgd over het causale verband dat wij zien tussen de versnelde winningen en het versneld moeten bijstellen van de bodemdalingsprognoses en de te verwachten cumulatieve effecten van het voornemen om ook het tussenliggend veld Boergrup in productie te nemen.

7. Versnelde winning door productie boven m.e.r.plichtdrempelwaarde, maar geen MER

Die versnelde winningen konden ontstaan omdat Vermilion in Vinkega en Diever langdurig en ver boven de vergunde max. dagproducties (respectievelijk 450.000 Nm³ gas per dag en 480.000 Nm³ gas per dag) produceerde en zelfs ver boven de m.e.r.-plichtdrempelwaarde van 500.000 m³ gas per dag.

Uit onderstaande figuur 2-5 blijkt dat Vermilion in veld Vinkega zelfs boven de 1 miljoen Nm³ gas per dag heeft geproduceerd. Dan is het logisch dat de productievolumes uit de winningsplannen sneller worden gewonnen dan bij aanvang vermeldt. Het bedrijf mag dit op grond van de onherroepelijke omgevingsvergunning uit 2012 blijven doen van de minister, terwijl een MER ontbreekt.

Figuur 2-5: Vinkega productiegeschiedenis. De twee Vinkega putten produceren gezamenlijk (commingled) uit Vlieland en Rotliegend.

NB: Figuur 2-5 hebben we overgenomen uit de door Vermilion opgestelde vertrouwelijke analyse d.d. 8 juni 2018 over de bodemdalingsmetingen in 2017.

Het ontbreken van een MER voor de productie te Wapse (in veld Diever) is uiteindelijk gerepareerd, *nadat* een maandenlange overproductie werd ontdekt.

In de gewijzigde omgevingsvergunningsaanvraag (2016) werd alsnog een productieuitbreiding aangevraagd naar 1.5 miljoen Nm³ gas per dag en werd een MER opgesteld. Merkwaardig is evenwel dat de minister op hetzelfde moment instemde met winningsplan veld Diever 2016 terwijl de daarin opgenomen jaarproductieplafonds een dergelijke hoge dagproductie niet toestonden. Althans niet elke dag.

In de gewijzigde winningsplannen (voor Vinkega en Diever) is het gebrek van de ontoereikende jaarproductieplafonds en productievolumes uit de voorgaande winningsplannen gerepareerd, door de jaarproductieplafonds en productievolumes alsnog te verhogen. De overproductie werd hierin meegenomen en de winning ervan werd met terugwerkende kracht teruggeplaatst in tijd. Doordat de minister hiermee instemde werd de versnelde winning in beide velden weliswaar achteraf gelegaliseerd, maar dit betekent *wel* dat nu veel sneller gas wordt gewonnen dan bij aanvang productie/winning aangegeven terwijl deze versnelling niet is meegenomen in de risicoberekeningen!

Uitleg:

- in 2011 startte Vermilion de productie op de locatie Vinkega, maar in 2015 was de 904 miljoen Nm³ gas waarmee de minister in 2011 instemde, al geproduceerd. Niet in 9 jaar zoals vastgelegd in de winningsplannen uit 2010, maar in 4,5 jaar. Tweemaal sneller. Daarna stemde de minister in met het vigerende winningsplan uit 2016 waarin de jaarproductieplafonds werden vergroot alsook de totale hoeveelheid te willen winnen gas werd vergroot van 904 miljoen Nm³ gas naar bijna 2 miljard Nm³ gas.
- in 2015 startte Vermilion de productie op de locatie Wapse (veld Diever), maar in 2018 was de 1.360 miljoen Nm³ gas waarmee de minister in 2017 instemde, reeds geproduceerd. Niet in 10 jaar zoals vastgelegd in de winningsplannen uit 2016, maar in 3,5 jaar. Bijna driemaal sneller. Daarna stemde de minister in met het vigerend winningsplan uit 2018 waarin de jaarproductieplafonds werden vergroot alsook de totale hoeveelheid te willen winnen gas werd vergroot van 1.360 miljoen Nm³ gas naar een ruime 3 miljard Nm³ gas.
- in beide gevallen (Vinkega en Diever) is de overproductie opgenomen in de gewijzigde winningsplannen en werd de start van de winning ervan teruggeplaatst in tijd. De fout uit de voorgaande winningsplannen was hiermee – achteraf – gerepareerd.

VERZOEK: deelt de minister onze mening dat uit bovenstaande uiteenzetting blijkt dat sprake was van een versnelde winning ten opzichte van de dan geldende winningsplannen voor de velden Vinkega en Diever en dat hij dit gebrek – achteraf – heeft gerepareerd in de gewijzigde winningsplannen? Deelt de minister tevens onze mening dat, legaal of niet, nu veel sneller gas wordt gewonnen dan bij aanvang van de producties te Vinkega en Diever aangenomen, zonder dat de effecten ervan zijn beoordeeld. Zo niet, dan verzoeken wij de minister toe te lichten waarom onze uiteenzetting niet zou kloppen.

8. De opgegeven reden van het ontstaan van de uitbreidende bodemdalingskom is te summier

Wij verbazen ons over de uitleg van de minister op pagina 8 in zijn ontwerp-besluit, namelijk dat de oorzaak van de uitbreidende bodemdalingskom "in ieder geval" niet bij een versnelling van de gaswinning of vergroting van de hoeveelheid te winnen gas ligt omdat dit ongewijzigd zou zijn ten opzichte van het geldende en voorgaande winningsplannen. Zoals onder punt 7 aangetoond is de versnelde winning uit de voorgaande winningsplannen weliswaar gelegaliseerd in de gewijzigde winningsplannen maar wordt er nu wel veel meer gas per jaar geproduceerd en dus sneller gas gewonnen dan bij aanvang van winning vermeldt. Immers de jaarproductievolumes en totale productievolumes zijn, hoe dan ook, verhoogd in de gewijzigde winningsplannen ten opzichte van de voorgaande winningsplannen, zonder de effecten van de versnelling mee te nemen in de risico-beoordelingen. Wij willen hier dus niet alleen de nadruk leggen op de wijze van legaliseren maar waartoe deze legalisatie heeft geleid.

In het addendum uit 2018 geeft Vermilion als oorzaak voor het ontstaan van de uitbreidende bodemdalingskom, dat het **watervoerende deel** in de gashoudende gesteentelaag groter is dan eerder gedacht. De minister neemt deze verklaring van Vermilion, voor het ontstaan van de uitbreidende bodemdalingskom, over in zijn ontwerp-besluit.

Maar in de vertrouwelijke analyse uit juni 2018 schrijft Vermilion:

"Een duidelijke kom is boven Vinkega en Nijensleek te zien. In deze periode produceerde Vinkega (vanaf 2011) en Eesveen & Diever (vanaf 2015). Omdat Nijensleek niet produceerde in deze periode (gestopt in 2006) is het waargenomen effect het gevolg van gaswinning uit Vinkega."

Deze twee verklaringen lijken in contradictie met elkaar, *tenzij* wordt meegenomen dat een versnelde winning leidt tot een snellere verwatering van de putten. Dit wordt echter niet nader uitgelegd. Algemeen bekend is namelijk dat de hoeveelheid water toeneemt naarmate de winning verstrijkt en in toenemende mate productiewater meekomt tijdens de gaswinning. Bij een versnelde winning wordt dit proces versneld. In dat geval is de (wijze van) winning uit Vinkega inderdaad de verklaring voor de uitbreidende bodemdalingskom, zoals door Vermilion zelf geconcludeerd.

Bovendien valt het ons op dat veld Nijensleek – zowel in het winningsplan-addendum als in het ontwerp-besluit van de minister – als een in 2006 uitgeproduceerd gasveld wordt beschreven en niet wat het vanaf 2011 feitelijk is: een **afvalwaterinjectieveld** met de daarbij behorende specifieke risico's. Onbewust weggelaten of niet, feit is wel dat de risico's die afvalwaterinjecties met zich meebrengen nu niet cumulatief zijn meegenomen in de relatie met de gaswinning in de omliggende velden en met name veld Vinkega. En dat is toch op z'n minst zeer onzorgvuldig!

VERZOEK: wij verzoeken de minister om nadere toelichting te geven over de toename van een watervoerend deel in de gashoudende gesteentelaag, hoe deze is ontstaan en waar deze zich precies bevindt. Het is ons namelijk niet duidelijk of daarmee op de gesteentelaag van veld Vinkega wordt gedoeld, of op de Zechstein gesteentelaag die zich onder het afvalwaterinjectieveld Nijensleek bevindt of op de Vlieland gesteentelaag waarin nu de afvalwaterinjecties plaatsvinden. Zeker ook gezien het feit dat in 2018 een 'repair tubing leak' operatie nodig was om de aangeaste buizen tot 1.500 meter diep te moeten vervangen. Wij vinden de verstreekte informatie van de minister zeer summier.

9. Beoordeling van natuurgebied 'Landgoed de Eese' (EHS), liggend op de uitbreidende bodemdalingsskom, is achterwege gelaten in het 'winingsplan-addendum'

Inhakend op wat wij onder punt 8 naar voren hebben gebracht willen we tevens onderstrepen dat de boorlocatie Vinkega en afvalwaterinjectielocatie Nijensleek – in vogelvlucht – op slechts 2.6 km afstand van elkaar liggen. Met daartussenin een verwachte uitbreidende bodemdalingsskom waarvan het diepste punt boven afvalwaterinjectieveld Nijensleek wordt verwacht. (Zie afbeelding) Echter bovenop die verwachte bodemdalingsskom ligt het waardevolle natuurgebied 'Landgoed de Eese'. In november 2007 schrijft ecologisch adviseur Edo van Uchelen, bijgestaan door de Dienst Landelijk Gebied (DLG), Landgoed de Eese en adviesbureau Eelerwoude het rapport 'Inrichtingsplan natuurlijke ontwikkeling landgoed de Eese'.

Zie https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.1701.0000BP000000000538-0002/tb_NL.IMRO.1701.0000BP000000000538-0002_4.pdf

In het rapport wordt het 'Landgoed de Eese' beschreven als een belangrijk EHS verbingsgebied tussen de Nationale Parken 'Drents Friese Wold en Leggelderveld' en 'De Weerribben'. Met daarin beklemtoond de noodzaak om de waterhuishouding te moeten verbeteren om zodoende verdroging tegen te gaan en de eco-hydrologische rol die de Vledder Aa daarin inneemt. Met als belangrijke doelstelling om de aanwezige bijzondere natuurwaarden (biodiversiteit) te behouden en te waarborgen voor de toekomst. De verwachte uitbreiding van de bodemdalingsskom boven de kritische grens van het waterschap DWOD, kan dus een negatieve invloed hebben op de doelstellingen van natuurgebied 'Landgoed de Eese' en kwetsbare waterhuishouding. Daarnaast is 'Landgoed de Eese' (1619) van groot cultuurhistorisch belang en daarom een beschermd *Rijksmonument*.

De cumulatieve negatieve effecten van de bodemdaling zijn echter niet meegenomen noch beoordeeld in het 'winingsplan-addendum' noch het vigerend winningsplan uit 2016 of het instemmingsbesluit erop van 11 juli 2018, terwijl de minister al in april 2018 kennis had genomen van het feit dat de cumulatieve bodemdalingssprognose zal toenemen naar 5.2 cm.

VERZOEK: we hebben de minister ten aanzien van de afname van het waterbergend vermogen door de gaswinning in veld Diever tweemaal verzocht een berekening uit te voeren. De minister is op ons verzoek ingegaan. Zie 'nota's van Antwoord' bij instemmingsbesluit 2017 en 2019 respectievelijk behorend bij de winningsplannen voor veld Diever uit 2016 en 2018. Uit de berekeningen bleek dat de afname van het waterbergend vermogen uitgaand van 'minder dan 2 cm' bodemdaling 42.000 m³ water is en uitgaand van 4 cm bodemdaling 63.000 m³ water is.

Wij verzoeken de minister een berekening te laten uitvoeren op basis van de bijgestelde 5.2 cm bodemdalingsprognose nu deze betrekking heeft op het natuurgebied 'Landgoed de Eese' en ten opzichte van beekdal de Vledder Aa die hierin een belangrijke eco-hydrologische rol speelt. Wij verzoeken de minister tevens toe te lichten waarom dit waardevolle natuurgebied niet is meegenomen in de beoordeling in het winningsplan-addendum en het ontwerp-besluit van de minister. Zoals ook al het geval op 11 juli 2018 toen de minister onterecht instemde met het vigerend winningsplan. Wij menen dat de minister nalatigheid kan worden verweten. Het vigerend winningsplan uit 2016 dient ook om deze reden geheel te worden herzien.

10. 'Tempo van winning' is volgens wetgeving belangrijk om mee te nemen in de vaststelling van doelmatigheid van winning. Dit is nagelaten.

De minister oordeelt als volgt over de doelmatigheid van winning in zijn instemmingsbesluit d.d. 11 juli 2018 op het vigerend winningsplan Vinkega uit 2016:

*"Bij planmatig gebruik en beheer dient er sprake te zijn van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen delfstof van belang is. De beoordeling draait vooral om de vraag of de door de mijnbouwonderneming in het winningsplan aangegeven **winbaarheidsfactor** reëel is, gezien de technische parameters en geologische omstandigheden van het gasveld".*

Echter volgens wetgeving op dit punt draait de beoordeling over de vraag over doelmatigheid niet alleen of zoveel mogelijk en zo snel mogelijk gas kan worden gewonnen. In de vraagstelling over de factor 'tempo van winning' moet zeker ook de relatie tot risico op bodemdaling worden meegenomen ten aanzien van het vaststellen van de maximale bodemdaling.

Dit is als volgt vastgelegd in Kamerstuk 26.219 no. 7, hoofdstuk 24 uit 1999 als onderdeel van de Mijnbouwwetgeving (artikel 24 Mijnbouwbesluit). Sindsdien is deze niet meer veranderd op dit punt:

*"In het Mijnbouwbesluit zullen met het oog op dit planmatig beheer van stoffen nadere regels worden gesteld. Zo zal er onder meer een verplichting worden opgenomen tot het maken van een winningsplan dat de instemming van de minister behoeft. In het winningsplan dient de vergunninghouder precies aan te geven op welke wijze (met welke technieken) en in welk tempo hij welke hoeveelheden wil winnen. Omdat er een **relatie kan bestaan tussen (hoeveelheid en tempo van) de winning en de te verwachten bodemdaling als gevolg van die winning** zal het winningsplan een beschrijving moeten bevatten van de verwachte (maximum) bodemdaling".*

Hieruit blijkt dus duidelijk dat er een relatie kan bestaan tussen het tempo van winnen en de te verwachten bodemdaling en dat deze factor **moet** worden meegenomen in de bodemdalingsberekening. Deze factor vinden wij echter niet terug in berekeningen van de te verwachten (maximum) bodemdalingen. Sindsdien is deze conclusie uit het Kamerstuk niet gewijzigd in mijnbouwwetgeving, dus nog steeds geldend.

VERZOEK: Wij verzoeken de minister nader toe te lichten waarom hij nalaat om het causale verband tussen 'tempo van winning' ten opzichte van bodemdaling mee te nemen in zijn beoordeling over doelmatigheid van winning, terwijl mijnbouwwetgeving dit **wel** verplicht. Wij verzoeken de minister aan te tonen op welke wijze deze factor terug te vinden is in de beoordeling van de maximaal te verwachten bodemdaling. Zo niet, dan is ook dit een reden om het gewijzigd winningsplan Vinkega uit 2016 in zijn geheel te herzien.

11. Onduidelijkheid over de term 'productie' ten opzichte van de term 'winning' in wetgeving

Winning dient te geschieden volgens het winningsplan (Mbw) en de max. vergunde dagproductie mag niet worden overschreden (WABO). Maar als die twee niet op elkaar zijn afgestemd dan mag dit niet gezamenlijk worden voorgelegd aan rechtbanken. De bodemregelgeving is niet geïmplementeerd in

omgevingswetgeving en de effecten die door het totale proces (winning en productie) kunnen optreden worden daarom niet gezamenlijk beoordeeld, noch behandeld.

Dit is opmerkelijk omdat in alle rapporten, ongeacht bodemregelgeving of omgevingswetgeving, de term 'productie' wordt gebruikt om belangrijke zaken af te spreken. In de omgevingsvergunning wordt de max. dagproductie vastgelegd en in het winningsplan moet het bedrijf zich houden aan het productieprofiel. Daarin is een onderverdeling gemaakt tussen jaarproductievolumes en totale productievolumes. Op www.nlog.nl komen de beide termen voor, namelijk: 'productiecijfers' en onder 'productietype' staat 'gewonnen'.

Eenmaal in de rechtszaal mag een scheve verhouding tussen een max. dagproductie (omgevingsvergunning) en een max. jaarproductieplafond (winningsplan) – en de mogelijke effecten ervan – niet gezamenlijk worden aangekaart. Zoals het geval in de kwestie Vinkega. Er werd voorgelegd aan de Raad van State dat sprake was van een productie boven de m.e.r.-plichtdrempelwaarde waardoor een versnelde 'winning' ontstond ten opzichte van de winningsplannen uit 2010, maar dat effecten ervan (een geconstateerde toenemende bodemdaling) niet waren beoordeeld in een MER, noch in het voorliggend instemmingsbesluit op het vigerend gewijzigd winningsplan uit 2016. De Raad van State oordeelde dat alleen het instemmingsbesluit van 11 juli 2018 op het gewijzigd winningsplan uit 2016 voorlag, zonder mee neming van de hierboven opgesomde feiten. Onterecht zoals nu blijkt.

Alhoewel de voorzitter van de Raad van State tijdens de zitting desgevraagd als antwoord ontving van een inwoner uit Vinkega dat in Kamerstuk 26 219, no 7, Hoofdstuk 24 blijkt dat 'tempo van winning' een belangrijke factor is voor de vaststelling van de maximale bodemdaling, nam de Raad van State dit belangrijke punt niet mee in haar overwegingen noch uitspraak.

VERZOEK: deelt de minister onze mening dat als alleen de term 'productie' wordt gebruikt in zowel winningsplannen als omgevingsvergunningen in de belangrijke onderdelen, dat het dan verwarrend is dat 'tempo van winning' is opgenomen in bovengenoemd Kamerstuk. Dient d'it niet vervangen te worden door 'tempo van productie' zodat het als zodanig kan worden beoordeeld? Dat zou betekenen dat de 'ondergrondse' (Mijnbouwwet) en 'bovengrondse' effecten (Omgevingswetgeving) op dit punt voortaan gezamenlijk kunnen worden beoordeeld? Ook tijdens rechtszittingen.

De Technische Commissie Bodem (TCB) heeft het ministerie lange tijd geadviseerd in het implementeren van de bodemregelgeving in de aanstaande Omgevingswet, met name gericht op mijnbouw. De Tcb (werkgroep) deed hiernaar onderzoek en stelde rapporten op, zoals in 2012. De TCB laat op haar website weten dat de werkzaamheden sinds 2016 "grotendeels zijn afgebouwd vooruitlopend op het opnemen van bodemregelgeving in de Omgevingswet".

Wij verzoeken de minister nader toe lichten waarom niet in 2012 een aanvang is genomen om bodemregelgeving met betrekking tot mijnbouw, waaronder gaswinning in kleine velden, te implementeren in de huidige omgevingswetgeving (WABO). Het lijkt er namelijk op dat die implementering met name gericht is op de geothermie. Alhoewel dit natuurlijk heel belangrijk is, vragen wij ons wel af of de minister de risico's van de winning in kleine velden in dat geval niet onderschat. Immers de TCB waarschuwt in haar rapporten dat de risico's van mijnbouwactiviteiten worden onderschat, soms als bewuste keuze, en dat dit ook voor gaswinning geldt. Zie ook punt 17.

12. Causaal verband tussen afvalwaterinjecties/gaswinning en bevingsrisico

De minister stelt in zijn instemmingsbesluit uit 2018 op winningsplan Vinkega uit 2016 het volgende op pagina 11:

Aangezien in het Vinkega gasveld geen (water)injectie en geen hydraulische stimulatie is voorzien, richt de risicoanalyse zich op depletie-gerelateerde seismiteit (seismiciteit als gevolg van drukdaling in het veld).

Dit is een geheel onterechte en onzorgvuldige conclusie van de minister. In het zeer nabijgelegen veld Nijensleek wordt immers al sinds 2011 afvalwater geïnjecteerd.

Alhoewel deze afvalwaterinjecties net over de grens in het Drentse Nijensleek plaatsvinden zal een denkbeeldige provinciegrens het bevingrisico ten gevolge van afvalwaterinjecties, beslist niet tegenhouden voor de leefomgeving van Vinkega. Dat de seismische risicoanalyse (SRA) zich hierop niet richt vinden wij onterecht.

Temeer omdat Vermilion zelf concludeert (zie het vigerend winningsplan Vinkega uit 2016) dat de afvalwaterinjecties te Noordwolde in 2009 hebben geleid tot een beving van 2.8 op de schaal van Richter onder het dorp De Hoeve. Dat daarna de afvalwaterinjecties zijn verplaatst naar Nijensleek is immers het bevingrisico niet de regio uit.

Bovendien stelt de minister dat er seismische activiteit kan ontstaan als gevolg van drukdaling. Uitgaand van de hogere productie/snellere winning is ook sprake van een snellere drukdaling. Seismisch risico ten gevolge van de snellere winning is echter niet meegenomen in de seismische risicoanalyse. Terwijl uit onderzoek van SodM (2013) in het Groningerveld is gebleken dat er een duidelijk verband is vastgesteld tussen versneld winnen en de ernstige bevingsschade, waarna de gasproductie sterk werd teruggeschroefd. We beweren niet dat zich in onze regio een dergelijk drama zal gaan afspelen, maar menen wel dat het risico op beving ten gevolge van versneld winnen toch minstens dient te worden meegenomen in de risicoanalyse. Dat lijkt ons niet meer dan redelijk.

VERZOEK: deelt de minister onze mening dat het seismisch risico opnieuw moet worden beoordeeld, zowel ten aanzien van de afvalwaterinjecties alsook de snellere gaswinning (dan bij aanvang aangenomen). Dat zou betekenen dat het gewijzigd winningsplan in het geheel moet worden herzien en niet alleen op het punt van bodemdaling via het voorliggend winningsplan-addendum.

13. De werkelijke reden waarom de productie op de locatie Vinkega is stilgelegd.

Er zijn drie uiteenlopende verklaringen in omloop vanuit het ministerie over de stillegging van de productie te Vinkega in april 2018. Namelijk:

1. SodM beschrijft in haar advies dat Vermilion heeft aangegeven dat de oorzaak van technische aard is
2. de minister beschrijft in zijn ontwerp-besluit (pag. 18 en 19) dat de winning stilligt vanwege de constatering dat er nu sprake is van een cumulatieve bodemdaling waardoor de bodemdalingsprognoses in een aantal velden moeten worden bijgesteld
3. en op www.mijnbouwvergunningen.nl/vinkega, behorend bij het voorliggend ontwerp-besluit, wordt uitgelegd dat het bereiken van de productievolumes uit de winningsplannen uit 2010, die in april 2018 golden, de reden is van de stillegging

Onze reactie hierop:

In aanloop van de stillegging van de productie te Vinkega in april 2018 (en erna), dienden Milieudefensie Westerveld en een inwoner uit Vinkega afzonderlijk van elkaar bewijzen en handhavingsverzoeken in waarin aangetoond dat er versneld gas werd gewonnen door Vermilion op zowel de locatie Vinkega als Diever. Dit bleek uit de gepubliceerde productiegegevens op www.nlog.nl.

Aangezien de productievolumes voor veld Vinkega al in 2015 waren bereikt, en daarna werden overschreden, zal dit niet de reden zijn geweest dat de productie in april 2018 is stilgelegd. Maar eerder op grond van hetgeen we aandroegen bij SodM eind 2017 en in 2018. Dit heeft SodM ook bevestigd in haar besluit op het handhavingsverzoek aan de inwoner uit Vinkega. Omdat de productie in samenwerking tussen SodM en Vermilion werd stilgelegd, hoefde SodM niet meer handhavend op te treden.

Tijdens de afhandeling van ons handhavingsverzoek voor veld Diever ontvingen we in juli 2018 de vertrouwelijke analyse over de bodemdalingsmetingen in 2017 van SodM en constateerden we dat de conclusies daaruit niet overeenkwamen met het addendum uit 2016, zoals al eerder vastgesteld door SodM. Ook dat is inderdaad een reden dat de productie te Vinkega nog steeds stilligt.

VERZOEK: Deelt de minister bovenstaande uiteenzetting? Zo niet, kan de minister in dat geval nadere toelichting geven over het feit dat er drie uiteenlopende verklaringen in omloop zijn binnen het ministerie over de stillegging? Wij vinden dit belangrijk omdat de minister oordeelt dat onze handhavingen niet zijn ingewilligd door SodM terwijl de werkelijkheid genuanceerder ligt.

14. Geen besluit op de m.e.r.-beoordeling en geen nulmetingen naar de toestand van het milieu bij aanvang productie

Voor de gasproductie op zowel de locatie Vinkega als Diever ontbrak bij aanvang van de productie een MER, zoals hierboven uitgelegd. Voor de productie te Vinkega geldt dit nog steeds en is zelfs nooit een m.e.r.-beoordelingsbesluit genomen! Voor de productie in Wapse (veld Diever) is in 2016 uiteindelijk een productieuitbreiding aangevraagd met opstelling van een MER. In beide gevallen is echter, bij gebrek aan een MER, geen nulmeting uitgevoerd naar de toestand van milieu en natuur bij aanvang productie. Nadelige effecten zijn daarom niet van meet af aan uitgesloten, zoals in een MER vereist, waardoor de inmiddels bijgestelde bodemdalingsprognoses niet meer gereflecteerd kunnen worden op die beginsituatie.

15. Geen besluit op de startnotitie Milieueffectrapportage, geen MER, terwijl Richtlijnen van de Commissie m.e.r relevant zijn gebleken

Als we even weer terug gaan naar 2009, dan valt het volgende op.

Er werd een officiële startnotitie milieueffectrapportage gepubliceerd in augustus 2009 en in augustus 2009 stelde de Commissie m.e.r. richtlijnen op waaraan het MER (en eventuele Passende beoordeling) moest voldoen. Zie: <https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p23/p2318/2318-002sn.pdf>

De startnotitie milieueffectrapportage had betrekking op het voornemen van Vermilion om de afvalwaterinjecties te willen uitbreiden in de regio. Naast een uitbreiding in Noordwolde, wilde het bedrijf ook in Oldelamer en Nijensleek afvalwater gaan injecteren in de inmiddels uitgeproduceerde velden aldaar. Omdat dit gezamenlijk boven de m.e.r.-plichtdrempelwaarde zou uitkomen van 500.000 m3 afvalwater vroeg het voornemen om de zwaarste procedure met meeneming van zowel de vereisten voor een 'plan m.e.r.' als 'besluit m.e.r.'. Overeenkomstig de (Europese) Strategische Milieubeoordeling (SMB) zou deze zware procedure begeleid worden via een Rijkscoördinatieregeling (RCR).

Na de beving in 2009, ten gevolge van de afvalwaterinjecties te Noordwolde, ging de afvalwaterinjectie uitbreiding aldaar niet meer door en zijn de afvalwaterinjecties in 2012 beëindigd. Daarnaast werden ook de geplande afvalwaterinjecties in Oldelamer gecanceld en is en sinds 2011 alleen veld Nijensleek, als aangewezen alternatief, in gebruik genomen. Per dag mag volgens een aparte procedure (milieuvergunning en omgevingsvergunning) max. 90 m3 afvalwater per dag worden geïnjecteerd en in totaal maximaal 240.000 m3. In 2015 is de hoeveelheid verhoogd naar 350 m3 afvalwater per dag.

Echter Vermilion schrijft in januari 2014 in de m.e.r.-beoordeling voor de uitbreiding van de afvalwaterinjecties te Nijensleek:

"Over de waterinjectie in relatie tot de toen geldende m.e.r.-beoordelingsdrempel van 250 000 m3 opslaghoeveelheid wordt het volgende gesteld:

"De intentie momenteel is dat de te injecteren hoeveelheid via de uitgeproduceerde gaswinning put Nijensleek-1 minder zal bedragen dan 250.000 m3. Deze hoeveelheid is lager dan de grenswaarde waarbij de MER-beoordelingsplicht geldt. Voorlopige studies geven echter aan dat het wellicht mogelijk is om meer dan 500.000 m3 te kunnen injecteren. Bij een overschrijding van de grenswaarde van 500.000 m3 is het opstellen van een MER verplicht.

De voorliggende aanvraag betreft de injectie van productiewater, bestaande uit zout formatie water met sporen aardgascondensaat en incidenteel sporen methanol, afkomstig van Vermilion aardgaswinninginstallaties in Friesland tot een hoeveelheid van 240.000 m3. Mocht uit afronding van de voorlopige studies blijken dat injectie van een hoeveelheid van meer dan 500.000 m3 mogelijk is, dan zal een MER worden opgesteld en zullen nieuwe vergunningen voor de waterinjectie Nijensleek-1 worden aangevraagd."

Daarna ging de startnotitie milieueffectrapportage kennelijk terug in de la, want er werd geen MER, noch Passende beoordeling opgesteld en er was geen sprake meer van een zware procedure die begeleid zou worden via een RCR. Het zal te maken hebben met de beving die zich kort na de publicatie van de startnotitie manifesteerde in november 2009 waarna werd besloten om af te zien van de plannen in Noordwolde en Oldelamer.

Maar de richtlijnen die de Commissie m.e.r. in 2009 heeft gegeven ter invulling van het MER zijn *zeer* relevant gebleken, zoals:

- **aandacht voor het watertransport tussen de geologische lagen**
in relatie met een repair tubing leak operatie uitgevoerd in 2018 te Nijensleek
- **aandacht voor ongecontroleerde scheurvorming in verband met bevingsrisico**
in relatie met de beving in 2009 t.g.v. afvalwaterinjecties
- **aandacht voor verkeersbewegingen**
in relatie met toename afvalwatertransporten en de stikstofuitspraak Raad van State (mei 2019)
- **aandacht voor bodembewegingen**
in relatie met de uitbreidende bodemdalingssom en bijgestelde bodemdalingssprognoses (2018)
- **aandacht voor effecten op de regionale waterhuishouding**
in relatie met de cumulatieve bodemdaling die boven de door het waterschap gehanteerde grens van 5 cm zal uitkomen (met name t.a.v. EHS natuurgebied 'Landgoed de Eese')
- **aandacht voor de natuurwaarden**
in relatie tot het ontbreken van een passende beoordeling en natuurvergunningen (Wnb)
- **aandacht voor de wijze waarop het afvalwater wordt verwerkt op een inzamellocatie**
in relatie met een recente bevestiging van SodM dat er geen instemming is gegeven op de wijze waarop de benzeenemissies zijn berekend en de wijze van filteren (op inzamellocatie Eesveen)

VERZOEK: wij verzoeken de minister uit te leggen waarom tot tweemaal toe geen besluit is genomen op een m.e.r.-plicht. Namelijk zowel in 2009 (startnotitie milieueffectrapportage) als in 2012 (productie boven m.e.r.-plichtdrempelwaarde te Vinkega). Wij verzoeken de minister ook nader toe te lichten waarom de minister destijds in 2009 geen opdracht gaf aan de Commissie m.e.r. om ook de cumulatieve effecten van de aanstaande gasproductie te Vinkega en De Hoeve mee te nemen in hun richtlijnen voor invulling van het MER en waarom het EHS natuurgebied 'Landgoed de Eese', met grote cultuurhistorische waarde, daarin geen rol van betekenis heeft gespeeld. Zeker relevant nu blijkt dat zich met name onder dit natuurgebied de diepste bodemdaling wordt verwacht. Zouden bovenbeschreven omstandigheden wel zijn meegewogen in 2009 dan zou er immers sowieso alle reden zijn geweest om een besluit te nemen op de startnotitie om over te gaan tot het opstellen van een regionale MER. Zoals nu blijkt is volgens Vermilion juist de productie te Vinkega de oorzaak dat de bodemdaling zal toenemen in onze regio. Dit is gezien in het licht van het nogmaals ontwijken van de m.e.r.-plicht in 2012 kwalijk gebleken. Maar ook belangrijk: kan de minister uitleggen waar de destijds verwachte toename aan afvalwater *nu* wordt geïnjecteerd? Injecteert Vermilion nu inderdaad boven de 240.000 m³ afvalwater in totaal in Nijensleek? Dit is namelijk niet terug te vinden op www.nlog.nl. En zo ja, is dit toegestaan in cumulatie met de gaswinningseffecten en is hiervoor een m.e.r.-beoordeling opgesteld door het bedrijf, waarin zij uitsluit dat er geen m.e.r.-plicht op rust?

16. Geen cumulatief beeld door gebrek aan een regionale MER en de gevolgen ervan

Met onderstaande voorbeelden tonen wij aan hoe lastig het is als inwoner of belangengroep om een cumulatief beeld te krijgen nu er geen regionale MER is opgesteld en hoe we 'worstelen' met het versnipperde vergunningstelsel dat alleen een versnipperde effectenkaart biedt aan inwoners. Het huidige vergunningstelsel biedt geen cumulatief overzicht en geeft onvoldoende rechtsbescherming.

In juli 2007 diende Vermilion een addendum in bij de revisievergunningaanvraag voor de locatie Noordwolde. Daarin staat vermeld dat het om een revisie van de Wet milieubeheer vergunning gaat om de gasproductielocatie aan te passen naar een afvalwaterinjectielocatie tot max. 90 m³ afvalwater per dag.

In de beschrijving staat dat het temperatuursverschil tussen het relatief koude te injecteren afvalwater en de warmere temperatuur in het reservoir een afvalwaterinjectie boven de 400 m³ water per dag ertoe zal leiden “dat de productieverbuizing zo sterk zal krimpen waardoor de verbuizing uit de uitzetbare plug zou worden getrokken”. Maar deze hoeveelheid van 400 m³ per dag zou naar verwachting niet worden bereikt. In 2009 zijn er het gehele jaar door technische problemen op de locatie te Noordwolde verholpen – w.o. met de injectiepomp – en eind 2009 volgt de beving van 2.8 op de schaal van Richter.

Een inwoner uit Vinkega stelde in 2018 vragen waarom de hoeveelheid van 85.000 Nm³ geïnjecteerd afvalwater te Noordwolde wel vermeld staat in het gewijzigd winningsplan (Weststellingwerf-west) maar niet vermeld staat op www.nlog.nl. Met name omdat hij zich zorgen maakt over het feit dat in Nijensleek afvalwaterinjecties plaatsvinden en of Vermilion verplicht is alle afvalwater te melden. De vraag was met name gericht in de relatie tot verhoogd bevingrisico. Het antwoord van het ministerie is als volgt:

“In tegenstelling tot productiecijfers geldt er op basis van de Mijnbouwwet geen verplichting voor mijnbouwbedrijven om de hoeveelheid geïnjecteerd water ter publicatie op www.nlog.nl aan TNO aan te bieden. De gegevens op www.nlog.nl ten aanzien van waterinjectie zijn daar om niet altijd volledig op deze website. Operators dienen de hoeveelheid geïnjecteerd water wel te melden aan SodM.

Hieruit blijkt dus dat er geen verplichting is om de hoeveelheid geïnjecteerd afvalwater per dag of per maand of volledig te melden bij TNO ter publicatie. Het SodM krijgt wel een melding, maar onduidelijk is dan op welke wijze dit tot stand komt en of er ook voldoende controle (mogelijk) is.

Dit vinden wij van belang voor de regionale risico's omdat:

- Vermilion niet verplicht is om afvalwaterinjecties te melden, hoe is dan controle mogelijk door o.a. SodM?
- voor het injectieveld Nijensleek niet bekend is welke max. dagelijkse hoeveelheid afvalwater is overeengekomen zodat het mogelijke risico dat de verbuizing gaat krimpen en de verbuizing mogelijk uit de uitzetbare plug wordt getrokken waardoor een beving kan ontstaan, niet is uitgesloten
- SodM onze mening deelt dat de benzeenemissie te Noordwolde overschrijdend is. SodM liet ons bovendien desgevraagd weten dat op inzamellocatie Eesveen geen instemming was gegeven op de wijze van benzeenemissie berekenen aldaar. Aangezien dagelijks 100 m³ afvalwater uit Noordwolde wordt verwacht en in de nabije toekomst ook uit Blesdijke en Oldemarkt, is het inderdaad belangrijk dat SodM dit eerst goed regelt met Vermilion ten aanzien van de inzameling van het afvalwater te Eesveen.

Maar SodM heeft geen toegang tot de dagproductiegegevens, dus ook niet van afvalwater. Dit bleek als volgt. We hadden aangetoond naar SodM dat Vermilion maar 30.000 Nm³ gas per dag mocht produceren op de locatie Noordwolde, volgens de vigerende omgevingsvergunning, maar in het verleden zelfs 290.000 Nm³ gas per dag had geproduceerd. Logisch is dat in dat geval ook de dagelijkse waterproductie hoger is alsook de benzeenemissies, terwijl het onduidelijk is waar dit extra afvalwater wordt ingezameld en geïnjecteerd aangezien het niet gemeld hoeft te worden. Omdat ook op de locaties Vinkega en Diever meer gas – en dus benzeenbevattend afvalwater – is geproduceerd dan vergund, geldt dit op grotere schaal.

SodM adviseerde vervolgens in mei 2020 ten aanzien van de omgevingsvergunning voor Noordwolde:

“Na de voorgenomen wijziging strijkt de aardgasproductie van 30.000 Nm³/dag naar 450.000 Nm³/dag. De hoeveelheid productiewater neemt als gevolg daarvan toe tot 100 m³/dag. Aangezien het productiewater volgens de aanvraag wordt afgevoerd naar een externe verwerker, nemen ook de verkeersbewegingen toe tot maximaal vier tanktrucks per dag. Door de toename van de hoeveelheid productiewater neemt ook de benzeenemissie vanuit de ontluchting van de formatiewaterput toe. Vermilion heeft in de aanvraag aangegeven dat aanpassingen aan de aanwezige productie-installatie niet nodig zijn.

Vermilion dient in het kader van artikel 111 van het Mijnbouwbesluit maandelijks de productie te rapporteren aan de Minister van Economische zaken en Klimaat. Deze rapportage heeft echter niet als doel om te controleren of de dagproductie niet wordt overschreden en is daarvoor ook niet geschikt. Ik adviseer dan ook voorschriften op te nemen ten aanzien van de maximale dagproductie en een registratie ten aanzien van die dagproductie”.

Uit de berekeningen blijkt dat de benzeenemissie vanuit de ontluchting van de formatiewaterput, de grensmassaastroom van 2,5 gram per uur volgens artikel 2.5 van het Activiteitenbesluit overschrijdt. Vermilion is voornemens daarom reducerende maatregelen te nemen om te voldoen aan de grenswaarde en tevens om te voldoen aan de minimaliseringplicht. In de onderbouwing is omschreven dat Vermilion de benzeenemissie vanuit de ontluchting van de formatiewaterput middels twee koolstoffilters beperkt tot onder de grensmassaastroom van 2,5 gram per uur. Ik adviseer een voorschrift op te nemen met doel om middels metingen vast te stellen of in de praktijk aan de grensmassaastroom van 2,5 gram per uur wordt voldaan. Tevens adviseer ik een voorschrift op te nemen voor periodiek onderhoud aan de koolstoffilters.

VERZOEK: deelt de minister onze zorg over het volgende? Uit de toekomstige gasproductie te Noordwolde, Oldemarkt en Blesdijke wordt afvalwater verwacht. Dit opgeteld bij de hoeveelheden afvalwater uit de reeds gestarte producties in de regio zal, naar verwachting, op de locatie Eesveen in toenemende mate benzeenbevattend afvalwater worden verwerkt. Wij verzoeken de minister te verduidelijken of deze hoeveelheden worden gemeld (en of daar controle op is) en welke hoeveelheid afvalwater verantwoord is om dagelijks in Nijensleek te mogen injecteren aangezien ook niet duidelijk is of het bedrijf meer afvalwater injecteert dan 240.000 m³. Zie ook punt 15.

17. Adviezen Technische Commissie Bodem (TCB)

In 2012 heeft de werkgroep TCB onderzoek gedaan naar de risico's van mijnbouw en heeft destijds een aantal belangrijke conclusies vastgelegd die aansluiten bij onze bevindingen.

Zie: <https://www.cob.nl/wp-content/uploads/2018/01/TCB-2012DuurzaamGebruikOndergrond.pdf>

Deze conclusies vinden wij echter niet terug in het vergunningstelsel rond gaswinning (Mijnbouwwet) en gasproductie (WABO).

Een aantal opmerkelijke conclusies uit het rapport van de TCB:

Wij verwijzen vooral naar de pagina's: 32 t/m 34, 45 t/m 47, 64 t/m 71, 82 t/m 83 en 93 t/m 94.

- dat er onvoorziene effecten kunnen optreden, in casu de **snelheid van bodemdaling**
- dat sommige vormen van gebruik, w.o. winning van delfstoffen, leiden tot ongewenste bodembeweging en **regionale hydrologie verstoring**
- dat er meer naar de **cumulatieve effecten** moet worden gekeken
- dat risico's beheerst kunnen worden **via het stellen van grenswaarden aan de bodemdaling** en het handhaven van die grenswaarden via een gesloten systeem van modelmatig voorspellen, monitoren en tijdig bijsturen op basis van verschillen tussen waarneming en verwachting
- dat er een discrepantie is tussen wetenschappelijk inzicht en wettelijke regels
- dat de **onbekendheid met de ondergrond een extra complicatie geeft**
- dat de **onzekerheden in de ondergrond relatief groot zijn. Dit komt door gebrek aan informatie van de ondergrond en de interpretatie en keuzes van de ingenieur (subjectiviteit).** (Dat laatste aspect beschrijft de TCB als de engineering factor.)
- dat die engineering-factor schommelt tussen de 20 en 45%, en soms meer. Voor de praktijk betekent dat een veilige marge van 40 tot 100 procent zou moeten worden toegepast, zo stelt de TCB en vervolgt **“Dat gebeurt niet altijd, want het kost geld. Het risico dat men dan neemt wordt onderschat”**
- dat het juridisch zwaartepunt volgens de Tcb nu ligt op de vraag of er een milieueffectrapportage moet worden gemaakt terwijl veel meer inhoudelijk zou moeten worden gekeken.
- dat er volgens de Tcb noodzaak is om ook voor de (ondergrondse) mijnbouweffecten een specifieke m.e.r.-achtige procedure te ontwikkelen waarin noodzaak, kansen, risico's, baten, kosten en energiebalansen een rol spelen.

18. CONCLUSIE

Bij herhaling horen we van het ministerie dat het drama in Groningen zich beslist niet zal voordoen in onze regio en daarmee worden alle risico's weggewuifd. Oftewel onderschat, want in onze regio gelden andere specifieke risico's die niet voor Groningen gelden. Het hoger gelegen Drents Plateau en de van daaruit ontspringende en rechtgetrokken beekdalproblematiek, de verdrogingsproblematiek die daar door ontstond gelden niet voor het lager gelegen Groningen. En met name in deze kwetsbare stroomdalen wordt in onze regio gas geproduceerd. Met de vergelijking die het ministerie steevast maakt tussen Groningen en onze regio slaat zij de plank, volgens ons in dit opzicht, flink mis.

In de tussentijd ondervinden wij dat de huidige 'opgeknpte' wetgeving rond de gaswinning ons als leefomgeving (mens, milieu en natuur) onvoldoende rechtsbescherming biedt. En om in de woorden van de TCB te blijven, het mag niet zo zijn dat inwoners naderhand met een onvoorziene kostenpost worden opgezadeld of significante schade wordt toegebracht aan milieu en natuurwaarden, omdat de risico's niet goed in te schatten zijn of zelfs bewust niet goed worden ingeschat.

Vindt de minister het terecht dat de focus van de implementering van de bodemregelgeving in de huidige omgevingswetgeving niet ligt op de gaswinning in de zogeheten kleine velden maar met name op geothermie? Dus als een stip op de horizon? In onze regio zijn, behalve de plannen in veld Boergrub en Rottum, inmiddels alle omgevingsvergunningen en instemmingsbesluiten op winningsplannen onherroepelijk of binnenkort onherroepelijk, omdat de bodemeffecten in de procedures nog steeds strikt gescheiden gehouden van de omgevingseffecten en tot onze grote frustratie ook als zodanig behandeld tijdens rechtszittingen. 'Ons' recht valt in dit versnipperde systeem niet te halen. Wij vinden het daarom een zwaar gemis dat de bodemregelgeving niet tijdig is geïmplementeerd in de huidige omgevingswetgeving.

Wij 'verdienen' geen Groningse toestanden, ook niet in mindere mate. We beseffen dat er aan iedere vorm van energieopwekking nadelen kleven en daar enige tolerantie mag worden gevraagd van de leefomgeving. Maar in de discussie over nut en noodzaak van gaswinning in de kleine velden missen wij beslist een overheid die vooral wijst op het belang dat we als samenleving 'energie verslaafd' zijn en haar pijlen daarop richt. Nut en noodzaak zit vooral in een 'gas terug' principe en niet in alternatieven zoeken zodat we als samenleving op dezelfde voet kunnen doorgaan. De maatregelen rond het Corona-virus hebben immers aangetoond dat het leidde tot een krimpende economie maar als positief neveneffect heeft dat het een gunstige invloed heeft op milieu en natuur.

De beving in 2009 in onze regio, de snelle winningen, het versneld moeten bijstellen van bodemdalingprognoses waarin nu voor het eerst de kritieke grens is bereikt van het waterschap voor het watersysteem, de cumulatie tussen de velden onderling terwijl dit eerder was ontkend, een ontoereikende stikstofberekening voor een diepboring, de sterke geluidsoverschrijdingen tijdens diezelfde diepboring, discutabele benzeenemissieberekeningen, het ontbreken van een regionale MER, het zijn voorbeelden die aangeven dat milieuwetgeving en natuurbeschermingswetgeving niet voor niets in het leven zijn geroepen en beslist niet bedoeld zijn om te ontwijken. Het is immers een jong wingewest en er is misschien nu nog geen sprake van onoverzienbare schade, maar dat willen we ook graag zo houden.

Wij menen dat niet de plannen rond 'de Boergrub' het moment moeten zijn voor het opstarten van een 'zware' milieueffectrapportprocedure maar dat er noodzaak is om dit zo snel mogelijk, bij voorkeur met terugwerkende kracht, in het werk te stellen. De adviezen van de TCB en de richtlijnen van de commissie m.e.r. lijken ons hierin een goed uitgangspunt aangevuld met adviezen van stakeholders.

Volgens ons dient nu in ieder geval te worden meegenomen – ten aanzien van het voorliggend winningsplan-addendum – welke invloed de bijgestelde bodemdalingprognose heeft voor de hydrologie van het natuurgebied 'Landgoed de Eese' en onze Nationale Parken, w.o. het Drents Friese Wold en Leggelderveld. Het waterschap zal aanvullende maatregelen moeten nemen om die gevolgen te compenseren. Dit maakt dat het voorliggend winningsplan-addendum – in samenhang met het gewijzigd winningsplan Vinkega 2016 en vigerende omgevingsvergunning uit 2012 – volgens ons wel degelijk vergunningplichtig is inzake de Wet natuurbescherming (Wnb) al dan niet aangehaakt.

Daarbij nogmaals opgemerkt dat er onterecht geen besluit op de m.e.r.-beoordeling van Vermilion uit 2012 is genomen en onterecht een MER ontbreekt.

Het oordeel van het minister dat er geen Wnb-vergunning nodig zou zijn is volgens ons onjuist. Volgens ons wordt de wet verkeerd toegepast. Vergunningplicht ontstaat wanneer er effecten KUNNEN plaatsvinden en die vervolgens moeten worden uitgesloten. Dus er is sprake van vergunningplicht, waarbij ten aanzien van verdroging, cumulatie in aanmerking dient te worden genomen, alsmede de effecten van de maatregelen die het waterschap gaat nemen.

Als de minister desondanks, en naar alles wij hierboven naar voren hebben gebracht, toch meent te moeten instemmen met het voorliggend ontwerp-instemmingsbesluit wijzen wij de minister graag op zijn zorgplicht. Wij menen dat daaronder ook valt dat een evenredig deel van de baten van de gaswinning in onze regio worden besteed en ook dat de 'omgekeerde bewijslast' niet alleen in Groningen geldt, maar overal in Nederland waar mijnbouw wordt bedreven. Met daarbij een adequate schaderegeling en alle aandachtspunten van de Commissie m.e.r. en TCB hierin meegenomen.

Wij danken de minister voor zijn aandacht.

Hoogachtend,

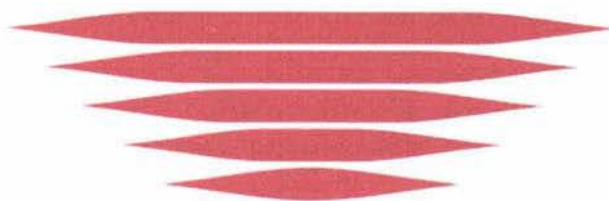
Vereniging Milieudefensie Amsterdam
en afdeling Milieudefensie Westerveld

Bylage

Analyse Bodemdalingsmeetplannen
Noordwolde - Weststellingwerf - De Htoewe -
Vinkel - Diever - Eesveen, 2017
dd. 8 juni 2018

**VERMILION
E N E R G Y**

Analyse Bodemdalingsmeetplannen Noordwolde-Weststellingwerf-De Hoeve- Vinkega-Diever-Eesveen, 2017

Door:

Versie: Rev. 01

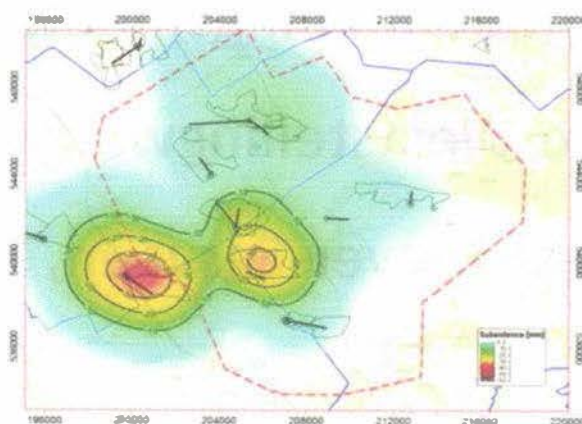
Datum: 08-Jun-2018

Samenvatting

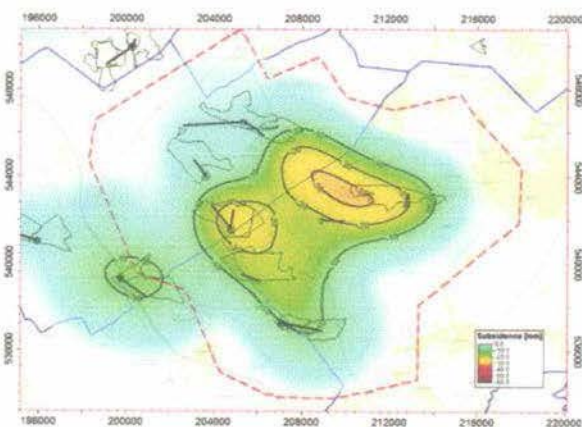
In 2017 en begin 2018 zijn bodemdalingsmetingen uitgevoerd in Zuidoost-Friesland en West-Drenthe, om de bodemdaling door gaswinning uit de voorkomens Noordwolde, Weststellingwerf, Vinkega, De Hoeve, Nijensleek, Eesveen en Diever te monitoren.

Bij al de voorkomens is de bodemdaling zeer beperkt. Bij Noordwolde en De Hoeve is de bodemdaling niet eenduidig waarneembaar. Dat geldt ook voor Weststellingwerf, waar de winning ruim 10 jaar geleden gestopt is. Voor Eesveen en Diever was de meting te kort na aanvang van de winning om bodemdaling waar te nemen. Bij Nijensleek ligt de winning al meer dan 10 jaar stil. De gemeten bodemdaling door de gaswinning in Vinkega is nu ten hoogste 1.5 cm. De samengestelde daling boven Nijensleek is nu 3.5 cm sinds 2000, dat is het diepste punt van de bodemdaling in dit gebied.

De nog te verwachten samengestelde bodemdaling is 2.4 cm boven Vinkega, 3.2 cm boven Diever, en ruim lagere getallen boven de ander voorkomens. Een volledige kaart is in dit rapport gegeven, samen met een tabel van de bijdragen van de individuele voorkomens.

Figuur 1-1 Op basis van aan de metingen gekalibreerde modellen geschatte huidige daling door gaswinning. De begrenzing van het meetplan is met een rode stippellijn aangegeven.

Figuur 1-2 Op basis van aan de metingen gekalibreerde modellen geschatte toekomstige daling. De begrenzing van het meetplan is met een rode stippellijn aangegeven.

Inhoudsopgave

1	GESCHIEDENIS VAN DE MEETPLANNEN NOORDWOLDE-WESTSTELLINGWERF-DE HOEVE-VINKEGA-DIEVER-EESVEEN	4
2	GAS PRODUCTIE.....	7
2.1	GESCHIEDENIS.....	7
2.2	PRODUCTIE-VOORUITZICHTEN.....	10
3	ANALYSE VAN DE MEETRESULTATEN	12
3.1	AANSLUITPUNT.....	12
3.2	AUTONOME DALING.....	12
3.3	STABILITEIT.....	13
3.4	AANGRENZENDE VOORKOMENS	13
3.5	MEETRESULTATEN PER VOORKOMEN	13
3.5.1	Noordwolde.....	13
3.5.2	Weststellingwerf.....	16
3.5.3	De Hoeve.....	17
3.5.4	Nijensleek.....	20
3.5.5	Vinkega.....	21
3.5.6	Eesveen-01 en Eesveen-02.....	23
3.5.7	Diever.....	24
4	METING, MODEL EN HERKALIBRATIE	26
4.1	DIEVER	29
4.2	VINKEGA.....	27
4.3	EESVEEN.....	29
5	CONCLUSIES.....	32
6	REFERENTIES.....	36
7	BIJLAGE - ADDITIONELE PEILMERK-DALINGS-GRAFIEKEN.....	37
8	BIJLAGE –AUTONOME EN MAAIVELD-DALING	42
8.1	RIJKSWATERSTAAT DATA	42
8.2	MAAIVELDDALING.....	44
9	BIJLAGE – PARAMETERS	45
9.1	DIEVER	45
9.2	EESVEEN.....	46
9.3	VINKEGA.....	48

1 Geschiedenis van de Meetplannen Noordwolde-Weststellingwerf-De Hoeve-Vinkega-Diever-Eesveen

In opdracht van Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna te noemen Vermilion) heeft Antea Group in 2017 en begin 2018 GPS- en waterpasmetingen verricht rond de gasvoorkomens Noordwolde, Weststellingwerf, De Hoeve, Vinkega, Nijensleek, Diever en Eesveen. De waterpassingen zijn in twee delen uitgevoerd, het eerste deel van Noordwolde tot Nijensleek, en het tweede deel van Nijensleek tot Diever. De twee delen overlappen, en hebben hetzelfde aansluitpunt, zodat er een gedeelde analyse kan worden uitgevoerd. Figuur 1-1 en Figuur 1-2 laten de twee meetnetten zien (ref. 20, 21).

De twee deel-meetnetten zijn ontstaan door samenvoeging van eerdere meetnetten Noordwolde-Weststellingwerf, Vinkega-De Hoeve, Nijensleek-Eesveen en Diever. De metingen uit deze eerdere meetnetten zijn verwerkt in de differentiestaten.

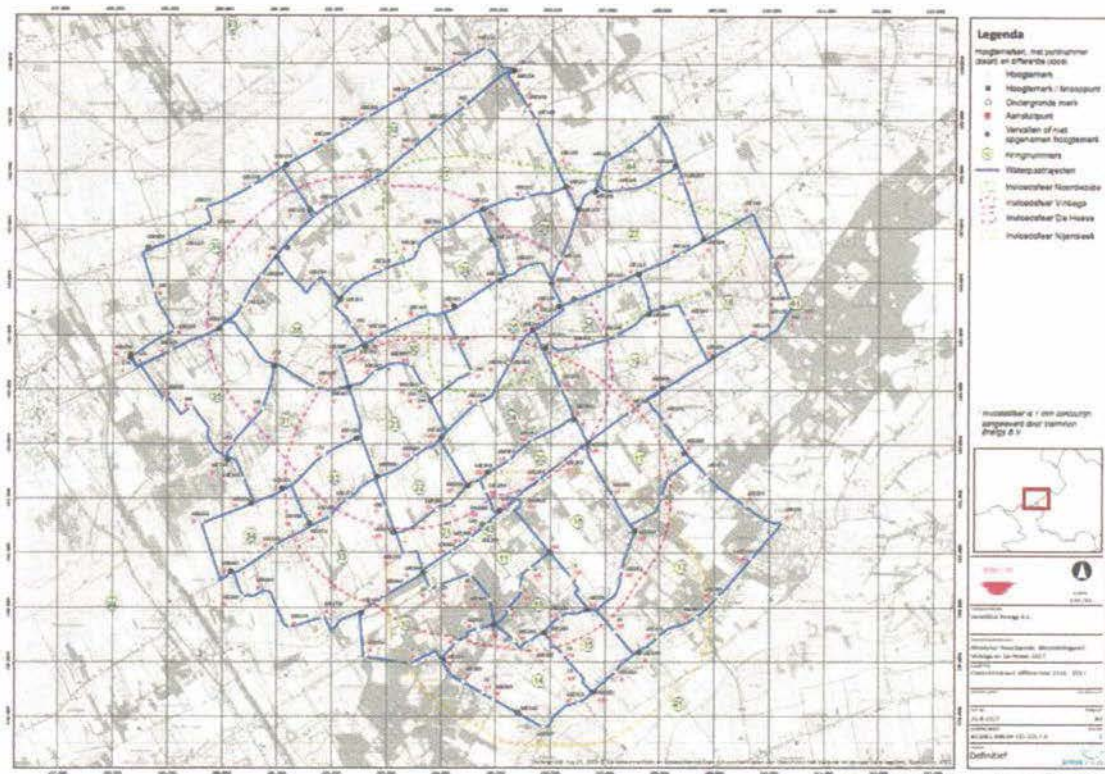
Naast waterpassingen zijn er ook GPS-metingen gedaan in Vinkega, De Hoeve (ref. 19) en Diever (ref. 17, 22). Deze zullen hieronder ook besproken worden.

Voor het Eesveen-02 deelvoorkomen was deze waterpassing de nulmeting. Datzelfde geldt voor de GPS meting (ref. 22).

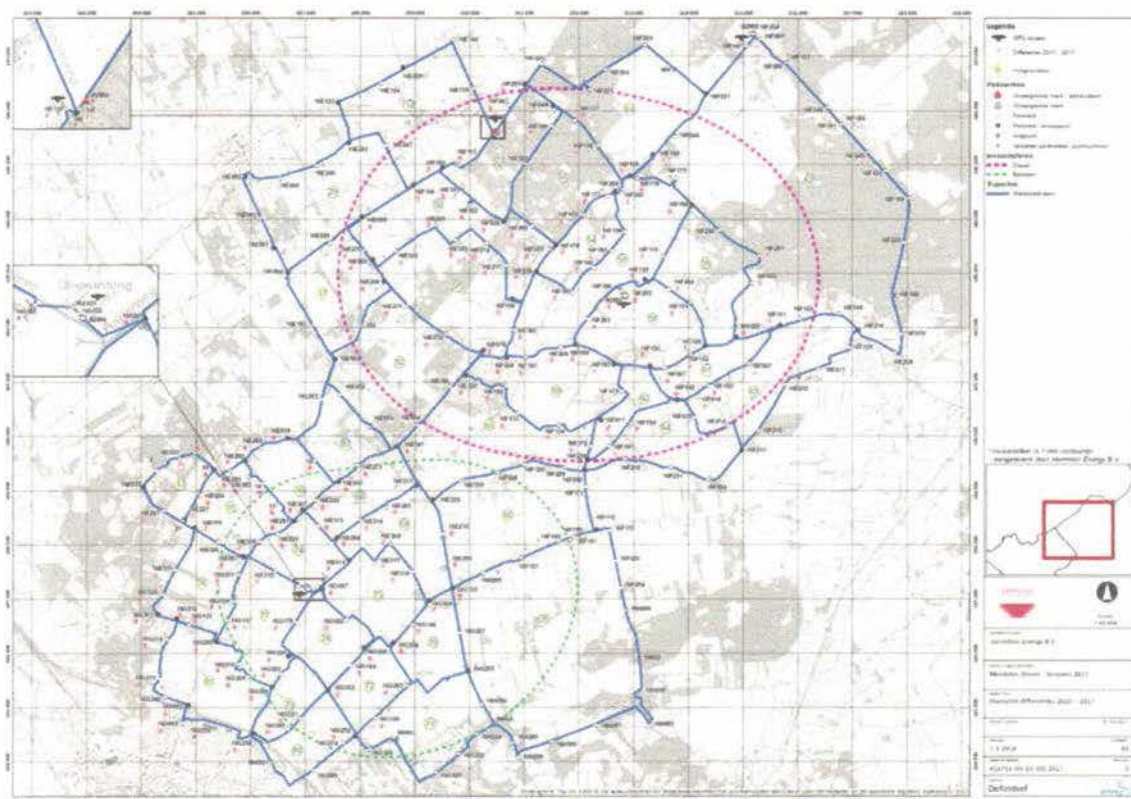
Waterpassingen zijn vlakdekkend, en geven een ruimtelijk beeld van de daling. GPS metingen worden op een klein aantal plaatsen uitgevoerd, maar over het algemeen met een hogere frequentie. Die geven dus een beter tijdsbeeld. Meetnauwkeurigheden zijn vergelijkbaar (~ 0.3 cm), maar afhankelijk van de fundering van de gekozen peilmerken.

De tabel hieronder geeft de uitgevoerde metingen weer (W: waterpassing; G: GPS), gesplitst naar voorkomen.

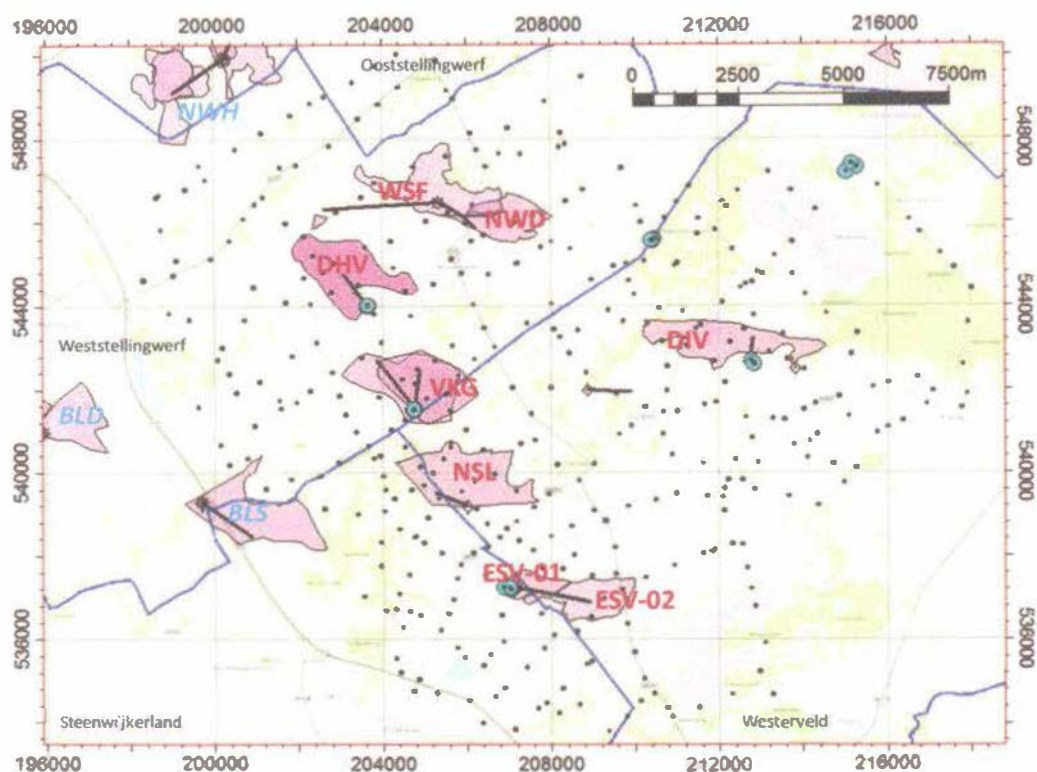
	WSF	NWD	DHV	VKG	NSL	ESV	DIV
1997	W	W					
2000					W		
2006	W	W					
2008					W		
2011	W	W	W, G	W, G			
2012			G	G			
2015					W	W	W, G
2016							G
2017	W	W	W, G	W, G	W	W	W
2018						G	G

Figuur 1-1: Overzicht meetplan Noordwolde tot Nijensleek (ref. 20).

Figuur 1-2: Overzicht meetplan van Nijensleek tot Diever en Eesveen (ref. 21).

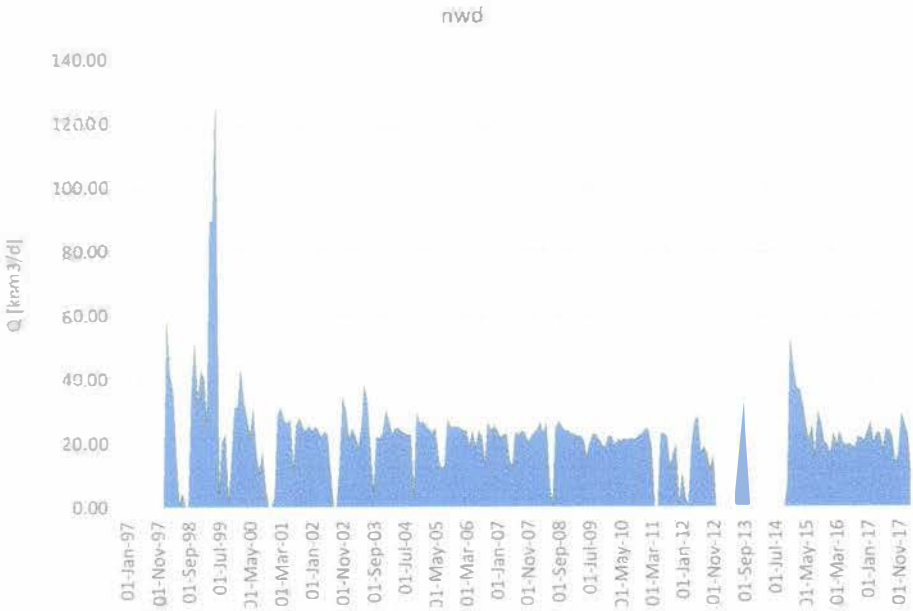
Figuur 1-3: Overzicht meetpunten uit de meetregisters: waterpaspunten in zwart, GPS punten in blauw. De voorkomens die besproken worden zijn aangegeven in rood, omliggende voorkomens in blauw. De blauwe lijnen zijn gemeentegrenzen. De westrand van het meetnet overlapt De Blesse (BLS) waar de winning in 1999 begon (zie ref. 12 voor een analyse van de bodemdaling daar).

2 Gas productie

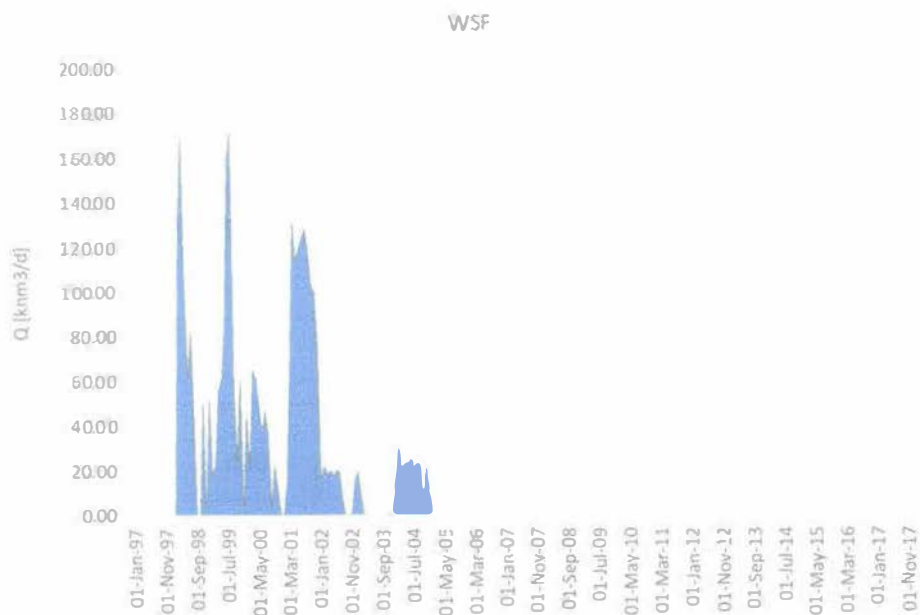
2.1 Geschiedenis

Meetplan	Naam	Af-korting	Formatie(s)	Start winning	Eind winning	Opmerkingen
Vinkega-De Hoeve-Noordwolde-Weststellingwerf	Vinkega	VKG	Rotliegend, Vlieland	2011		
	De Hoeve	DHV	Rotliegend, Zechstein, Vlieland	2012		Rotliegend op hoge druk uitgewaterd
	Weststellingwerf	WSF	Zechstein	1997	2005	Tijdelijk gebruikt voor waterinjectie (tot 2012)
	Noordwolde	NWD	Vlieland	1997		
Diever-Eesveen	Nijensleek	NSL	Vlieland	2000	2006	Wordt gebruikt voor waterinjectie
	Eesveen-01	ESV-01	Rotliegend	2015		
	Eesveen-02	ESV-02	Rotliegend			Alleen productietest uitgevoerd
	Diever	DIV	Rotliegend	2015		

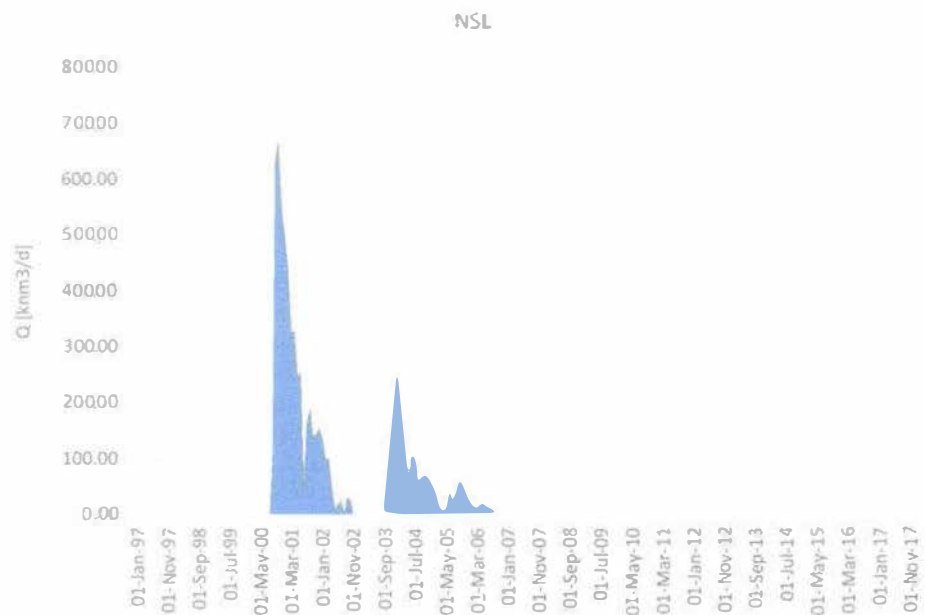

Figuur 2-1: Noordwolde productie geschiedenis.

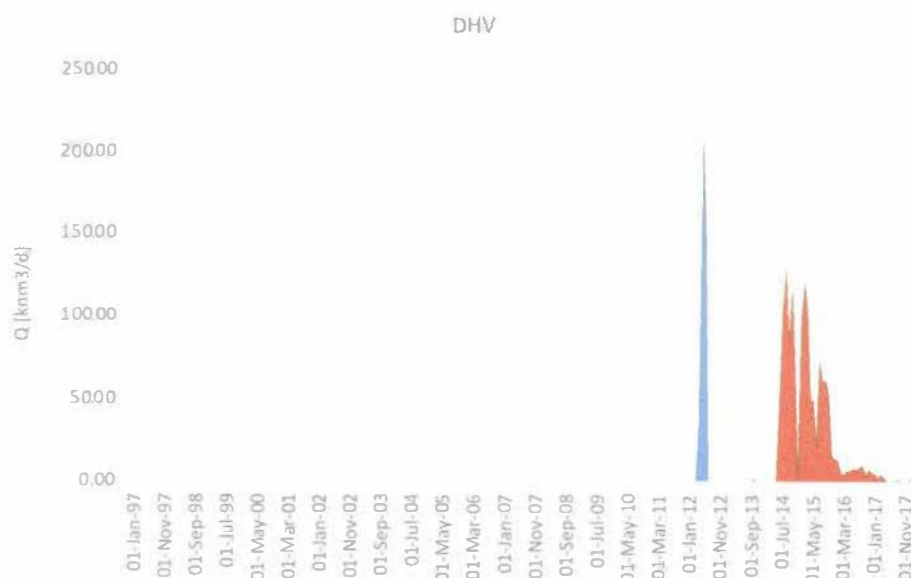

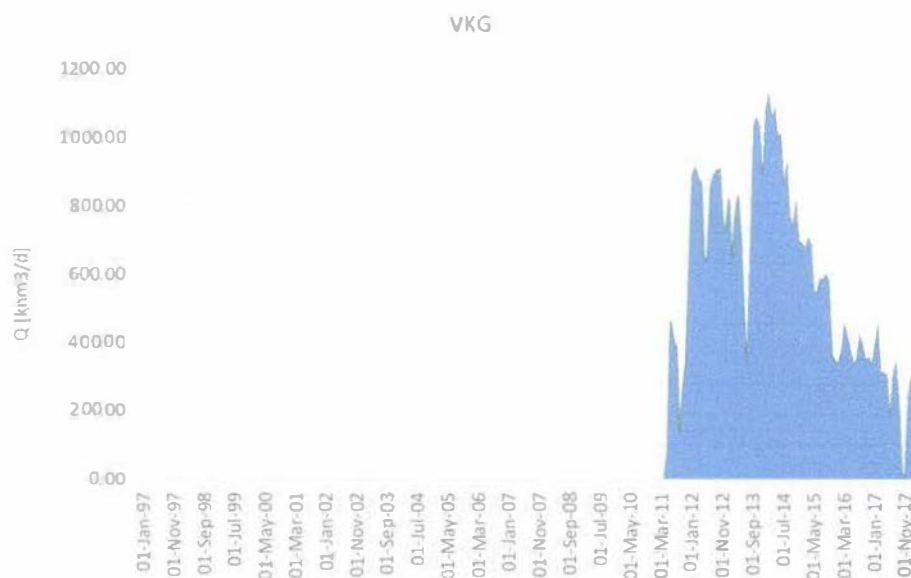
Figuur 2-2: Weststellingwerf productiegeschiedenis. De productie is beëindigd door uitwatering bij 115 bar, bij een initiële druk van 221 bar.

Figuur 2-3: Nijensleek productiegeschiedenis. De productie is beëindigd door uitwatering bij 23 bar, bij een initiële druk van 221 bar.

Figuur 2-4: De Hoeve productiegeschiedenis. De Slochteren (blauw) is uitgewaterd bij een druk van 198 bar, ten opzichte van een initiële druk van ongeveer 220 bar.

Figuur 2-5: Vinkega productiegeschiedenis. De twee Vinkega putten produceren gezamenlijk (commingled) uit Vlieland en Rotliegend.

Figuur 2-6: Diever productiegeschiedenis

Figuur 2-7: Eesveen productiegeschiedenis. De ESV-02 productie-test is ook weergegeven (oranje).

2.2 Productie-vooruitzichten

In de voorkomens in dit gebied die nog niet ingesloten zijn wordt nog productie verwacht. Waarschijnlijk zal de hoge druk in Diever en Eesveen-02 de productie-profielen van de ander voorkomens beïnvloeden, omdat het gas via dezelfde pijpleiding naar het behandlingsstation Garijp getransporteerd wordt. Dat zal betekenen dat de winning uit de andere voorkomens voor bepaalde periodes geheel zal stilvallen.

In de tabel hieronder staan de eindjaren zoals die in de vigerende winningsplannen staan (voor Eesveen is er een voorlopig instemmingsbesluit).

Meetplan	Voorkomen	Winningsplan tot en met	Opmerkingen
Vinkega-De Hoeve-Noordwolde-Weststellingwerf	Vinkega	2020	
	De Hoeve	2020	
	Weststellingwerf	-	Geen winning verwacht
	Noordwolde	2025	
Diever-Eesveen	Nijensleek	-	Geen winning verwacht
	Eesveen-01	2027	
	Eesveen-02		
	Diever	2023	

3 Analyse van de meetresultaten

3.1 Aansluitpunt

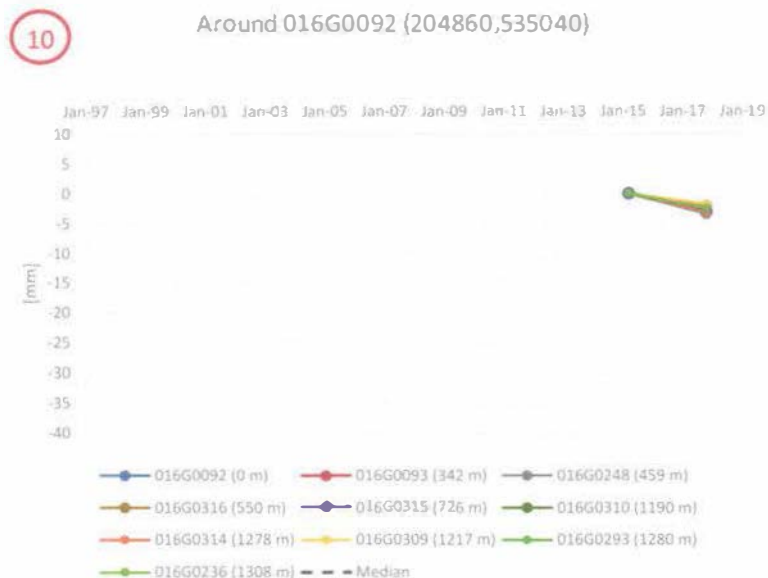
Voor de twee waterpassingen is het volgende aansluitpunt gebruikt:

- 000A2884, gelegen op ca. 2 km ten zuidzuidwesten van Boijl

Dit punt is ook bij de GPS metingen gebruikt. Het punt voldoet aan de stabiliteitscriteria (ref. 20, 21).

Het Noordwolde meetregister uit 2006 had als aansluitpunt 016F0130.

Het Nijensleek-Eesveen meetregister is in 2015 aangesloten via peilmerk 016G0092. Bij dat laatste punt is de NAP hoogte uit 2014 gebruikt. Gezien het gedrag 2015-2017 (Figuur 3-1) is het mogelijk dat de NAP hoogte van dit peilmerk in 2015 ongeveer 0.2 cm dieper was dan in 2014, en dat dus de meetwaarden uit dit meetregister ook een paar tienden van cm dieper moeten zijn.

Figuur 3-1 Daling rond peilmerk 016G0092 van 2015-2017 (ref.20, 21). Het peilmerk is in de Nijensleek-Eesveen waterpassing als referentie gebruikt, met een NAP hoogte uit 2014. Het rode cijfer geeft de locatie oon op Figuur 3-3

3.2 Autonome daling

Autonome daling is de daling van peilmerken die niet door mijnbouw veroorzaakt wordt. De mate van autonome daling zal ook afhangen van de funderingsdiepte van het peilmerk. Met name in peilmerken die ondieper dan het aansluitpunt gefundeerd zijn kan er autonome daling optreden. Maar verwacht kan worden dat er in dit opzicht individuele variaties tussen peilmerken zitten (maar zie paragraaf 3.3). Desalniettemin kunnen er globale inschattingen over gemiddelde waarden worden gedaan.

Punten aan de rand van het meetplan laten dalingen zien van +0.2 tot -0.5 cm. Dat duidt op een autonome daling van 0-0.5 cm over de periode 1997-2017 kunnen uitgaan, dat is 0-0.03 cm/y.

Als we naar de daling van peilmerken kijken voor er winning was, dan zien we getallen in de orde 0-0.3 cm over 15 jaar, dus 0-0.02 cm/y.

Bredere analyses van RWS data over het gedrag van peilmerken (Hoofdstuk 8) geven lage waarden in dit gebied.

Bij de analyses hieronder wordt de autonome daling niet van het resultaat afgetrokken. Dat geeft dus een conservatieve (ruime) schatting van de gas-gerelateerde daling.

3.3 Stabiliteit

Voor wat betreft individuele peilmerken, is de stabiliteit beoordeeld door de daling met omliggende peilmerken te vergelijken. Als het verschil groot is, wordt het peilmerk als instabiel beoordeeld. Daarnaast kan gekeken worden of het afwijkend gedrag van het peilmerk al bestond voor de gaswinning begon.

In dit gebied is het aantal instabiele peilmerken relatief klein. Een voorbeeld is 016E0089 in Figuur 3-7. De overall resultaten worden hier niet significant nadelig door beïnvloed.

3.4 Aangrenzende voorkomens

In het westen van het gebied is de flank van de bodemdalingskom van De Blesse waarneembaar. Deze valt onder een ander meetplan, en is elders besproken (ref. 12). Andere significante overlap-effecten zijn niet aanwezig. Waar nodig (m.n. ten westen van Vinkega) zijn punten uit het meetregister De Blesse meegenomen.

3.5 Meetresultaten per voorkomen

Hieronder worden de belangrijkste meetresultaten per voorkomen besproken. Naast het bekijken van de stabiliteit van peilmerken (hierboven besproken), wordt bij het leggen van de relatie tussen gaswinning en bodemdaling naar de volgende factoren gekeken:

1. Is de daling significant, in relatie tot de meetnauwkeurigheid?
2. Is de daling na begin van de gaswinning anders dan daarvoor?
3. Is een komvorm in de daling herkenbaar? Of, met andere woorden, gedragen peilmerken in de buurt van de winning zich anders dan verder weg?

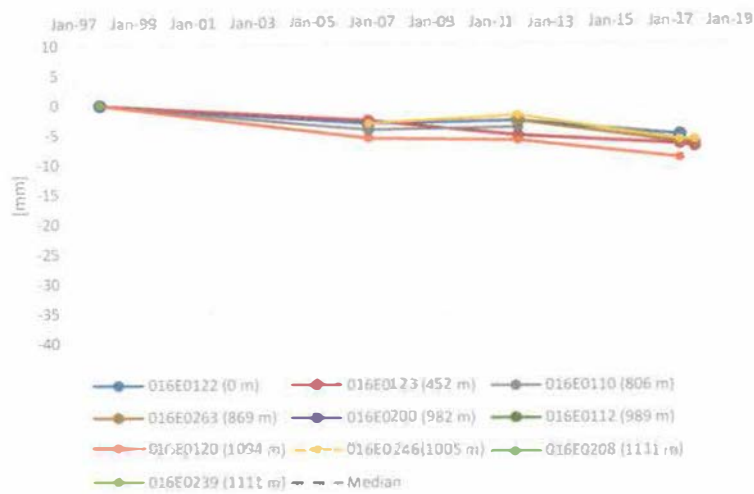
Bij het beantwoorden van de laatste twee vragen wordt soms van Rijkswaterstaat data gebruik gemaakt, omdat die een grotere periode en gebied beschrijft (zie bijlage, par. 8.1, voor de beperkingen bij het gebruik van die data).

3.5.1 Noordwolde

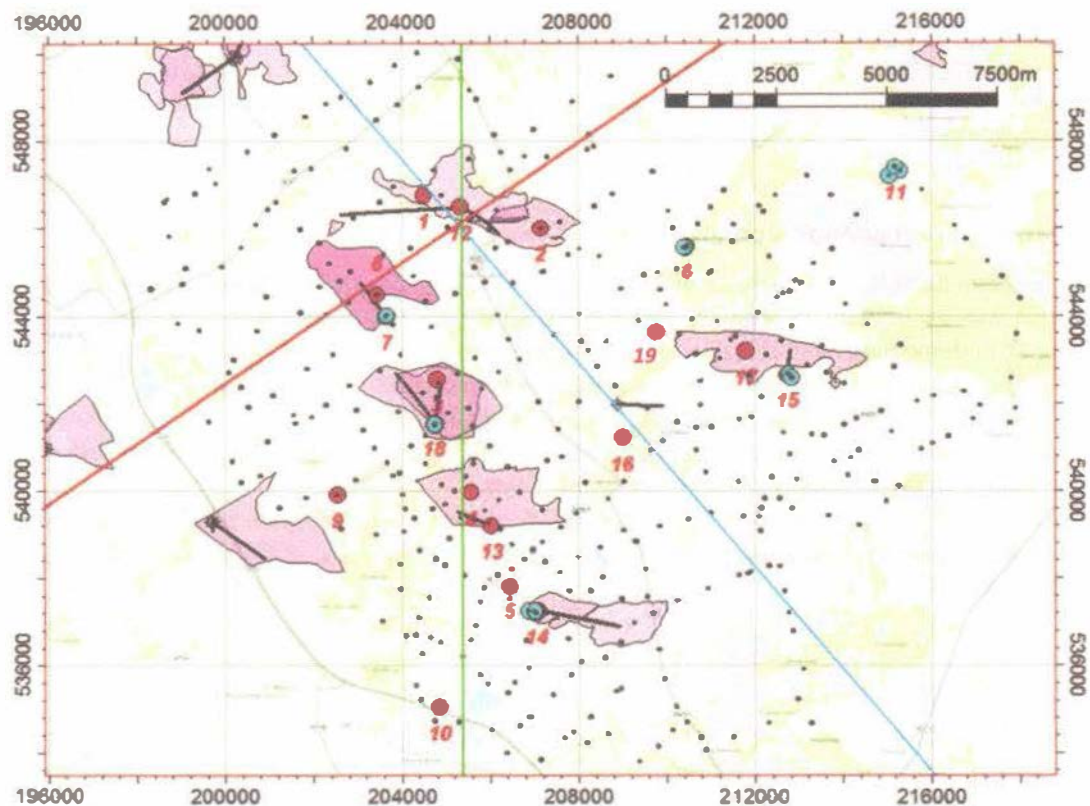
Er is geen eenduidige aanwijzing voor bodemdaling t.g.v. productie in het Noordwolde voorkomen (gestart in 1997). Mogelijk is er 0.5 cm daling, maar dit is (zeker over zo'n lange periode) aan de rand van de meetnauwkeurigheid. Er is geen duidelijke komvorm zichtbaar (Figuur 3-4, Figuur 3-5).

2

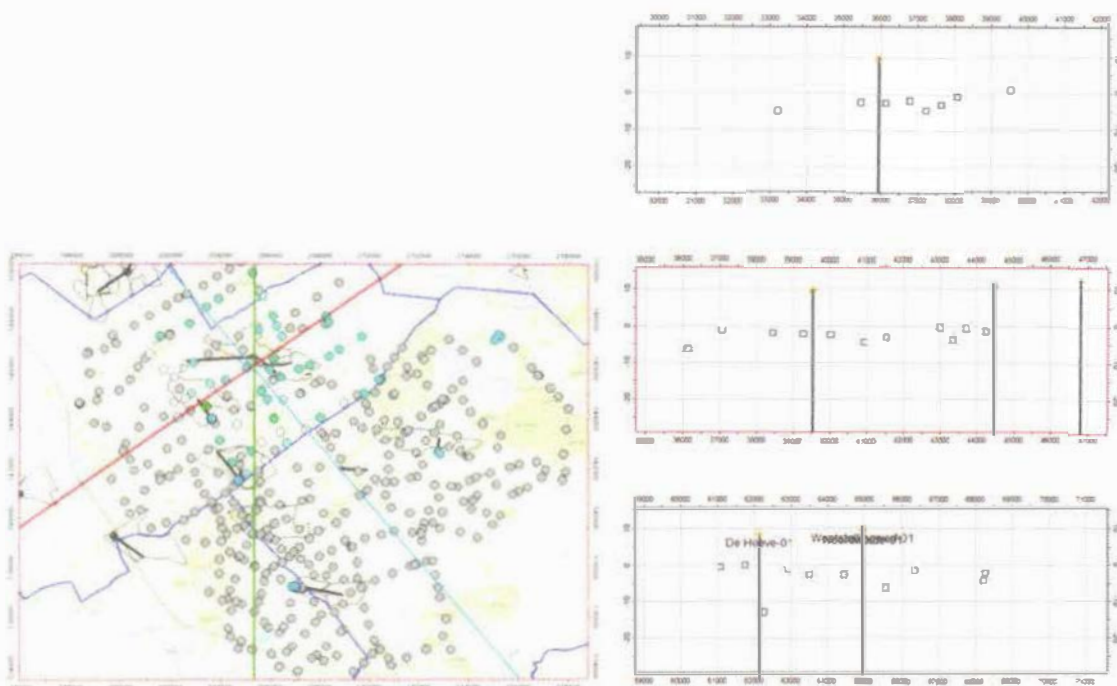
Around Bowl NWD (207160,546000)

Figuur 3-2 Peilmerkdaling boven NWD (ref.20, 21). Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-3.

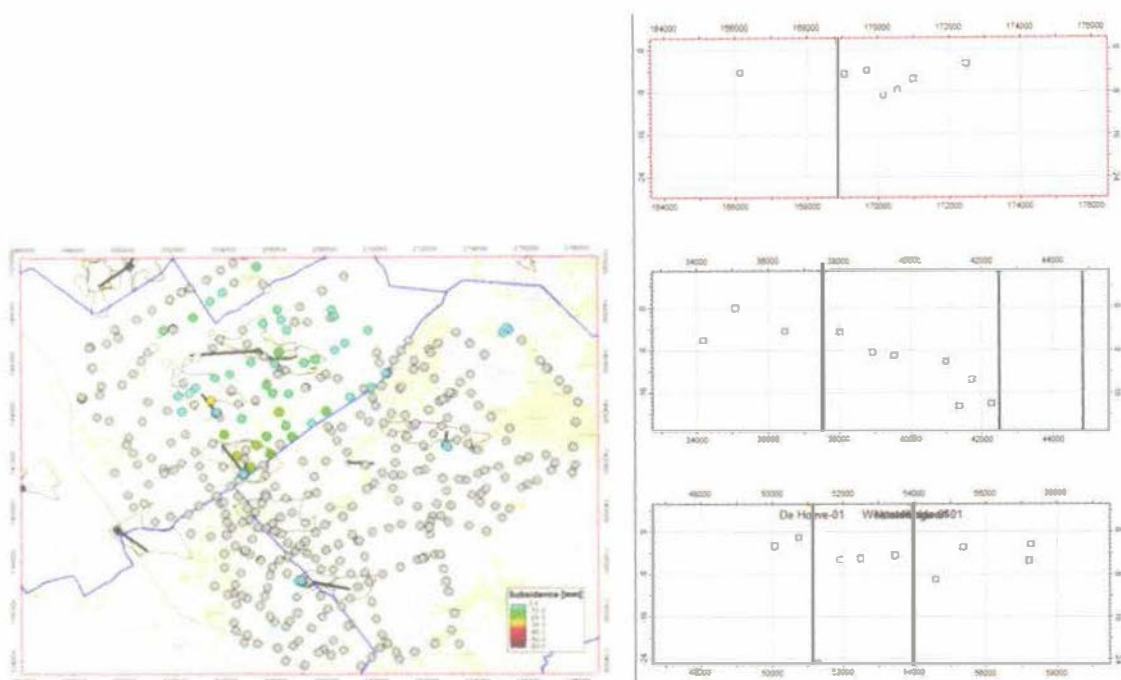

Figuur 3-3 Kaart van het meetnet. In blauw de GPS locaties (ref.20, 21, 19, 22). De blauwe, groene en rode lijnen geven aan waarlangs de cross-sections zijn gemaakt t.b.v. de analyse DHV, WSF, NWD. De cijfers in rood refereren aan de peilmerkgrafieken elders in dit rapport.

Figuur 3-4 Bodemdaling 1997-2011 in mm, voor dat deel van het meetplan waar in die jaren een meting is gedaan (ref. 20, 21). Overige punten in grijs. Drie cross-sections (sterk verticaal uitvergroet) rechts (van boven naar beneden: N → Z, ZO → NW, ZW → NO). Er zit wat variatie in de punten, maar een duidelijke komvorm is niet te zien. De figuren geven de situatie vóór het begin van productie uit Vinkega in 2011. Op bijvoorbeeld de onderste cross-sectie is duidelijk te zien dat er wat “ruis” in de metingen zit; sommige individuele punten wijken af van de omgeving.

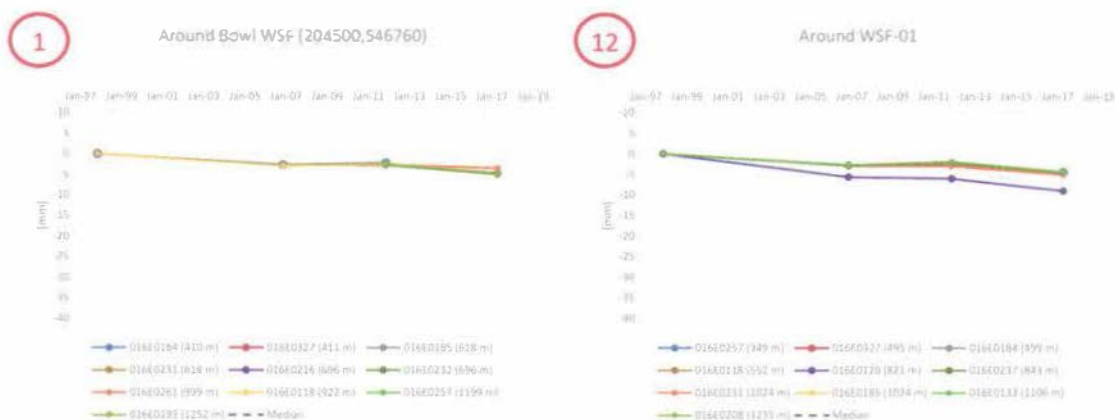

Figuur 3-5 Bodemdaling 1997-2017 [mm], voor dat deel van het meetplan waar in die jaren een meting is gedaan. Overige punten in grijs. Drie cross-sections (sterk verticaal uitvergroot) rechts (van boven naar beneden: N→Z, ZO→NW, ZW→NO, als in de figuur boven). Er zit wat variatie in de punten, maar een duidelijke komvorm is niet te zien.

3.5.2 Weststellingwerf

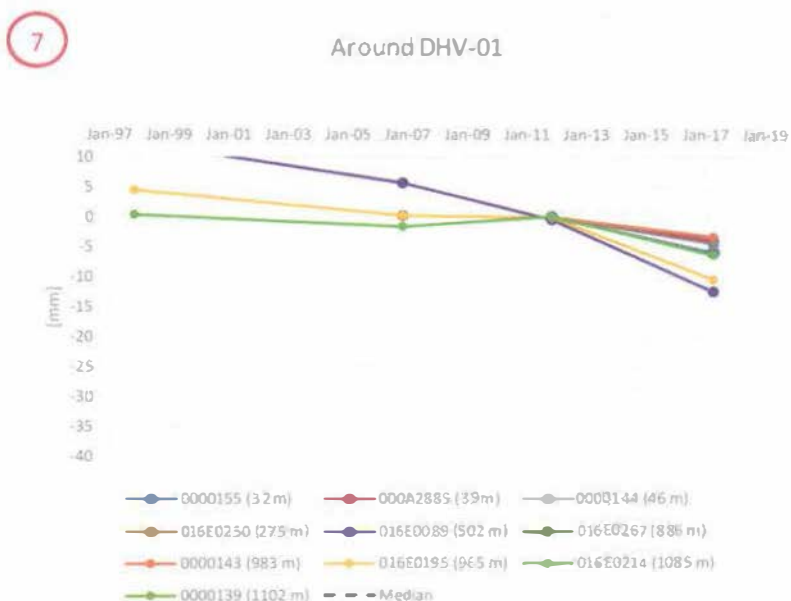
Weststellingwerf produceerde van 1997 tot 2005, zie Figuur 2-2. Er is geen eenduidige aanwijzing voor bodemdaling t.g.v. productie in het Weststellingwerf voorkomen. Mogelijk is er 0.5 cm daling, maar dit is (zeker over zo'n lange periode) aan de rand van de meetnauwkeurigheid. Er is geen duidelijke komvorm zichtbaar (Figuur 3-4).

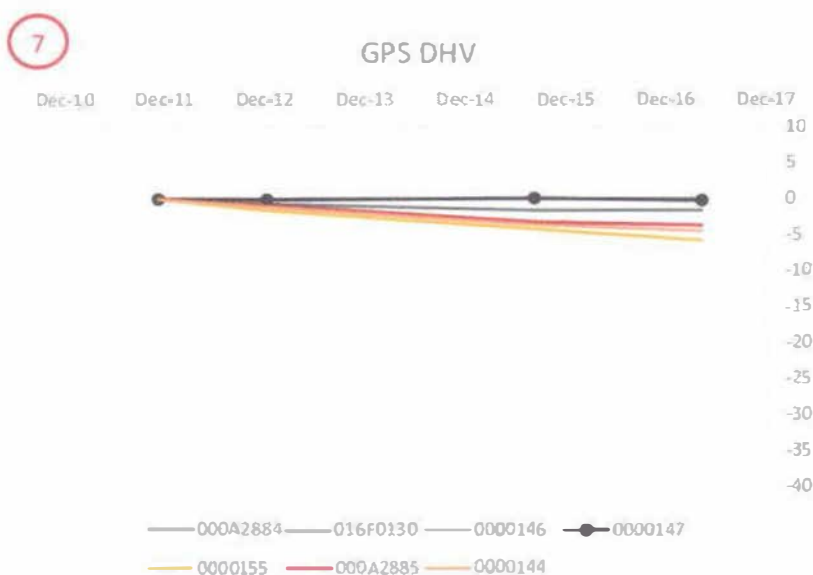
Figuur 3-6 Peilmerk daling rond twee punten boven WSF (ref.20, 21). De rode cijfers geven de locaties aan op Figuur 3-3

3.5.3 De Hoeve

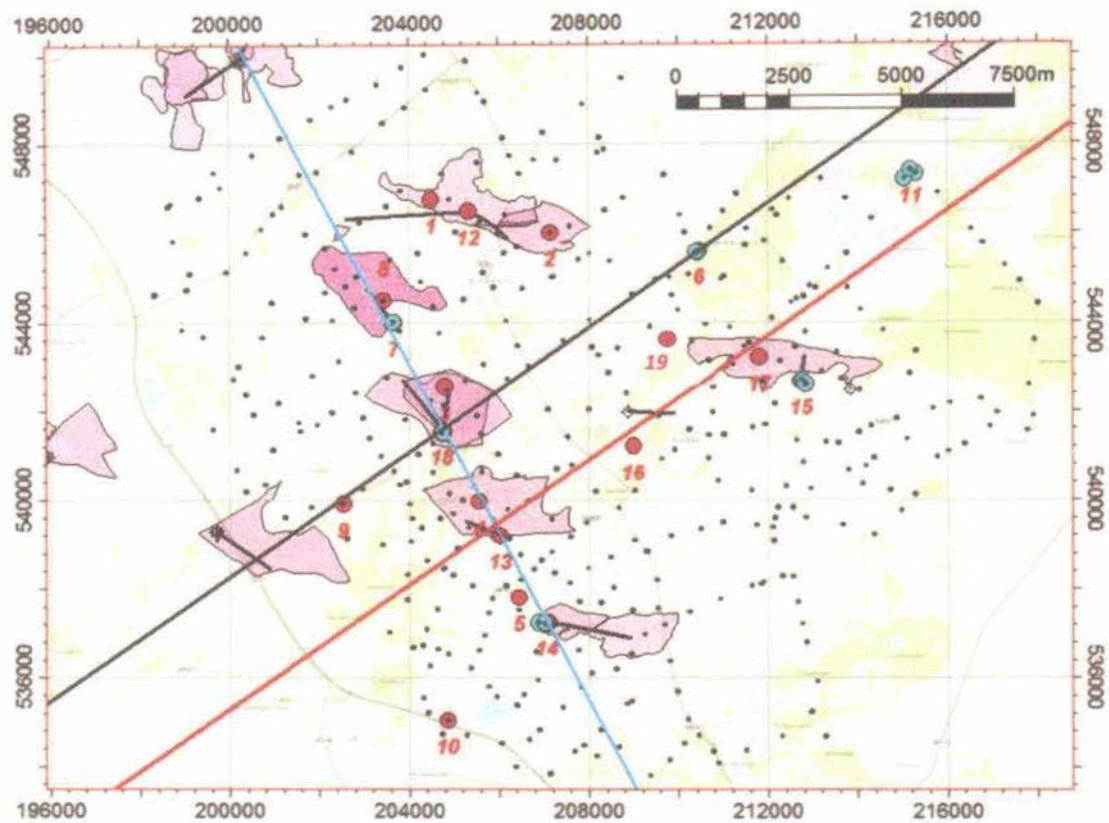
Er is geen eenduidige aanwijzing voor bodemdaling t.g.v. productie in het De Hoeve voorkomen (gestart in 2012). Mogelijk is er 0.5 cm daling, maar dit is (vanwege overlap met de Vinkega dalingskom) aan de rand van de meetnauwkeurigheid. Er is, mede ook door de overlap met Vinkega, geen duidelijke komvorm zichtbaar (Figuur 3-5, Figuur 3-11).

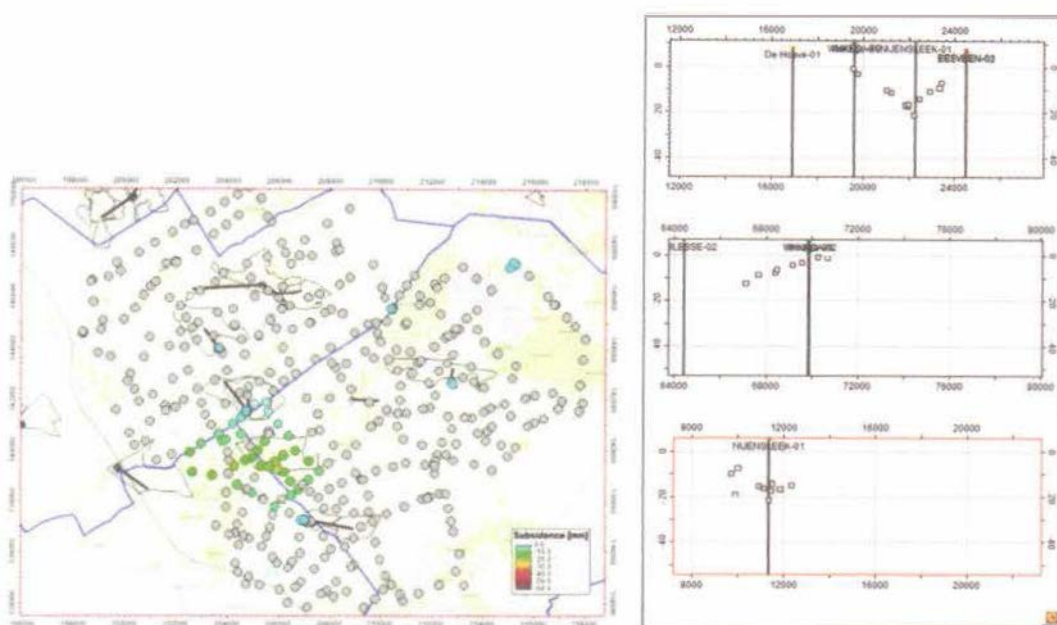
Figuur 3-7 Peilmerkddaling rond de locatie DHV-01 (ref.20, 21). Het peilmerk 16E0089 vertoont afwijkend gedrag, en daalde al voor de winning begon.

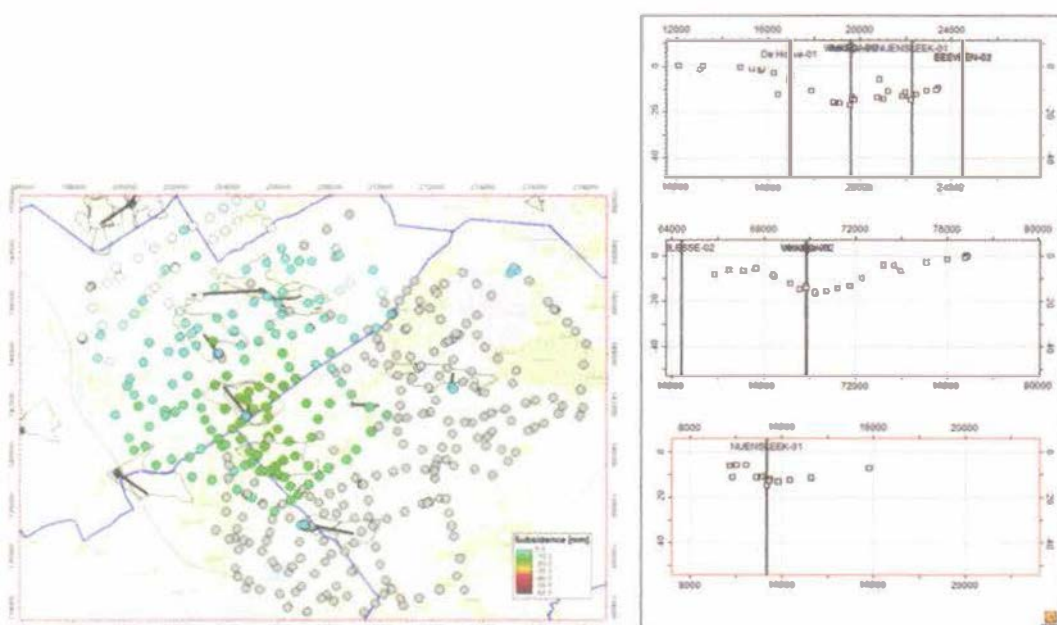
Figuur 3-8 GPS data De Hoeve. In zwart referentiepunt Boijl, in oranje De Hoeve (ref. 19).

Figuur 3-9 Kaart van het meetnet. In blauw de GPS locaties. De blauwe, rode en zwarte lijnen geven aan waarlangs de cross-secties zijn gemaakt t.b.v. de analyse DHV, VKG, NSL, ESV (ref.20, 21, 19, 22). De nummers in rood refereren aan de peilmerkgrafieken elders in dit rapport.

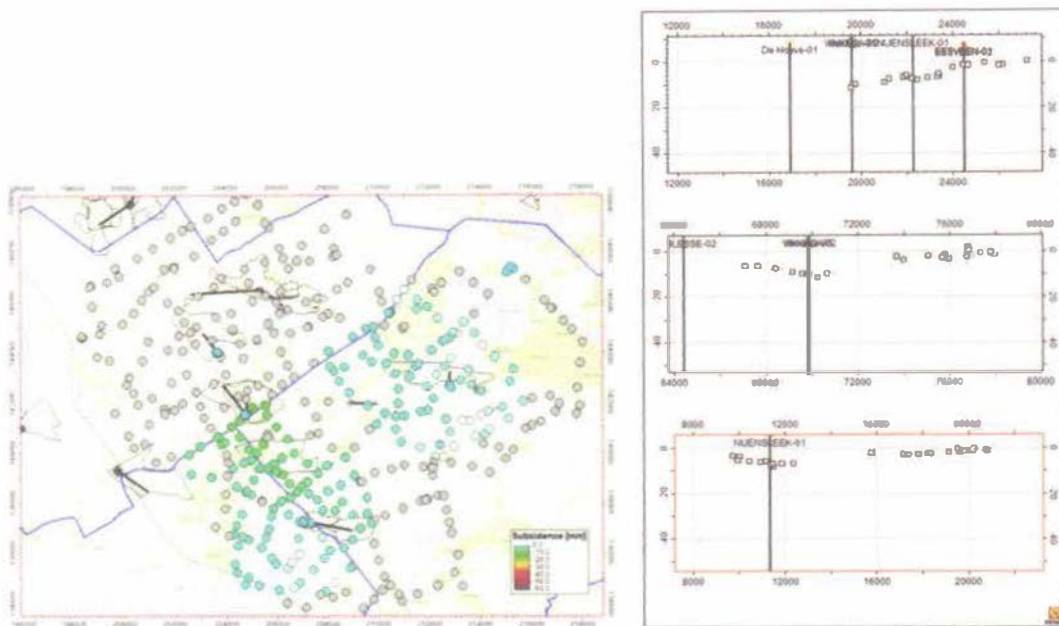

Figuur 3-10 Bodemdaling 2000-2011 in mm, voor dat deel van het meetplan waar in die jaren een meting is gedaan (ref.20, 21). Overige punten in grijs. Cross-secties (sterk verticaal uitvergroet) rechts (van boven naar beneden: blauw NW→ZO, zwart, rood ZW→NO, als in Figuur 3-9). Een duidelijke kom is boven Nijensleek te zien. Ook is de oostflank van De Blesse zichtbaar. In deze periode produceerde Nijensleek (vanaf 2000), maar De Vinkega, Eesveen & Diever nog niet.

Figuur 3-11 Bodemdaling 2011-2017 in mm, voor dat deel van het meetplan waar in die jaren een meting is gedaan (ref.20, 21). Overige punten in grijs. Twee cross-secties (sterk verticaal uitvergroet) rechts (van boven naar beneden: blauw NW→ZO, zwart, rood ZW→NO, als in Figuur 3-9). Een duidelijke kom is boven Vinkega en Nijensleek te zien. In deze periode produceerde Vinkega (vanaf 2011) en Eesveen & Diever (vanaf 2015). Omdat Nijensleek niet produceerde in deze periode (gestopt in 2006) is het waargenomen effect het gevolg van gaswinning uit Vinkega. Boven DHV, NWD (die beiden ook produceerden in deze periode) is geen eenduidige dolingskom waarneembaar.

Figuur 3-12 Bodemdaling 2015-2017 in mm, voor dat deel van het meetplan waar in die jaren een meting is gedaan (ref.20, 21). Overige punten in grijs. Cross-secties (sterk verticaal uitvergroet) rechts (van boven naar beneden: blauw NW→ZO, zwart, rood ZW→NO, als in Figuur 3-9). Een duidelijke komflank is ten noorden van Eesveen te zien, boven Nijensleek (bovenste x-sectie, groene punten op kaart), dat goed overeenkomt met het patroon 2011-2017 (Figuur 3-11). Het centrum van die kom ligt dus boven Vinkega. In deze periode produceerde Vinkega (vanaf 2011) en Eesveen & Diever (vanaf 2015). Boven Eesveen en Diever is nog geen duidelijk aan die winningen koppelboor patroon zichtbaar.

3.5.4 Nijensleek

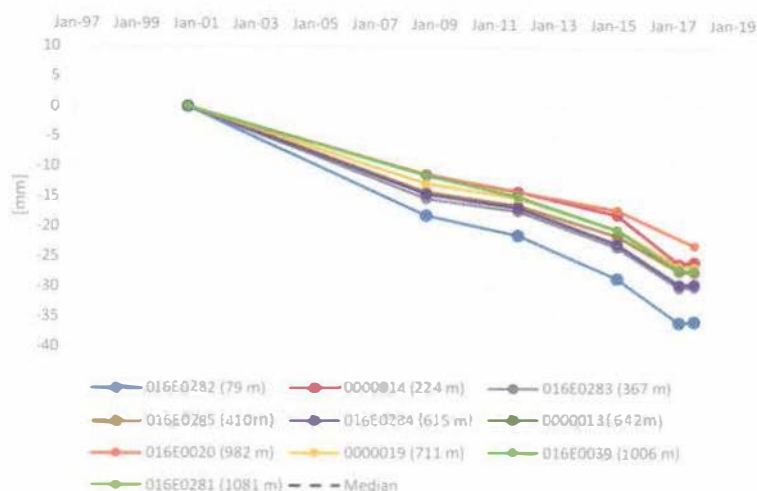
De winning uit Nijensleek vond plaats van 2000 tot 2006. In 2011 was er een daling van 1.5-2 cm te zien, met een afvallend profiel. Er was een duidelijke komvorm te zien (Figuur 3-10, zie ook ref. 16).

Nu de meetregisters samengevoegd zijn (vgl. ref. 16), is te zien dat er van 2011-2015 opnieuw daling heeft plaatsgevonden, die zich na 2015 heeft voortgezet (Figuur 3-13). Omdat er geen productie was in Nijensleek, en voor 2015 ook niet in Eesveen, kan deze daling alleen door Vinkega veroorzaakt zijn (Figuur 3-12). In de duidingsparagraaf hieronder wordt dit nader besproken.

De samengestelde bodemdaling boven Nijensleek is nu (eind 2017) ongeveer 3.5 cm, vanaf 2000.

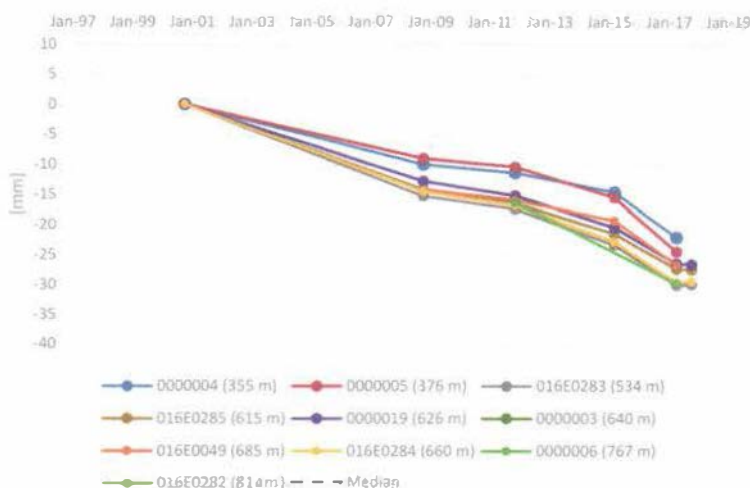
13

Around NSL-01

4

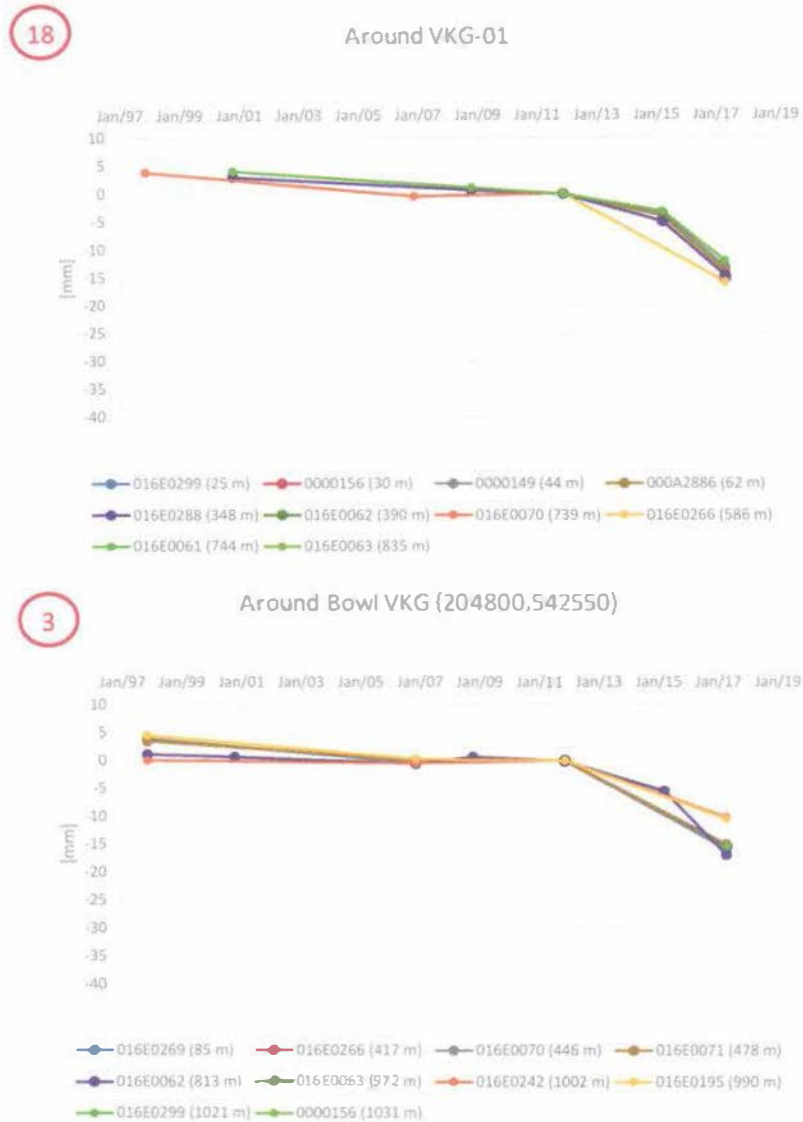
Around Bowl NSL (205560,539960)

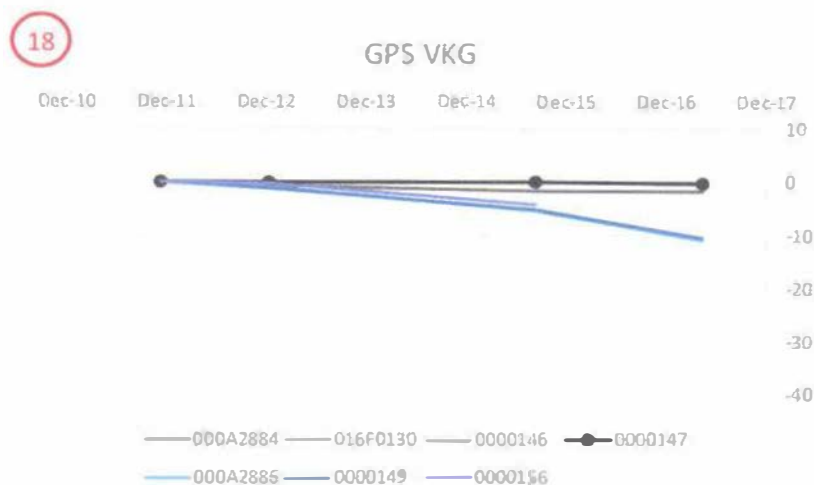
Figuur 3-13 Peilmerkdoeling rond twee punten boven het voorkomen Nijensleek (ref.20, 21)

3.5.5 Vinkega

Boven het voorkomen Vinkega is een bodemdaling te zien van ongeveer 1.0 (GPS) – 1.5 cm (waterpassing). De signatuur van daling door Vinkega is ook boven Nijensleek ten noorden van Eesveen-01 te zien (Figuur 3-12). Er is, met andere woorden, een duidelijke komvorm te zien die zich uitstrekt tot boven Nijensleek. In de duidingsparagraaf hieronder wordt dit nader besproken.

Figuur 3-14 Waterpassingsresultaten op twee locaties in de Vinkega kom (ref.20, 21).

Figuur 3-15 GPS data Vinkega. In zwart referentiepunt Boijl, in blauw Vinkega (ref. 19).

3.5.6 Eesveen-01 en Eesveen-02

Waarschijnlijk is er aan de noordrand van de Eesveen-01 dalingskom, overlap met de Vinkega dalingskom, zoals ook in de Nijensleek en Vinkega paragrafen hierboven is besproken. In de duidingsparagraaf hieronder wordt dit nader toegelicht. Opgemerkt moet worden dat de precieze grootte van het effect afhangt van de interpretatie van het gedrag van het aansluitpunt van het meetregister Nijensleek-Eesveen-2015 (zie paragraaf 3.1).

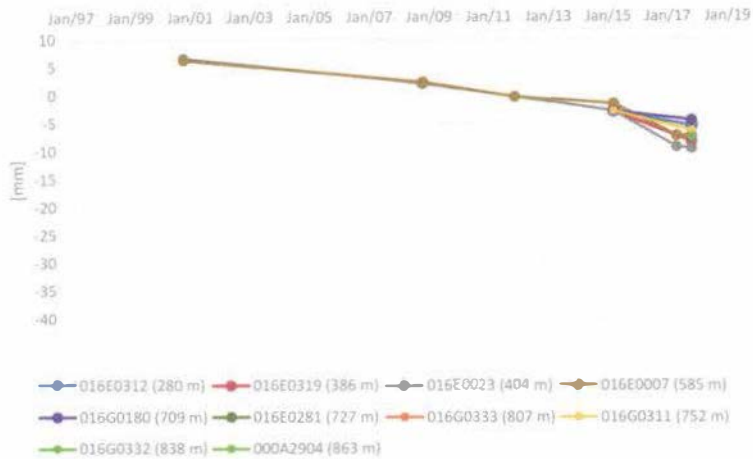
Gezien deze overlap, laat Figuur 3-12 zien dat er in de periode 2015-2017 geen bodemdaling eenduidig door winning uit het deelvoorkomen Eesveen-01 was. Omdat de winning pas eind 2015 gestart is, was dat ook niet verwacht.

Voor Eesveen-02 was dit een nulmeting. Bij de boring is geen depletie geconstateerd. De kommen die elders wel gesignaleerd zijn (VKG, NSL), reiken niet tot boven dit deelvoorkomen. Dus is er geen bodemdaling door winning uit andere voorkomens boven dit voorkomen.

5

Around Bowl ESV-01 (206445,537800)

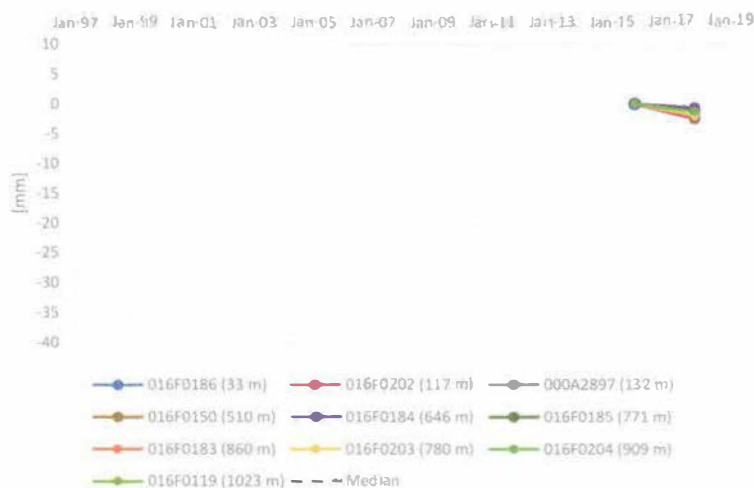
Figuur 3-16 Peilmerkdaling boven deelvoorkomen ESV-01 (ref.20, 21). Er wordt een kleine daling waargenomen, maar zoals hierboven besproken is die het gevolg van de winning in Vinkega (Figuur 3-12).

3.5.7 Diever

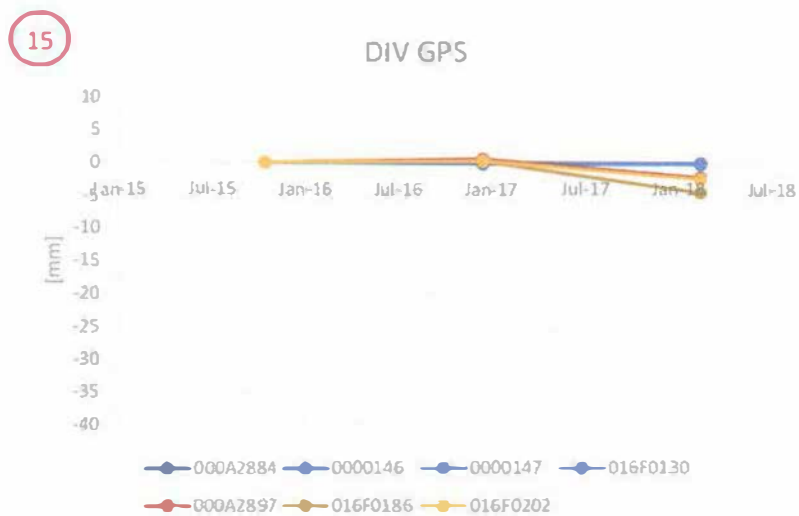
Bij het voorkomen Diever is nog geen significante bodemdaling waargenomen. Omdat de winning pas eind 2015 gestart is, was dat ook niet verwacht. Mogelijk is er 0.3-0.5 cm te zien op de GPS meting 2018, maar dit is aan de rand van de meetnauwkeurigheid.

15

Around DIV-02

Figuur 3-17 Resultaten waterpassing 2017 rond de Diever putlocatie (ref.20, 21). Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-9.

Figuur 3-18 GPS data Diever. In blauw referentiepunt Boijl, in oranje Diever (ref. 17, 18, 22). Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-9.

4 Meting, model en herkalibratie

In dit hoofdstuk wordt besproken hoe de metingen die het afgelopen jaar, en daarvoor, gedaan zijn, verwerkt wordt in verbeterde voorspellingen. Dat gebeurt door de modelberekeningen te vergelijken met de waarnemingen, zowel in tijd, als ruimtelijk, en dan vervolgens de modellen aan te passen als daar aanleiding toe is.

De bodemdalings-modelberekening wordt uitgevoerd conform de methode van Van Opstal (ref.1). In principe wordt de modelberekening probabilistisch uitgevoerd als er nog een significante bodemdaling te verwachten is. Voor elke onzekere invoer-parameter is de onzekerheid gerepresenteerd door 2-3 waarden mee te nemen (zie de tabellen Bijlage 9). Bij de bepaling van de mogelijke waarden zijn eerdere ervaringen in analoge Vermilion voorkomens gebruikt, en ook gerapporteerde NAM waarden (2015, ref. 11).

De bodemdaling ijlt over het algemeen na bij de drukdaling. Dit wordt gemodelleerd door middel van een zogenaamde 'eerste orde correctie'. Een analyse van NAM (ref.4) laat een vertraging (τ) van ongeveer 3 jaar zien. Dat is in overeenstemming met de ervaring van Vermilion. Er is vanuit gegaan dat de tijdafhankelijkheid en de ruimtelijke vorm onafhankelijk van elkaar zijn (voor elk deelvoorkomen):

$$s(x,y,t) = f(x,y) g(t)$$

Voor relatief kleine voorkomens, zoals hier, is dat een redelijke aanname. Ook voor de waarde van τ wordt een onzekerheid genomen.

De bodemdaling is vervolgens voor alle parametercombinaties uitgerekend, en aan alle combinatie-realisaties is een kans toegekend (zie bijvoorbeeld de tabellen in de bijlage, hoofdstuk 9). Het resultaat is een kansverdeling.

Vervolgens wordt een groot aantal realisaties van de dalingskromme vergeleken met de bodemdaling op een geselecteerde locatie (meestal diepste punt van de kom). Als er op die locatie een bijdrage is van een ander voorkomen wordt dat meegenomen. Elke realisatie krijgt een gewichtsfactor afhankelijk van de mate waarin deze bij de metingen past: beter passende krommen krijgen een hoger gewicht dan slechter passende. Dit komt neer op de methode van Bayes (ref. 3). Dat leidt tot een nauwere kansverdeling omdat de informatie uit de metingen wordt meegenomen. Naarmate er in de loop van de tijd meer metingen komen wordt de verdeling zo steeds nauwer; de onzekerheid steeds kleiner. Het gevolg hiervan is dat voor oude winningen (zoals hier Nijensleek) de einduitkomst volledig door de metingen bepaald wordt; de *o priori* verdeling speelt dan geen rol meer. Voor die winningen is geen volledig probabilistische analyse gedaan, omdat dat geen nadere informatie zou opleveren.

Naast een vernauwing van de onzekerheidsmarge, zal voortgaande kalibratie tot kleine variaties in de voorspelde waarden leiden. Zolang de nieuwe P10/P50/P90 range voor het grootste deel overlappt met de oude P10/P50/P90 range is zo'n variatie geen reden om de aannames in de oorspronkelijke voorspelling te herzien. Als die overlap klein is, dan moet dat wel gebeuren.

Merk op dat omdat de onzekerheid in het algemeen over verschillende parameters verdeeld is, ook bij oude winningen niet precies vast gesteld kan worden wat de individuele parameter-waarden zijn; verschillende parametercombinaties kunnen dezelfde bodemdaling opleveren.

Als er voldoende informatie beschikbaar is, d.w.z. als er een duidelijke komvorm zichtbaar is, wordt niet alleen de gemodelleerde diepte, maar ook de voorspelde komvorm gekalibreerd aan de metingen.

Voor elk voorkomen wordt een dalingskom gekozen die met de P10 daling overeenkomt. Bij het optellen van de dalingen door verschillende (deel)voorkomens is rekening gehouden met het eventueel niet volledig samenvallen van de centra van de dalingskommen. Verschillende (deel)voorkomens zijn deterministisch opgeteld (dat wil zeggen dat de P10 van het geheel bepaald is door de P10 van de delen op te tellen). Dat geeft dus een conservatieve (ruime) schatting van de samenstelling van de daling.

De kalibratie van de drie belangrijkste voorkomens wordt hieronder specifiek besproken.

4.1 Vinkega

Bij Vinkega heeft een kalibratie plaatsgevonden zowel op vorm als op diepte. Voor de vorm is een polygoon gededuceerd uit de waarnemingen. Het Vinkega voorkomen zit zowel in de Vlieland zandsteen als de Rotliegend zandsteen. Omdat de laatste dikker is, en meer compactie zal geven, wordt de structuurkaart van de Rotliegend gebruikt. Er is als aanknopingspunt een diepere contour gebruikt, waarbij de breukblokken van Vinkega (gasvoerend) en onder Nijensleek (watervoerend) worden meegenomen (zie Figuur 4-1).

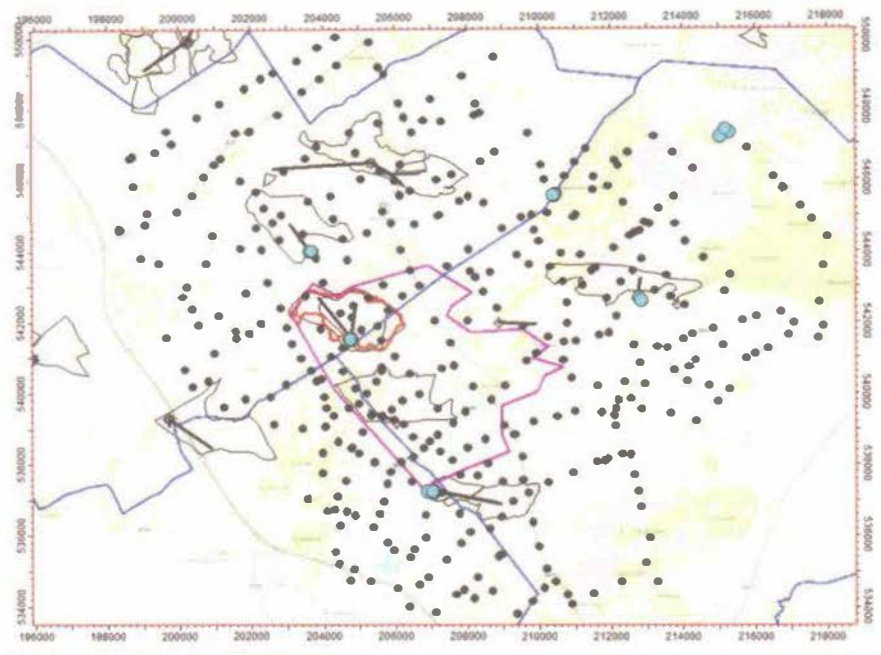
Daarnaast is rekening gehouden met dikte-variaties: in VKG is de Rotliegend bijna 50 m dik, in NSL-01 30 en in ESV-01 22 m. Ook naar het oosten (Diever) wordt de Rotliegend dunner. Dat is meegenomen door in het Vinkega breukblok van 49.5 m uit te gaan, en daarbuiten van de helft. Gebruik van deze middeling geeft een goede overeenstemming tussen de waargenomen daling en de gemodelleerde (zie Figuur 4-2).

Bij de kalibratie is rekening gehouden met het feit dat de GPS locatie (mogelijk) niet precies samenvalt met het diepste punt van de kom.

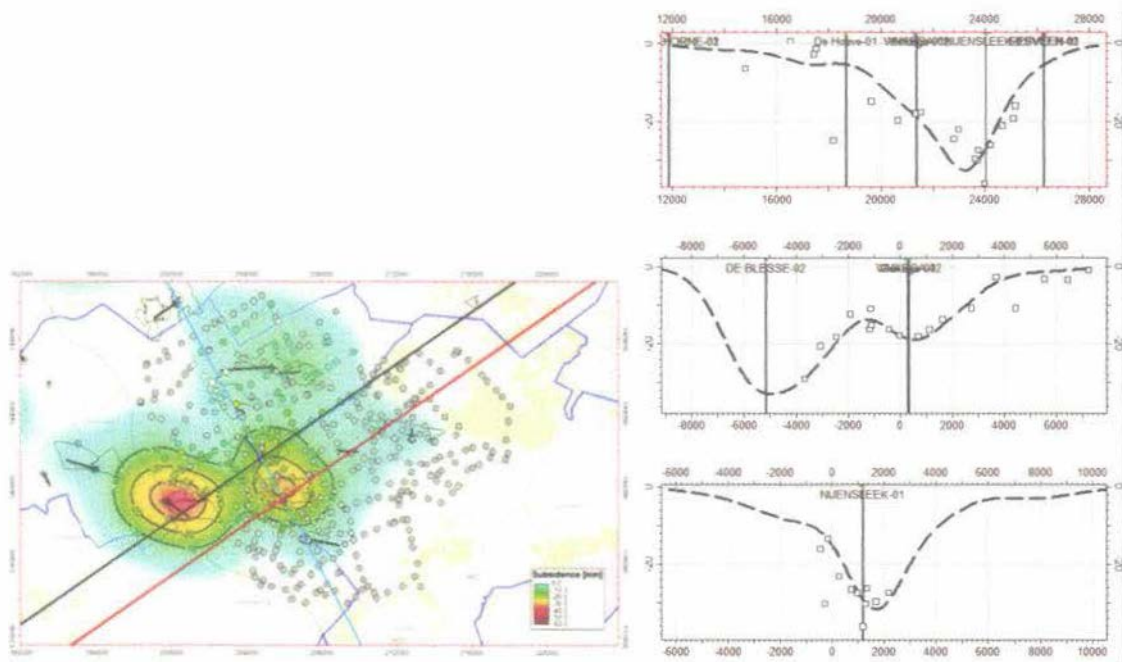
De vergelijking van de metingen met de verwachte daling laat zien dat de dalingssnelheid conform verwachting is; de gekalibreerde kromme heeft dezelfde P10 als de vorige (zie ref. 24, 16), ook als we de gewijzigde vorm meenemen.

De nieuwe komvoorspelling geeft een kom die zich verser naar het zuiden uitstrekt. Deze zal in een geactualiseerd winningsplan verwerkt worden.

Figuur 4-1 Geschatte vorm van het depletie gebied Vinkega. De vorm is gebaseerd op de Rotliegend structuur (zie tekst). Te zien is hoe het depletiegebied onder Nijensleek door naar het zuidoosten reikt. Voor het rode gebied is de volledige dikte gerekend (49.5 m), voor het paarse de helft, om zo het dunner worden van de Rotliegend naar het zuiden en oosten op een pragmatische manier mee te nemen.

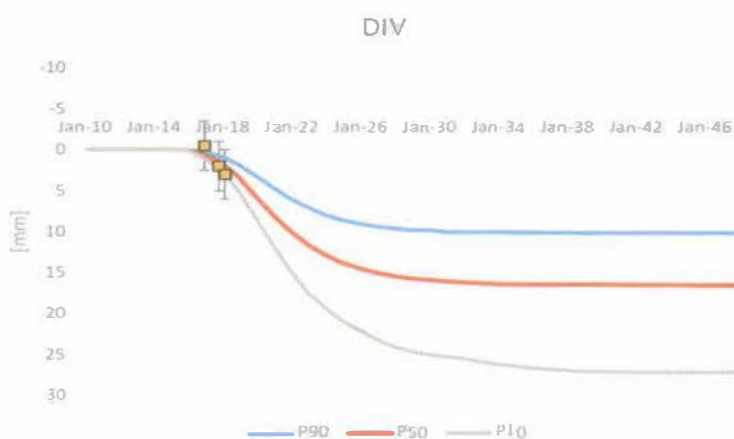
Figuur 4-2 Vergelijking van de op het gekalibreerde gebied gebaseerde modellering met de metingen (jaren 97/99/00-2017). Het getoonde model is een optelling van alle modellen. Niet alle meetpunten hebben hetzelfde uitgangsjaar, maar op deze manier is er een beter overzicht voor het hele gebied WSF-VKG. Een aantal punten (016E0089, 016E0282) wijkt af van de omgeving (i.e. stabiliteitsissues; cf. Figuur 7-5, Figuur 7-6).

Figuur 4-3 Herkolibratie van de Vinkega dalingskrommen aan de metingen (GPS en waterpassing).

4.2 Diever

De metingen, waterpassing en GPS, overlappen met de bestaande voorspellingen. Ook al liggen de meetresultaten aan de rand van de meetnauwkeurigheid, toch zijn ze gebruikt voor de probabilistische herkalibratie van de Diever dalingskrommen. Toepassing van de meetresultaten leidt dus tot een lichte verhoging van de P10. De nieuwe range en de bestaande range overlappen grotendeels, in overeenstemming met het feit dat de nieuwe metingen binnen de range van de bestaande voorspellingen liggen (ref. 18).

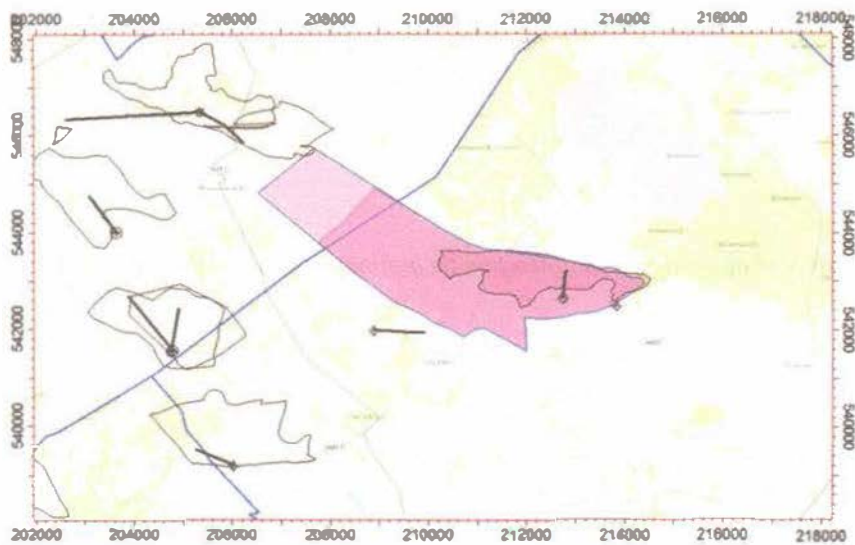
Figuur 4-4 Herkolibratie van de Diever dalingskrommen (ols in ref. 18) aan de recente metingen (GPS en waterpassing). De resultaten leiden tot een lichte verhoging van de P10, maar de vorige range en deze overlappen grotendeels (ref. 18).

Gezien de geringe afstand tussen Diever en Vinkega, is het de vraag of Diever op termijn een vergelijkbaar vergroot depletiegebied kan hebben. De metingen geven geen aanleiding om te denken, maar na analyse van de ondergrond-situatie voor Diever en Vinkega, is de conclusie dat dat niet

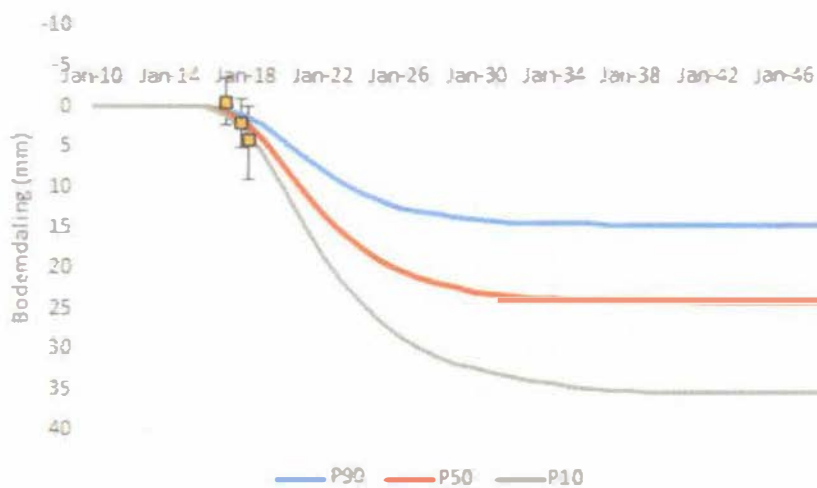
helemaal kan worden uitgesloten. Daarom is er voor gekozen om een vergroot high-case depletiegebied aan te nemen (Figuur 4-5). Toepassing van deze nieuwe high case levert een grotere P10 bodemdaling op (Figuur 4-6) van 3.6 cm.

Bij de kalibratie is rekening gehouden met het feit dat de GPS locatie niet precies op het diepste punt van de kom ligt.

De op deze manieren opnieuw gekalibreerde voorspelling zal in een volgend, geactualiseerd, winningsplan verwerkt worden. Ook als de kom inderdaad groter mocht zijn, dan is het bestaande meetnet groot genoeg om dit waar te nemen (Figuur 5-2).

Figuur 4-5 Naar analogie met Vinkega, wordt voor Diever een mogelijk vergroot depletiegebied als H case aangenomen. De vorm van het gebied volgt de Rotliegend breukstructuur.

Figuur 4-6 Herkalibratie van de Diever dalingskrommen aan de metingen (GPS en waterpassing), met toepassing van een groter high case depletiegebied. Het grotere depletiegebied leidt tot een verhoging van de P10.

4.3 Eesveen

Zoals de grafiek hieronder laat zien is de meting in ESV te vroeg om conclusies te trekken over de geldigheid van de voorspelling. Het hele spectrum aan voorspellingscurves valt nog binnen de onzekerheidsmarges van de metingen.

Door de extensie van de Vinkega kom, is er nu overlap aan de noordrand van de Eesveen(-01) kom (Figuur 5-3) bovenop de overlap met NSL die al in het winningsplan gesignaleerd was (ref. 23). Als gevolg daarvan wordt de maximale samengestelde daling aan de noordrand iets (< 1 cm) groter dan door de Eesveen winning zelf. Een deel van die samengestelde daling is al gerealiseerd, zoals al hierboven is opgemerkt.

Bij de kalibratie is hier rekening mee gehouden; i.e. er is geprobeerd de dalingssignatuur door VKG te scheiden van die door ESV.

Figuur 4-7 Meting en voorspelling conform winningsplan (ref. 23). De meting komt te vroeg om tot een significante herkolibratie te leiden.

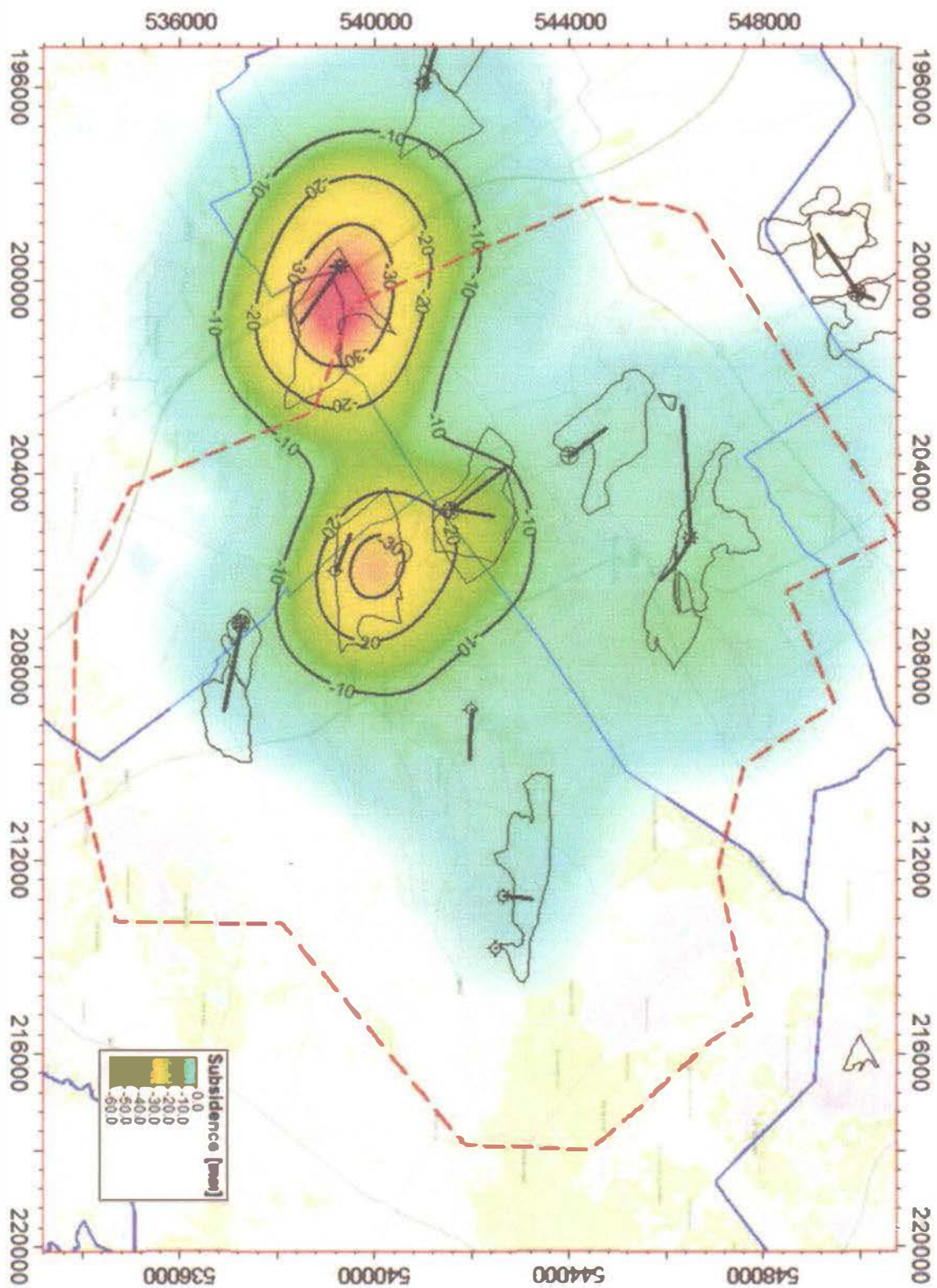

5 Conclusies

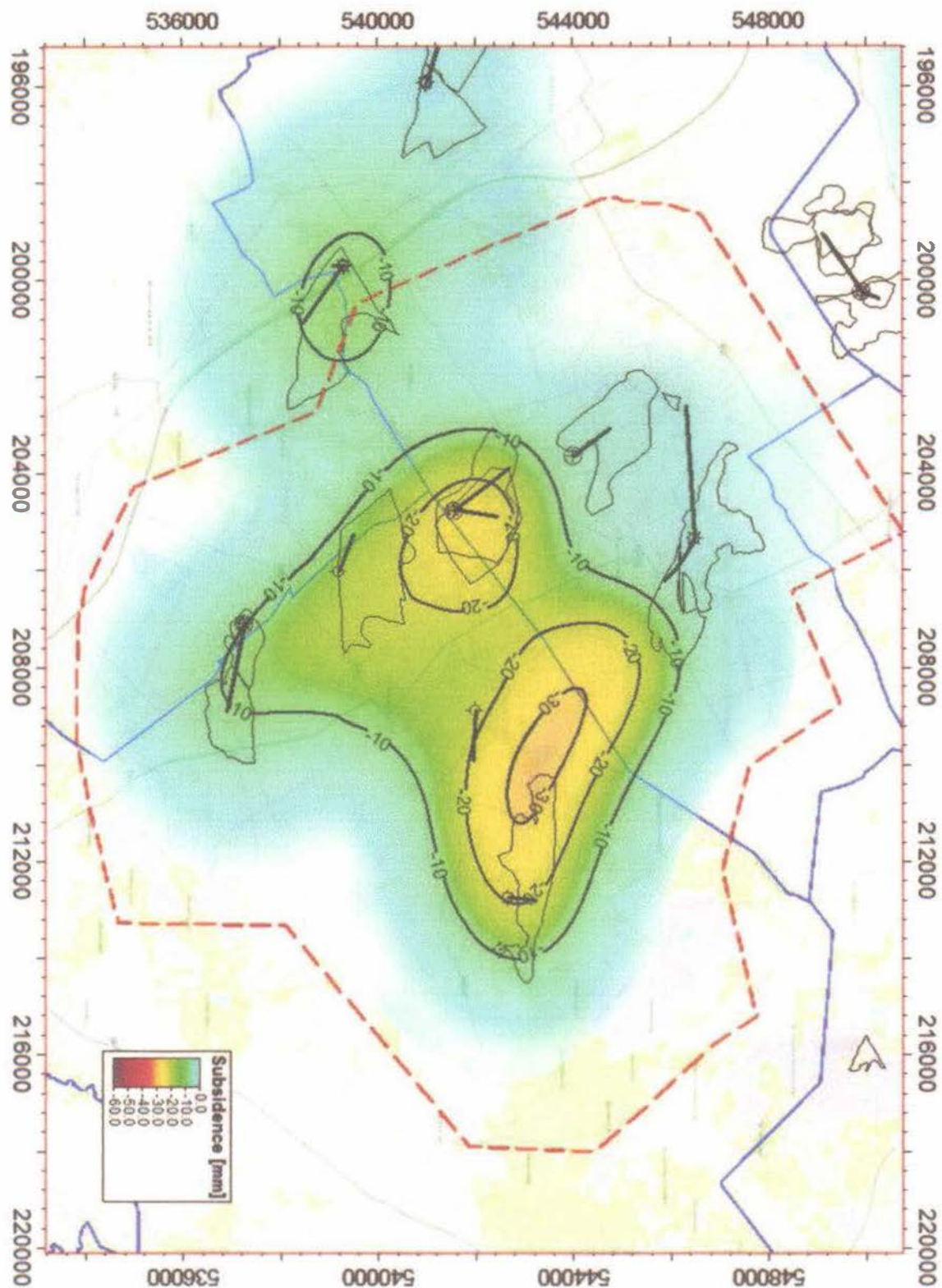
In de tabel hieronder staat een samenvatting van de resultaten en vooruitzichten. In de twee kaarten daaronder is dezelfde informatie grafisch weergegeven, waarbij de individuele bijdragen uit onderstaande tabel bij elkaar opgeteld zijn en zo een gecombineerde bodemdaling vormen.

In de kaarten zijn ook de aanpalende dalingskommen meegenomen, conform de meest recente analyses van de desbetreffende meetregisters. Op die manier is een totaal samengestelde bodemdalingskaart gemaakt.

Meetplan	Naam	Start winning	Eind winning	Gemeten bodemdaling [cm]	Geschatte toekomstige bodemdaling, P10 [cm]	Opmerkingen
Vinkega-De Hoeve-Noordwolde-Weststelling-werf	Vinkega	2011		1.5	2.5	
	De Hoeve	2012		0.5	< 0.5	Niet eenduidig waarneembaar (VKG)
	Weststelling-werf	1997	2005	0.5	<0.5	Winning al lang gestopt
	Noordwolde	1997		0.5	<0.5	Niet eenduidig waarneembaar, te weinig daling
Diever-Eesveen	Nijensleek	2000	2006	2.3	< 0.5	Winning al lang gestopt
	Eesveen-01	2015		<0.5	< 0.5	
	Eesveen-02			0	< 1.0	Aileen nulmeting gedaan
	Diever	2015		<0.5	3.2	GPSmeting 2018 meegenomen

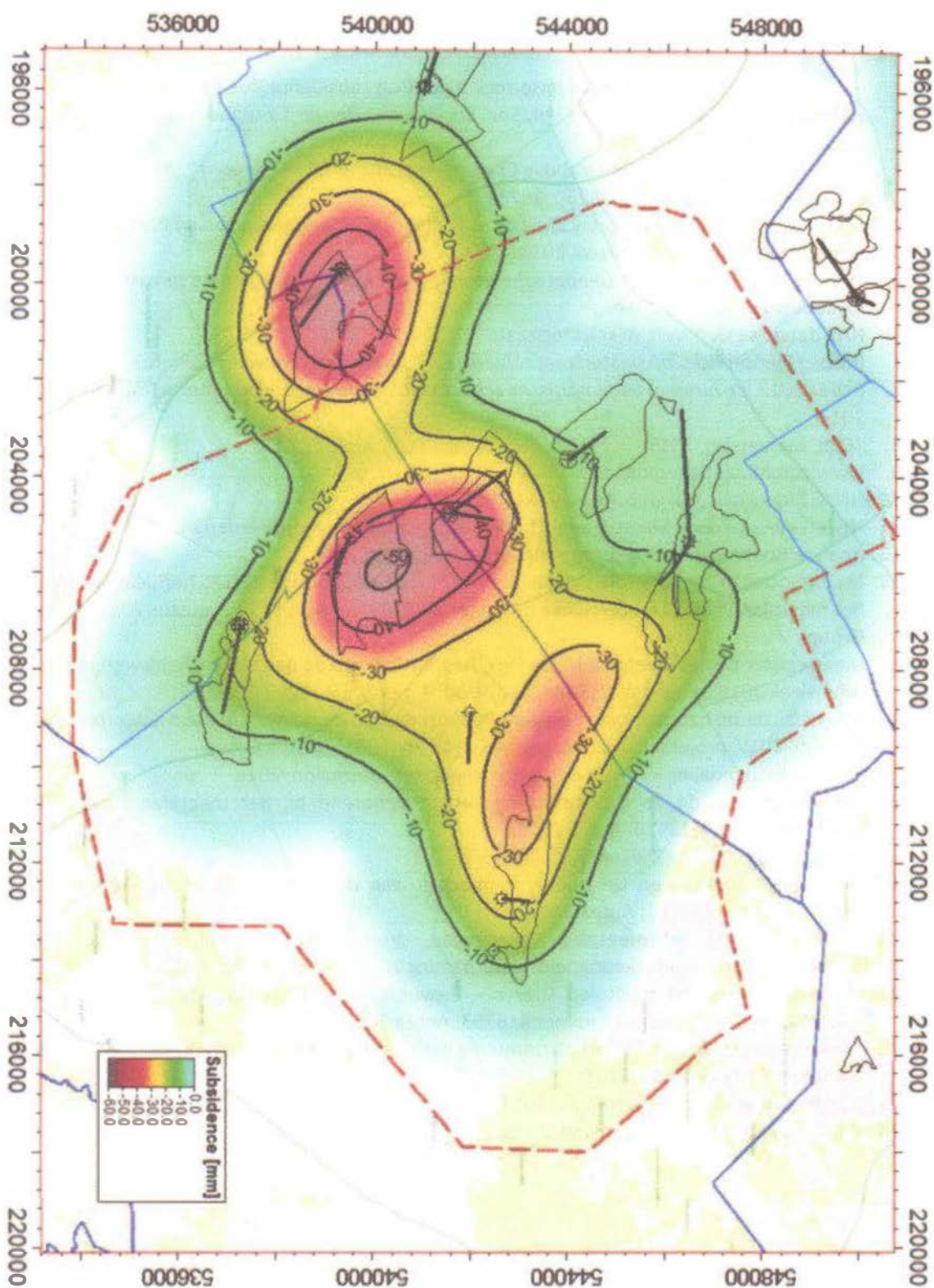

Figuur 5-1 Op basis van aan de metingen gekalibreerde modellen geschatte huidige daling door gaswinning, vanaf begin gaswinning tot nu. Het gebied van dit meetplan is met een rode stippellijn aangegeven.

Figuur 5-2 Geschatte toekomstige goswinnings-gerelateerde doling. Het gebied van dit meetplan is met een rode stippellijn aangegeven.

Figuur 5-3 Geschatte totale gaswinnings-gerelateerde daling (huidig+toekomstig), vanaf begin gaswinning. Het gebied van dit meetplan is met een rode stippellijn aangegeven. De daling op het diepste punt, boven NSL, is voor een groot deel al gerealiseerd vóór 2010 (vgl. Figuur 5-2).

6 Referenties

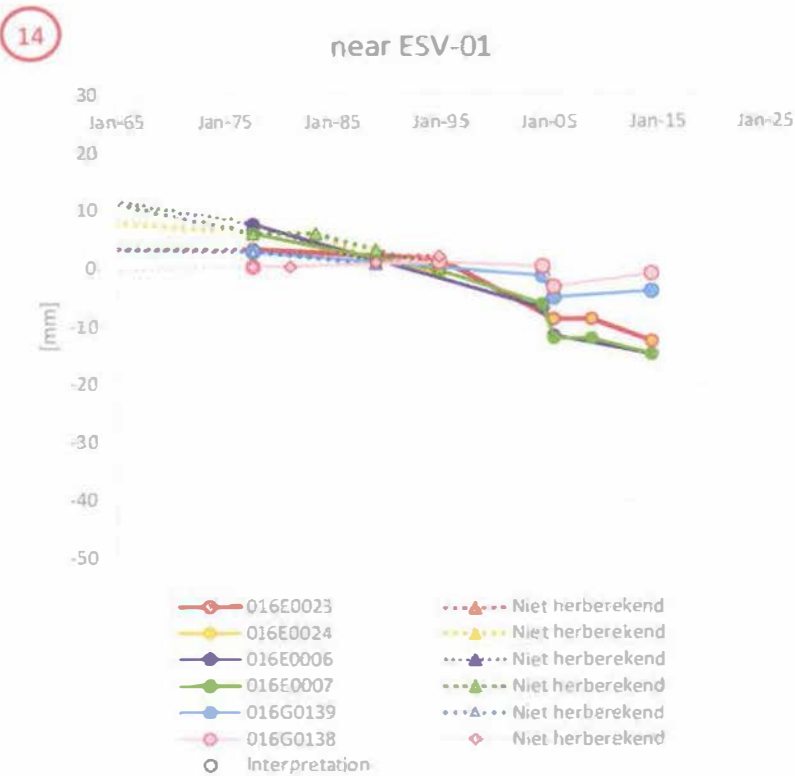
1. : "The effect of base-rock rigidity on subsidence due to reservoir compaction"; *Proc. 3rd Congress. Int. Soc. Rock Mech., Denver Colorado*; September 1974, vol 2, part B.
2. , "Land Subsidence above Compacting Oil and Gas Reservoirs", *Journal of Petroleum Technology*, SPE 03730, 1973
3. , *Probability Theory – The Logic of Science*; Cambridge University Press, 2003
4. Deltares, *Bodemdalingskaarten*, 2011
5. TCBB, *Industrieleidraad ter Geodetische bepaling van bodembeweging als gevolg van mijnbouwactiviteiten*, 2014.
6. NAP database GeoWeb, Rijkswaterstaat (<https://geoservices.rijkswaterstaat.nl/geoweb51/index.html?viewer=NAPinfo>)
7. BOFEK2012, *de nieuwe, bodemfysische schematisatie van Nederland*, Alterra, rapport 2387, 2013
8. TCBB, Jaarverslag, 2015
9. www.commissiebodemdaling.nl
10. NLOG (www.nlog.nl), website van TNO
11. Nederlands Aardolie Maatschappij, *Bodemdalingsrapport Noord-Nederland*, 2015
12. Analyse Bodemdaling De Blesse – Blesdijke, Vermilion, 2016
13. Meetregister bij het meetplan Vinkega en De Hoeve, Rapportage 2e GPS herhalingsmeting bij het meetplan Vinkega en De Hoeve projectnr. 270709, revisie 03; 10 augustus 2015; Antea Group.
14. Meetregister bij het meetplan Nijensleek, Rapportage van de nauwkeurigheidswaterpassing Nijensleek 2015, projectnr. 262444, revisie 00; 4 mei 2015; Antea Group.
15. Meetregister bij het meetplan Eesveen; Rapportage van de nauwkeurigheidswaterpassing Eesveen 2015, projectnr. 262444, revisie 01, 15 april 2015; Antea Group
16. Analyse Bodemdaling Vinkega-De Hoeve Nijensleek, Vermilion, 2016
17. Rapportage van de 1e GPS herhalingsmeting behorend bij het meetplan Diever 2016; projectnummer 0413420; Antea 2017
18. Analyse Bodemdaling Diever, Vermilion, 2017
19. GPS meting Vinkega en De Hoeve; Rapportage van de 4e GPS signaleringsmeting (2017) projectnummer 413261; Antea 2017
20. Meetregister bij het meetplan Noordwolde, Weststellingwerf, Vinkega en De Hoeve; Rapportage van de nauwkeurigheidswaterpassing 2017; projectnummer 413261; Antea, 2017
21. Meetregister bij het meetplan Diever – Eesveen; Rapportage van de nauwkeurigheidswaterpassing 2017; projectnummer 416753; Antea 2018
22. Rapportage van de 2e GPS herhalingsmeting behorend bij het meetplan Diever 2018; projectnummer 0416753; Antea 2018
23. Winningsplan Eesveen, Vermilion, 2017
24. Winningsplan Vinkega, Vermilion, 2015

7 Bijlage - Additionele peilmerk-dalings-grafieken

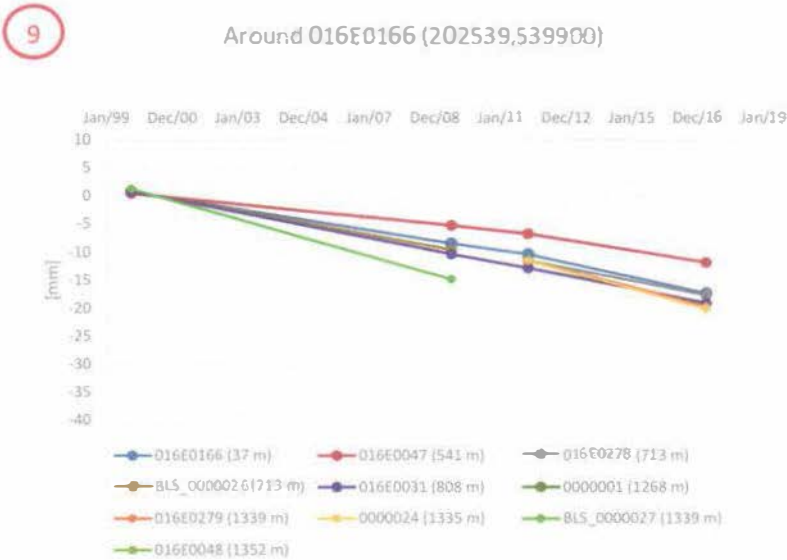
Hieronder nog enkele additionele dalingsgrafieken, deels uit de RWS database (ref. 6).

Figuur 7-1 Rijkswaterstaat data rond de putlocatie VKG-01 (ref. 6). De sprong in de dato in 2005 heeft te maken met de aard van de dato in de RWS database (zie paragraaf 8.1). Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-9.

Figuur 7-2 Rijkswaterstaat data rond de putlocatie Eesveen (ref. 6). De sprong in de data in 2005 heeft te maken met de aard van de dato in de RWS database (zie paragraaf 8.1).

Figuur 7-3 Het punt 016E0166 ligt tussen de voorkomens Vinkega en De Blesse. Als we de dato vergelijken met die in de BLS en BLD meetregisters (ref. 12), don zien we dat de daling daar al begon voordat Vinkega begon te produceren. De daling is dus grotendeels door BLS veroorzaakt.

16

Around Between NSL and DIV (209000,541200)

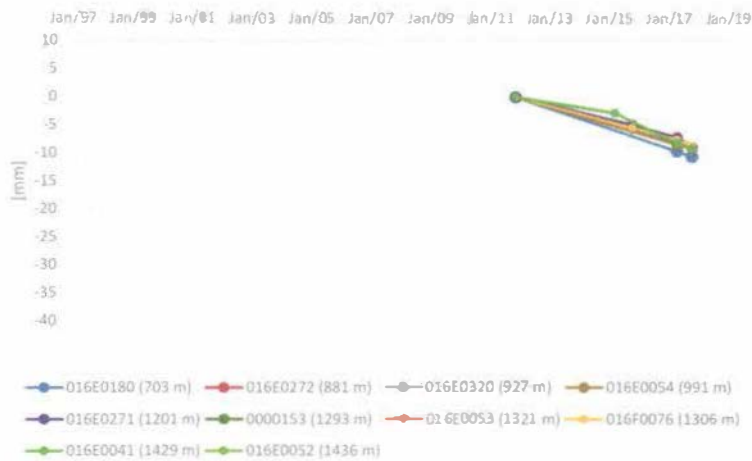
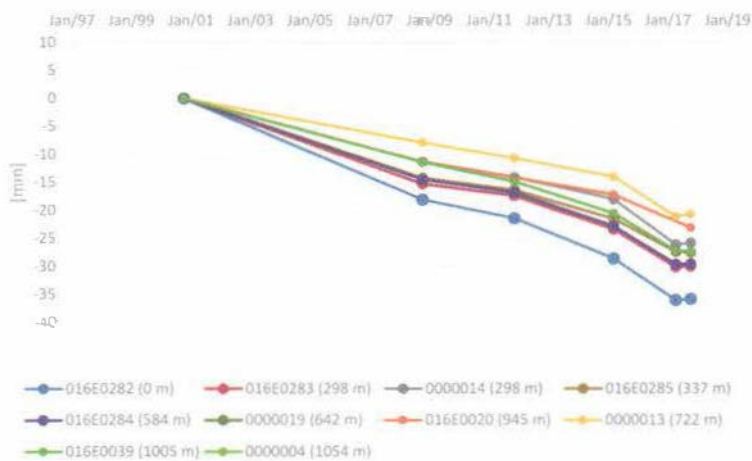

Figure 7-4 Bodemdaling rond een punt ten oosten van VKG en NSL, in de oostelijke flank van de gecombineerde NSL-VKG dalingskom. Niet alle punten zijn in 2015 gemeten, zodat een splitsing van de daling 2011/2015 en 2015/2017 niet eenduidig te geven is.

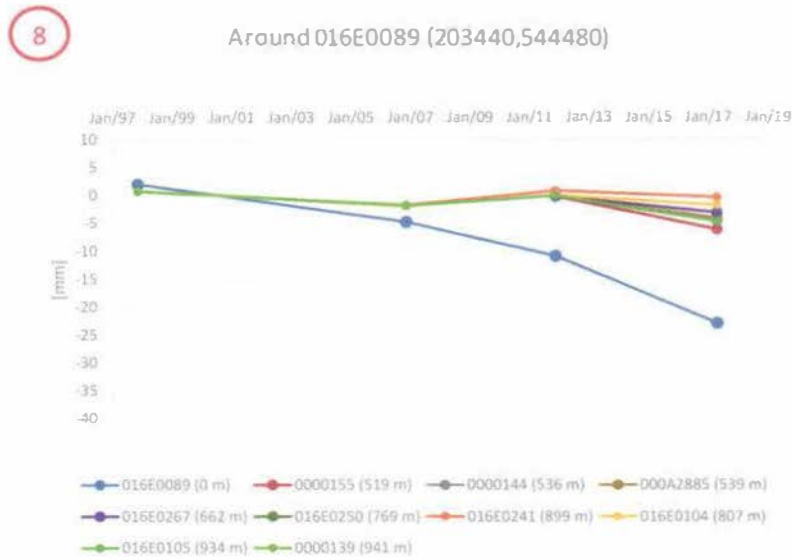
13

Around 016E0282 (205961.539251)

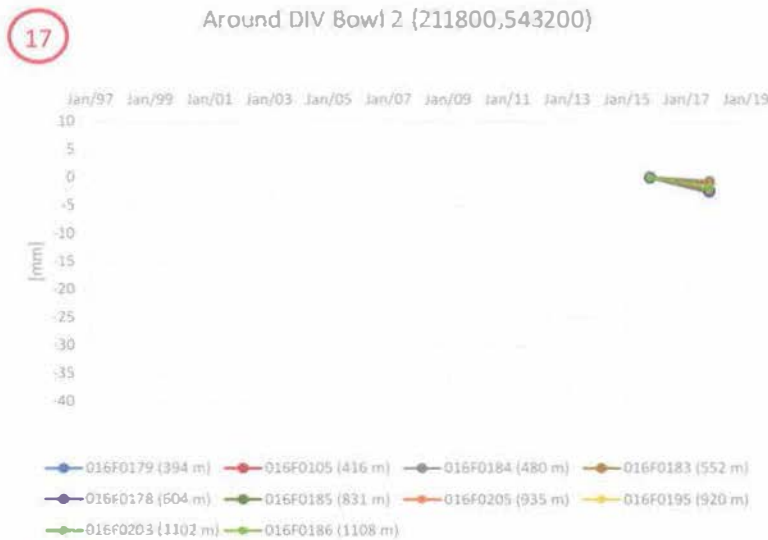

Figuur 7-5 Het punt 016E0282, vlakbij de NSL-01 locatie, wijkt af van de omgeving (zie ook Figuur 4-2, waar 016E0282 een geïsoleerd rood punt is)

Figuur 7-6 Het punt 016E0089 wijkt af van de omgeving (zie ook Figuur 4-2). Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-9.

Figuur 7-7 Daling ten NW van de Diever putlocatie. Vergelijken met Figuur 3-17. Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-3.

Figuur 7-8 Daling ten NW van het Diever voorkomen. Hier heeft het model de grootste daling als we aannemen dat Diever een groter depletiegebied heeft. Als we deze figuur vergelijken met Figuur 3-17 en Figuur 7-7 zien we dat door nog geen indicatie voor is; op alle drie de punten is de daling niet of nauwelijks significant. Het rode cijfer geeft de locatie aan op Figuur 3-3.

8 Bijlage – Autonome en maaiveld-daling

8.1 Rijkswaterstaat data

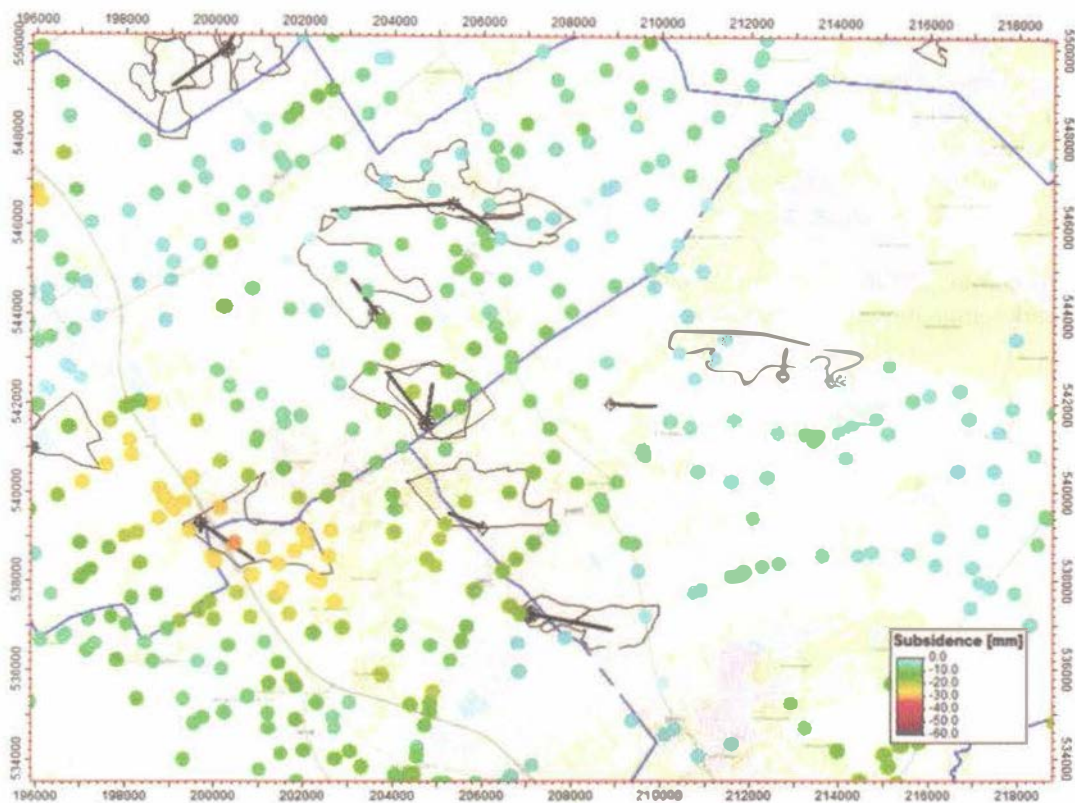
Bij deze rapportage zijn ook gegevens uit de NAP database van Rijkswaterstaat gebruikt (ref. 6). Het doel daarvan is om meer regionaal te kunnen kijken, ook buiten de meetplannen, en om verder terug in de tijd te kunnen kijken, om zo gedrag van peilmerken voor en tijdens de gaswinning met elkaar te kunnen vergelijken.

In de Rijkswaterstaat database worden met name waterpassingen opgeslagen, met niet steeds dezelfde aansluitpunten. Ook de meetnetten zullen niet steeds voldoen aan die van de leidraad voor bodemdalingen t.g.v. mijnbouw (ref. 5). Om die reden zijn de resultaten niet geschikt voor heel precieze vaststelling van de bodemdaling, maar wel voor meer regionale en kwalitatieve analyses.

Bij de grafieken van de gegevens die uit de database komen zijn geen verdere correcties toegepast, afgezien van het feit dat histories voor en na de NAP herziening in 2004 opgelijnd zijn. Aangezien we hier niet in absolute NAP hoogtes geïnteresseerd zijn, maar in relatieve, wordt de verticale oorsprong zo gekozen dat de waarde nul is rond de aanvang van de mijnbouw. Een voorbeeld van zo'n grafiek is Figuur 7-1.

Van de database zijn ook regionale kaarten gemaakt. Omdat er ruis zit in de data, en omdat lang niet alle peilmerken over de hele periode aanwezig zijn, wordt op ieder peilmerkpunt een schatting van de daling gemaakt uit de mediaan van de vijf dichtstbijzijnde peilmerken waarmee wel het hele tijdsbereik kan worden bestreken. De kleuren op de kaarten zijn interpolaties. Om deze redenen, en de bovengenoemde, moeten de kaarten dus **niet** gebruikt worden voor een precieze vaststelling van bodemdaling. Ze zijn bedoeld voor meer regionale en kwalitatieve analyses. Een voorbeeld van zo'n kaart is Figuur 8-1.

Als we in Figuur 8-1 naar de kleur van de punten kijken die ver van de tot 2013 actieve winningen afliggen, dan zien we een dalingen van 0 tot 1.5 cm over 40 jaar. Als we dat als ruwe schatting voor de autonome daling gebruiken, dan geeft dat 0 tot 0.03 cm/y.

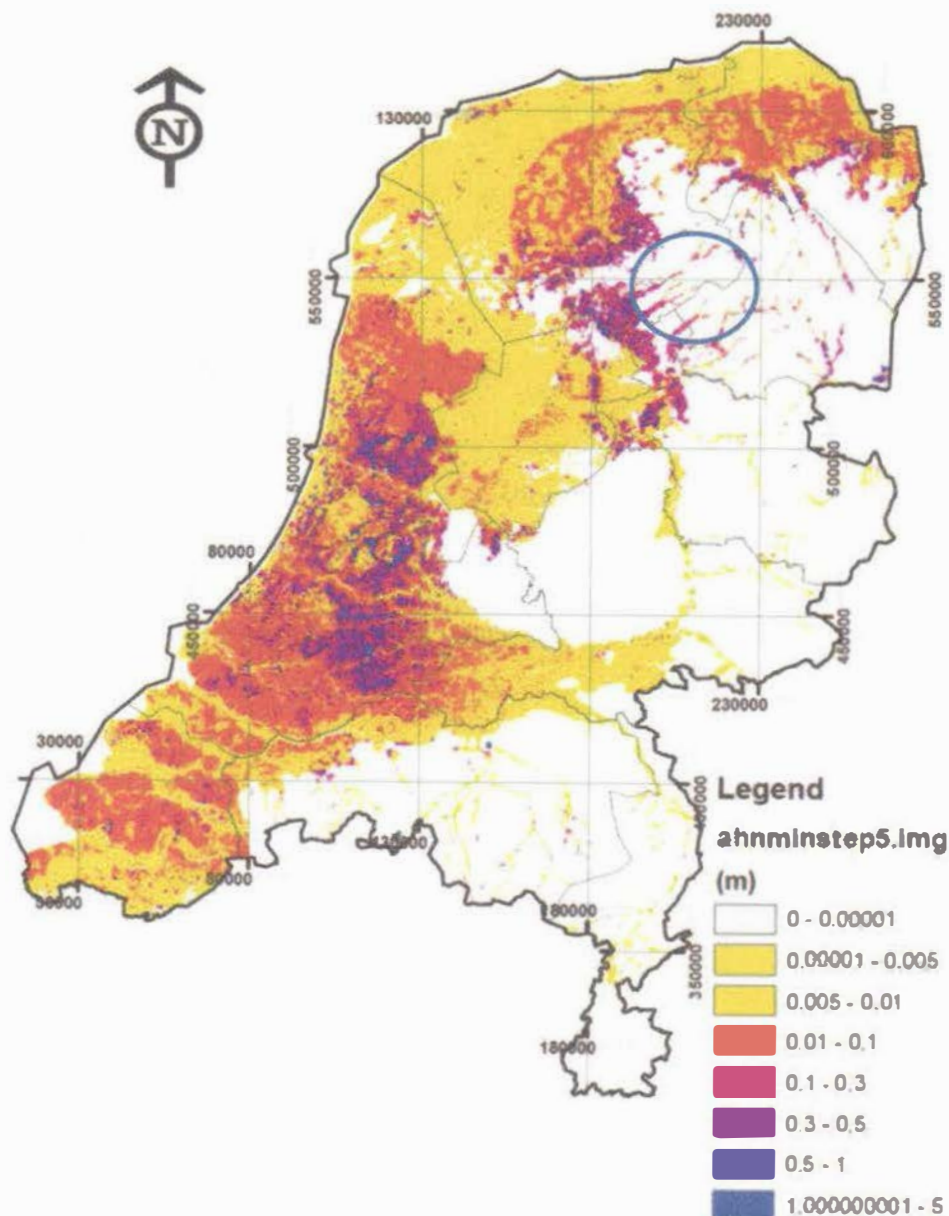
Figuur 8-1 Rijkswaterstaat data 1970-2013 gekarteerd. Voor de witte punten is de geschatte bodemdaling nul. Zichtbaar is de bodemdaling van met name De Blesse. [Voor ieder punt is de mediaan uit de dichtstbij-liggende punten voor de hele periode 1970-2013 genomen. Dat beperkt de ruis, en geeft een overzicht ondanks het feit dat de verschillende peilmerken steeds over verschillende periodes gemeten zijn. Maar het levert wel beperkingen op bij kwantitatief gebruik van de kaart; zie tekst.]

8.2 Maaiveldddaling

In het algemeen zal de mate van bodemdaling deels samenhangen met de funderingsdiepte van een peilmerk. Een peilmerk is ongevoelig voor inklinking van lagen boven het punt waar het gefundeerd is. Omdat peilmerken op stabiliteit geselecteerd worden, zal de bodemdalingsmeting over het algemeen niet samenvallen met de maaiveldddaling. De maaiveldddaling zal groter zijn dan de bodemdaling als die gemeten wordt op de manier die hier besproken wordt.

Deltares heeft in 2011 de verwachte maaiveldddaling in heel Nederland in kaart gebracht. Het resultaat hangt sterk samen met de ondiepe geologie (m.n. veen). Het resultaat is hieronder weergegeven.

Figuur 8-2: Maaiveldddaling 50 jaar na 2011 (Deltares, ref. 4), schaal in m. De locatie van het interessegebied is aangegeven.

9 Bijlage – Parameters

9.1 Diever

Parameters zijn conform ref. 18.

Tabel 9-1 Parameters gebruikt voor het DIV-02 voorkomen

Name	Symbol	Values			Unit	Realization Probabilities			Comment
		L	M	H		L	M	H	
Depleted area	P_v	Fault-block M	Fault-block L	Fault-block XL	[bar]	30%	40%	30%	No water impact observed in pressures so far
Virgin Pressure	P_v	238			[bar]	100%			Pressures measured in DIV-02
Abandonment Pressure	P_a	75	15		[bar]	30%	70%		Non-zero risk of premature watering out, but no indication of water yet
Poisson's Ratio	v	0.25			[-]	100%			There is uncertainty, but it has low impact
Depth of the Formation	z	2079			[m]	100%			Uncertainty low compared to depth
Oedometric Compressibility	C_m	4.0E-6	6.0E-6	8.0E-6	[1/bar]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Depleting height	h	27.8	34	43	[m]	30%	40%	30%	Range inferred from surrounding wells
Rigid Basement Factor	RB	1.01	1.05	1.1	[-]	30%	40%	30%	Some uncertainty (impact is limited, mainly on shape)
Tau	τ	2	3	5	[y]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Production Profile		L profile	M profile	H profile	[-]	30%	40%	30%	

9.2 Eesveen

Parameters zijn conform ref. 23.

Tabel 9-2 Bodemdalings-parameters gebruikt voor het ESV-01 breukblok

Name	Symbol	Values			Unit	Realization Probabilities			Comment
		L	M	H		L	M	H	
Depleted area	P_v	Gas area	Full fault block		[bar]	50%	50%		No water impact observed in ESV-01 pressures
Virgin Pressure	P_v	235			[bar]	100%			Pressures measured in ESV-01
Abandonment Pressure	P_a	50	15		[bar]	50%	50%		Non-zero chance of water limiting production (perforation is close to GWC)
Poisson's Ratio	v	0.25			[-]	100%			Some uncertainty, but low impact
Depth of the Formation	z	2045			[m]	100%			Uncertainty low compared to depth
Oedometric Compressibility	C_m	0.000004	0.000006	0.000008	[1/bar]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Depleting Height	h	16	23	26	[m]	30%	40%	30%	Range inferred from surrounding wells
Rigid Basement Factor	R8	1.001	1.05	1.1	[-]	30%	40%	30%	Some uncertainty (impact is limited)
Tau	τ	2	3	5	[y]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Production Profile		L profile	M profile	H profile	[-]	30%	40%	30%	

Tabel 9-3 Bodemdalings-parameters gebruikt voor het ESV-02 breukblok

Name	Symbol	Values			Unit	Realization Probabilities			Comment
		L	M	H		L	M	H	
Depleted area	P_v	Gas area	Full fault block		[bar]	50%	50%		No water impact observed in ESV-01 pressures
Virgin Pressure	P_v	230			[bar]	100%			Pressures measured in ESV-01
Abandonment Pressure	P_a	75	15		[bar]	50%	50%		Non-zero chance of water limiting production (perforation is close to GWC)
Poisson's Ratio	ν	0.25			[-]	100%			Some uncertainty, but low impact
Depth of the Formation	z	2035			[m]	100%			Uncertainty low compared to depth
Oedometric Compressibility	C_m	0.000004	0.000006	0.000008	[1/bar]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Depleting Height	h	8.8	16	23.2	[m]	30%	40%	30%	Range inferred from surrounding wells
Rigid Basement Factor	RB	1.001	1.05	1.1	[-]	30%	40%	30%	Some uncertainty (impact is limited)
Tau	τ	2	3	5	[y]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Production Profile		L profile	M profile	H profile	[-]	30%	40%	30%	

Tabel 9-6 Parameters voor Vinkega-Vlieland

Name	Symbol	Values			Unit	Realization Probabilities			Comment
		L	M	H		L	M	H	
Depleted area	A	Gas area	Gas area+500m			50%	50%		
Virgin Pressure	P_v	206			[bar]	100%			Low uncertainty
Abandonment Pressure	P_a	15			[bar]	100%			High Paban now unlikely
Poisson's Ratio	v	0.25			[-]	100%			There is uncertainty, but it has low impact
Depth of the Formation	z	1819			[m]	100%			Uncertainty low compar d to depth
Oedometric Compressibility	C_m	6.0E-6	1.0E-5	1.5E-5	[1/bar]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015), Lew-Oost, Nijensleek
Depleting height	h	9	11	15	[m]	30%	40%	30%	
Rigid Basement Factor	RB	1.05	1.2	1.25	[-]	30%	40%	30%	Some uncertainty (impact is limited, mainly on shape)
Tau	τ	1	3	5	[y]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Production Profile		L profile	M profile	H profile	[-]	30%	40%	30%	

9.3 Vinkega

De Vinkega berekening is opnieuw gedaan. Er zijn gewichtsfactoren gebruikt om de dikte variatie te modelleren (zie paragraaf 4.1).

Tabel 9-4 Parameters voor Vinkega-Rotliegend-Core (gewichtsfactor 0.5)

Name	Symbol	Values			Unit	Realization Probabilities			Comment
		L	M	H		L	M	H	
Depleted area	A		Gas area				100%		Only main block
Virgin Pressure	P_v	227			[bar]	100%			Low uncertainty
Abandonment Pressure	P_a	15			[bar]	100%			High Paban now unlikely
Poisson's Ratio	ν	0.25			[-]	100%			There is uncertainty, but it has low impact
Depth of the Formation	z	2014			[m]	100%			Uncertainty low compared to depth
Oedometric Compressibility	C_m	4.0E-6	6.0E-6	8.0E-6	[1/bar]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Depleting height	h	49.5	58	62	[m]	30%	40%	30%	
Rigid Basement Factor	RB	1.001	1.05	1.1	[-]	30%	40%	30%	Some uncertainty (impact is limited, mainly on shape)
Tau	τ	1	3	5	[y]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Production Profile		L profile	M profile	H profile	[-]	30%	40%	30%	

Tabel 9-5 Parameters voor Vinkega-Rotliegend-Extended (gewichtsfactor 0.5, zie tekst)

Name	Symbol	Values			Unit	Realization Probabilities			Comment
		L	M	H		L	M	H	
Depleted area	A	Extended	Extended	Extended		30%	40%	30%	Various shape variations on RO structure, all extending east and towards ESV
Virgin Pressure	P_v	227			[bar]	100%			Low uncertainty
Abandonment Pressure	P_a	20	30	40	[bar]	30%	40%	30%	Non-zero risk of premature wateringout
Poisson's Ratio	ν	0.25			{-}	100%			There is uncertainty, but it has low impact
Depth of the Formation	z	1806	1900	2000	[m]	30%	40%	30%	Aquifer
Oedometric Compressibility	C_m	4.0E-6	6.0E-6	8.0E-6	[1/bar]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015). Weighted average.
Depleting height	h	49.5	58	62	[m]	30%	40%	30%	Sum of KN and RO
Rigid Basement Factor	R8	1.05			{-}	100%			Limited impact, avoid too many cases
Tau	τ	1	3	5	[y]	30%	40%	30%	Range e.g. from NAM report (2015)
Production Profile		L profile	M profile	H profile	{-}	30%	40%	30%	

Bylagen:

- machtiging
- statuten Vereniging Milieudefensie Amsterdam
- uittreksel Handelsregister Kamer van Koophandel

postbus 19199
1000 GD Amsterdam
T 020 6262 620
service@milieudefensie.nl
NL 32 INGB 0000 0186 50

Amsterdam, 10 september 2020

Machtiging

Ondergetekende treedt op namens de Vereniging Milieudefensie, gevestigd te Amsterdam. Hij vertegenwoordigt deze vereniging rechtsgeldig conform de statuten. Hij verklaart namens deze vereniging een volmacht gegeven te hebben tot 1 oktober 2021 aan:

om alle mogelijke rechtsmiddelen aan te wenden met betrekking tot het instemmingsbesluit met bijbehorend winningsplan Vinkega (addendum bodemdaling), dat van 1 september 2020 tot en met 12 oktober 2020 ter inzage ligt, en is opgesteld door de Minister van Economische zaken,

een en ander met het recht van substitutie,

en om al het nodige conform de doelstelling van de Vereniging in verband hiermee te doen.

postbus 19199
1000 GD Amsterdam
T 020 6262 620
service@milieudefensie.nl
NL68 TRIO 0198 0900 80

Volmachtverklaring

Amsterdam, 12 december 2018

Hierbij verklaren ondergetekenden, (voorzitter Vereniging Milieudefensie) en (secretaris Vereniging Milieudefensie) op grond van artikel 9, vierde lid van de statuten, voor een tijdsbestek van twee jaar volmacht te verlenen aan de volgende werknemer van de vereniging: (directeur Vereniging Milieudefensie), om de vereniging in alle opzichten te vertegenwoordigen, waaronder begrepen het voeren van processen, het aangaan van vaststellingsovereenkomsten, het besluiten tot en het sluiten van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, het aangaan van overeenkomsten waarbij de vereniging zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot de zekerheidstelling voor de schuld van een ander verbindt en het tekenen van de benodigde akten, alles met de macht van substitutie. Hiermee komt de volmachtverklaring, zoals opgesteld op 12 december 2017 te Amsterdam te vervallen.

Handtekening:

Handtekening:

Plaats: 12-12-18
Datum: Amsterdam

Plaats: 12-12-18
Datum: Amsterdam

STATUTENWIJZIGING

CE/LCK/42795/1

VERENIGING MILIEUDEFENSIE

Heden drieëntwintig maart-----

tweeduizend zestien, verscheen voor mij,-----

, notaris te Amsterdam:-----

, wonende

die zich gelegitimeerd heeft met een Nederlands paspoort met nummer

voorzitter van na te noemen vereniging.-----

De comparant gaf te kennen:-----

- door de algemene ledenvergadering van de te Amsterdam gevestigde vereniging: **Vereniging Milieudefensie**, kantoor houdende Nieuwe Looiersstraat 31, 1017 VA Amsterdam (Postbus 19199, 1000 GD Amsterdam), ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 40530467, gehouden op negen december tweeduizend vijftien te Utrecht, is met algemene stemmen besloten een wijziging in de statuten van de vereniging aan te brengen;-----

- van het verhandelde in bedoelde vergadering blijkt uit aangehechte stukken. -

De comparant, handelend als gemeld, verklaarde in de statuten van de vereniging de volgende wijziging aan te brengen:-----

Artikel 10 lid 2 laatste zin wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:-----

In de tweede ALV, uiterlijk in de laatste maand voor aanvang van het volgend boekjaar, worden de begroting en de beleidscontouren ter goedkeuring aan de leden voorgelegd en maakt het bestuur de plannen voor het komend jaar bekend in de vorm van een bestuursjaarplan.-----

De comparant, handelend als gemeld, verklaarde dat in verband met voormelde statutenwijziging de doorlopende tekst van de statuten thans luidt als volgt: -----

Naam, zetel en duur: -----

Artikel 1. -----

1. De vereniging draagt de naam: Vereniging Milieudefensie.-----
2. Zij heeft haar zetel te Amsterdam. -----
3. Zij is opgericht op negen november negentienhonderd tweeënzeventig. -----

Doel: -----

Artikel 2. -----

1. De vereniging stelt zich ten doel een bijdrage te leveren aan het oplossen en voorkomen van milieuproblemen en het behoud van cultureel erfgoed, alsmede te streven naar een duurzame samenleving dit alles op mondiaal, landelijk, regionaal en lokaal niveau, in de meest ruime zin en een en ander in het belang van de leden van de vereniging en in het belang van de kwaliteit van het milieu, de natuur en het landschap in de meest ruime zin voor huidige en toekomstige generaties.-----
2. De vereniging tracht haar doel te bereiken door:-----
het kritisch volgen van al die ontwikkelingen in de samenleving die effect hebben op het gebied van milieu, natuur, landschap en duurzaamheid, het beïnvloeden van de besluitvorming daarover door middel van het gebruikmaken van alle daartoe geëigende en geoorloofde middelen, het verrichten dan wel doen verrichten van onderzoek, het verspreiden en verstrekken van informatie in de meest ruime zin, het verkrijgen van gerechtelijke uitspraken en het uitvoeren van alle handelingen en acties die de vereniging nodig acht om haar doel te bereiken. -----

Organen en structuur van de vereniging -----

Artikel 2A -----

1. De vereniging kent als organen:-----

ALV-----

Bestuur -----

Presidium -----

Geschillencommissie -----

Groepen -----

Redactieraad van Milieudefensie magazine -----

Redactie van ledenbulletin -----

2. De samenstelling en de taakstelling van organen van de vereniging worden in deze statuten en de verenigingsreglementen vastgelegd. -----

Reglement -----

Artikel 2B -----

1. Er zijn reglementen: -----

verenigingsreglement, -----

groepenreglement, -----

OR reglement, -----

redactiestatuten van het Milieudefensie magazine en van het ledenbulletin. ---

2. De ALV kan een of meer reglementen vaststellen, wijzigen of opheffen op de wijze als is bepaald ten aanzien van statutenwijziging. -----

3. Een reglement betreffende de regelingen van de ondernemingsraad wordt voor de eerste keer vastgesteld door het bestuur en vervolgens volgens de wettelijke bepalingen. -----

4. Het statuut van de redactie van het Milieudefensie magazine wordt vastgesteld door het bestuur. -----

5. Een reglement mag niet in strijd zijn met de wet of deze statuten. -----

Leden, rechten en plichten van de leden: -----

Artikel 3. -----

1. Leden van de vereniging zijn natuurlijke personen en rechtspersonen die als lid tot de vereniging zijn toegelaten. -----

2. Het bestuur houdt een register bij waarin de namen en adressen van alle leden zijn opgenomen. -----
3. Leden hebben het recht deel te nemen aan alle activiteiten van de vereniging; zij hebben de verplichtingen welke hun bij of krachtens deze statuten zijn opgelegd. -----
4. Andere rechten en plichten van leden zijn op te maken uit de statuten en reglementen. -----

Lidmaatschap: -----

Artikel 4. -----

1. Het bestuur beslist omtrent de toelating van leden. -----
2. Bij niet-toelating tot lid kan de algemene ledenvergadering, hierna te noemen: ALV, alsnog tot toelating besluiten; het beroep tegen niet-toelating wordt bij reglement geregeld. -----
3. Het lidmaatschap eindigt: -----
  - a. door de dood van het lid (natuurlijk persoon); -----
  - b. door ontbinding van het lid (rechtspersoon); -----
  - c. door opzegging door het lid; -----
  - d. door opzegging door de vereniging; -----
  - e. door ontzetting. -----
4. Opzegging namens de vereniging kan geschieden: -----
  - a. wanneer een lid zich schuldig maakt aan discriminatoire uitlatingen of deelneemt aan/openlijk sympathiseert met discriminatoire activiteiten/organisaties; -----
  - b. wanneer hij zijn verplichtingen jegens de vereniging niet nakomt; -----
  - c. wanneer redelijkerwijs van de vereniging niet kan worden gevergd het lidmaatschap te laten voortduren; -----
5. Ontzetting kan worden uitgesproken wanneer een lid in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de vereniging handelt, of de vereniging op onre-

delijke wijze benadeelt. -----

6. De termijnen van opzegging en ontzetting, het tijdstip van het einde van het lidmaatschap, de wijze van opzegging en ontzetting, de gevolgen van een en ander, alsmede het beroep daartegen worden bij reglement geregeld. -----

Geldmiddelen, contributies, boekjaar, jaarrekening en controle:-----

Artikel 5. -----

1. De geldmiddelen van de vereniging komen onder meer voort uit contributies, subsidies, donaties, legaten, erfstellingen, schenkingen en andere baten.-----
Nalatenschappen zullen uitsluitend kunnen worden aanvaard onder gebruikmaking van het voorrecht van boedelbeschrijving. -----
2. Contributies van leden worden vastgesteld door de ALV.-----
3. Het verenigingsjaar of boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.-----
4. Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de vereniging zodanige aantekeningen te houden dat daaruit te allen tijde haar rechten en verplichtingen kunnen worden gekend. -----
5. Door het bestuur wordt elk jaar, binnen vier maanden na afloop van het boekjaar, een jaarrekening opgemaakt, bestaande uit een balans, een staat van baten en lasten en een toelichting, welke tevens het jaarverslag van de penningmeester bevat. -----
6. Het bestuur doet op een ALV binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn door de ALV, rekening en verantwoording over zijn in het afgelopen boekjaar gevoerde bestuur, onder de overlegging van de jaarrekening als in het vorige lid bedoeld, en van de verklaring van de deskundige hierna genoemd. -----
7. Het bestuur draagt er zorg voor dat een accountant, als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek, een verklaring aflegt omtrent de jaarrekening. -----
8. Vaststelling of goedkeuring van de jaarrekening door de ALV strekt, voor zover

geen voorbehoud is gemaakt en voor zover de handelingen van het bestuur uit de stukken blijken, het bestuur tot décharge voor het gevoerde bestuur. -----

Algemeen Bestuur: -----

Artikel 6. -----

1. Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid van de vereniging in de ruimste zin. -----

Het bestuur stelt financiële richtlijnen vast en is eindverantwoordelijk voor de dagelijkse leiding. -----

2. Het bestuur, ook te noemen: het algemeen bestuur, bestaat uit ten minste zeven en ten hoogste elf natuurlijke personen, waaronder één bestuurslid benoemd op een bindende voordracht van de ondernemingsraad en één of twee bestuursleden benoemd door de lokale groepen van de vereniging. -----

De ALV stelt met inachtneming van het vorenstaande het aantal bestuursleden en het aantal van hen benoemd door de lokale groepen vast. -----

3. Met uitzondering van het/de door de lokale groepen benoemde bestuurslid/-bestuursleden en het op voordracht van de ondernemingsraad benoemde bestuurslid geschiedt de verkiezing door de ALV. -----

4. Al hetgeen de bestuursverkiezing verder betreft wordt bij reglement geregeld.

5. Een bestuurslid treedt af uiterlijk na afloop van de ALV gehouden in het vierde jaar na zijn/haar (her) verkiezing volgens een door het bestuur op te maken rooster van aftreden. -----

6. In vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur heeft ieder bestuurslid één stem. -----

Besluiten tijdens bestuursvergaderingen worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen. -----

Het besluit is slechts geldig, indien bij het nemen daarvan ten minste de helft van de bestuursleden in persoon ter vergadering aanwezig is of bij afwezigheid veroorzaakt door overmacht, via een videoverbinding of audioconferen-

cing deelneemt aan de vergadering. -----

7. Een bestuurslid ontvangt als zodanig geen bezoldiging, noch middellijk, noch onmiddellijk. -----

Een vergoeding voor de door een bestuurslid ten behoeve van de vereniging redelijkerwijs gemaakte kosten wordt niet als bezoldiging aangemerkt. -----

Alle aan de bestuursleden betaalde vergoedingen worden als zodanig in de jaarrekening opgenomen en toegelicht. -----

8. Ieder bestuurslid is verplicht om (on)bezoldigde werkzaamheden, die voor de vereniging relevant zijn, aan het bestuur van de vereniging te melden, die daarover ook de ALV in kennis stelt. -----

Indien er sprake is of kan zijn van een belangentegenstelling mist het betrokken bestuurslid stemrecht in vergaderingen bij die agendapunten waarbij deze belangentegenstelling speelt. -----

9. A. Binnen het bestuur mogen geen nauwe familie- of vergelijkbare relaties bestaan, waaronder begrepen - maar niet beperkt tot - huwelijk, geregistreerd partnerschap, ongehuwd samenwonen en bloed- of aanverwantschap tot in de derde graad. -----

Een relatie als hierbedoeld, is een grond voor ontslag. -----

Elk van de desbetreffende bestuursleden dient het bestuur van het bestaan van een relatie als hier bedoeld onverwijld op de hoogte te stellen. -----

Het bestuur informeert hieromtrent op de eerst mogelijke ALV (vergadering het tot het verlenen van ontslag bevoegde orgaan) en doet hierbij zondig het verzoek tot ontslag van een of meer van de desbetreffende bestuursleden ten einde de in dit artikel bedoelde onverenigbaarheid op te heffen. -----

- B. Met het bestuurslidmaatschap is onverenigbaar de hoedanigheid van bestuurder, oprichter, aandeelhouder, toezichthouder of werknemer van: ----

- een entiteit waaraan de vereniging de door haar ingezamelde gelden

middellijk of onmiddellijk, geheel of gedeeltelijk afstaat; -----

- een entiteit waarmee de instelling op structurele wijze op geld waardeerbare rechtshandelingen verricht; -----

Met een entiteit zoals bedoeld in dit lid wordt gelijkgesteld een rechtspersoon of entiteit die statutair – direct of indirect – met de vereniging is verbonden. -----

Een relatie als bedoeld in dit lid, is een grond voor ontslag. -----

C. Het bepaalde in lid B geldt niet ten aanzien van een entiteit of daaraan statutair – direct of indirect – verbonden entiteit waaraan Milieudefensie conform haar statutaire doelstelling gelden afstaat (ontvangende entiteit) met dien verstande dat: -----

- de invloed van een ontvangende entiteit op de benoeming en voordracht tot benoeming van het bestuur van de vereniging is toegestaan tot ten hoogste een derde van het aantal bestuursleden; -----
- niet meer dan een derde van het aantal bestuursleden mag bestaan uit de onder lid B van dit artikel genoemde personen. -----

De hier bedoelde bestuursleden mogen – buiten vertegenwoordiging door deelname aan handelingen van het bestuur – de vereniging niet vertegenwoordigen. -----

D. Het bepaalde in lid B en C geldt niet indien en voor zover ten aanzien van de vereniging en de bedoelde entiteit sprake is van consolidatie zoals bedoeld in artikel 650.108 van de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen. -----

E. Een bestuurslid ten aanzien waarvan zich een onverenigbaarheid als bedoeld in dit artikel voordoet, dient het bestuur hiervan onverwijld op de hoogte te stellen. -----

Het bestuur informeert hieromtrent op de eerst mogelijke vergadering de ALV (tot het verlenen van ontslag bevoegde orgaan). -----

F. Verstrengeling van belang: in alle gevallen waarin de vereniging een tegenstrijdig belang heeft met een lid van het bestuur dient het bestuurslid dit te melden aan het bestuur. -----

Het bestuurslid dient zich van de beraadslaging ter zake te onthouden. ----

Dit bestuurslid komt bij besluitvorming ter zake van de desbetreffende aan-
gelegenheid geen stemrecht toe en de aanwezigheid van dit bestuurslid telt
niet mee ter bepaling of het vereiste quorum voor besluitvorming is be-
haald. -----

G. In alle gevallen waarin de vereniging een tegenstrijdig belang heeft met
een of meer leden van het bestuur kan de vereniging slechts worden verte-
genwoordigd door twee leden van het dagelijks bestuur (of hun plaatsver-
vangers) gezamenlijk handelend; -----

met dien verstande dat degenen ten aanzien van wie het tegenstrijdig be-
lang met de vereniging bestaat, niet bevoegd zijn of gemachtigd kunnen
worden namens de vereniging de desbetreffende handelingen te verrich-
ten.-----

Onder een verstrengeling van belangen wordt onder meer verstaan het
verrichten van op geld waardeerbare rechtshandelingen tussen de vereni-
ging en: -----

a. leden van het bestuur, en/of medewerkers van de vereniging;-----

b. personen die een nauwe familie- of vergelijkbare relatie hebben met de
hierboven onder sub a genoemde personen; -----

c. rechtspersonen waarvan de hierboven onder a en b genoemde personen
bestuurslid, toezichthouder of aandeelhouder zijn. -----

10. Al hetgeen de vergadering van het bestuur en de besluitvorming daarin betreft
en al het overige betreffende het bestuur wordt bij reglement geregeld.-----

Dagelijks bestuur: -----

Artikel 7. -----

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit tenminste drie en ten hoogste vier leden.----
 Van dit dagelijks bestuur maken deel uit: de voorzitter, de secretaris en de penningmeester. -----
 Verkiezing en benoeming van de voorzitter en penningmeester gebeurt door de ALV. -----
 Het algemeen bestuur benoemt uit zijn midden een secretaris en desgewenst een vierde lid van het dagelijks bestuur. -----
2. Bij ontstentenis van een lid van het dagelijks bestuur wijst het bestuur uit zijn midden een vervanger aan.-----
3. De drie functies van het dagelijks bestuur dienen door drie verschillende personen te worden vervuld. -----
 Eén van de leden van het dagelijks bestuur heeft personeel en organisatie in de portefeuille.-----

De directie: -----

Artikel 8.-----

1. Het bestuur benoemt de leden van de directie.-----
2. De directie voert de leiding over het landelijk bureau.-----
3. De directie adviseert het algemeen en dagelijks bestuur ter zake van het beleid van de vereniging en heeft voorts tot taak om samen met het dagelijks bestuur de bestuursvergaderingen voor te bereiden en de besluiten daarvan uit te voeren. -----
4. Het bestuur is bevoegd specifieke bestuurstaken/bevoegdheden te delegeren aan de directie en deze delegatie te herzien of in te trekken.-----

Bestuursbevoegdheid en vertegenwoordiging: -----

Artikel 9.-----

1. Het bestuur is belast met het besturen van de vereniging en is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, het aangaan van overeenkomsten waarbij de vereniging

zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor de schuld van een ander verbindt. -----

2. Indien het aantal bestuursleden daalt beneden het voorgeschreven minimum blijft het bestuur bevoegd. -----

Het bestuur is evenwel verplicht binnen zes maanden een ALV te beleggen waarin de voorziening in de open plaats(en) aan de orde komt. -----

3. De bevoegdheid tot vertegenwoordiging van de vereniging komt toe aan het bestuur en bovendien aan twee leden van het dagelijks bestuur (of hun plaatsvervangers) gezamenlijk handelend; -----

4. De bevoegdheid tot vertegenwoordiging van de vereniging komt mede toe aan één of meer leden van het bestuur, één of meer leden van de directie of één of meer derden, indien en voor zover de betrokkenen daartoe een door twee - ingevolge het vorige lid - bevoegde personen ondertekende en aan een termijn gebonden volmacht heeft/hebben ontvangen. -----

Algemene vergaderingen: -----

Artikel 10. -----

1. Aan de ALV, als hoogste orgaan van de vereniging, komen alle bevoegdheden toe die niet door de wet, deze statuten of reglementen aan andere organen zijn opgedragen. -----

2. Het bestuur roept ten minste twee keer per jaar de ALV bijeen en voorts zo dikwijls als het dit wenselijk acht. -----

In de eerste ALV, binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, worden de jaarrekening en het jaarverslag ter goedkeuring aan de leden voorgelegd en legt het bestuur verantwoording af voor het afgelopen jaar in de vorm van een bestuursjaarverslag. -----

In de tweede ALV, uiterlijk in de laatste maand voor aanvang van het volgend boekjaar, worden de begroting en de beleidscontouren ter goedkeuring aan de

leden voorgelegd en maakt het bestuur de plannen voor het komend jaar bekend in de vorm van een bestuursjaarplan. -----

3. De oproep voor een ALV geschiedt door de voorzitter of de secretaris op een termijn van tenminste twee maanden of, als het een meerdere dan de in het vorige lid genoemde twee ALV's betreft, op een termijn van tenminste veertien dagen, de dag van de oproep en van de ALV niet meegerekend. -----

De oproep bevat een aanduiding van plaats en tijd van de ALV, alsmede een opgave van de te behandelen onderwerpen en het verzoek zich voor deelname te melden. -----

De oproep geschiedt hetzij als onderdeel van een brief verzonden aan alle leden, hetzij als advertentie in een landelijk verspreid dagblad. -----

4. a. Op schriftelijk en met reden omkleed verzoek van ten minste tweehonderd vijftig leden of ten minste een zodanig aantal leden als bevoegd is tot het uitbrengen van een/tiende gedeelte van de stemmen in een ALV, indien dit gedeelte minder dan tweehonderd vijftig mocht bedragen, is het bestuur verplicht tot het bijeenroepen van de ALV op een termijn niet langer dan vier weken. -----

- b. Indien aan het verzoek binnen veertien dagen geen gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze die in of bij het verenigingsreglement is bepaald. -----

De verzoekers kunnen alsdan zelf voorzien in de leiding de ALV en het opstellen der notulen. -----

Artikel 11. -----

1. Er is een presidium dat zorgdraagt voor het voorzitterschap, het secretariaat en de organisatie van de ALV. -----
2. Het presidium heeft geen functie in een ALV als bedoeld in artikel 10 lid 4 b. --
3. Al hetgeen het presidium verder betreft wordt bij reglement geregeld. -----

Artikel 12. -----

1. Elk lid van de Vereniging kan op de ALV één stem uitbrengen. -----
 Een stemgerechtigd lid kan het stemrecht niet bij volmacht aan een ander verlenen. -----
 Geschorste leden hebben geen stemrecht. -----
  2. Alle besluiten van de ALV worden genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen, voor zover niet bij de wet of bij deze statuten een grotere meerderheid is voorgeschreven. -----
  3. Ter bepaling van enige meerderheid tellen onthoudingen of ongeldige stemmen niet mee. -----
  4. Geschorste leden en geschorste leden van verenigingsorganen hebben slechts toegang tot een besloten vergadering voor zover daarin het besluit tot schorsing wordt behandeld. -----
  5. Al hetgeen de ALV verder betreft wordt bij reglement geregeld. -----
- Referendum:**-----
- Artikel 13.**-----
1. Het referendum is een schriftelijke stemming door de leden.-----
  2. Aan een referendum kunnen worden onderworpen alle besluiten van de ALV die als onderwerp voor een referendum worden aangewezen door het bestuur of door de ALV zelf.-----
  3. De ALV en het bestuur kunnen tot een referendum besluiten in de vergadering zelf voor of na het besluit van die vergadering. -----
 Het bestuur kan bovendien binnen veertien dagen na die vergadering tot een referendum besluiten mits het bestuur zich, voor of na het besluit van die vergadering maar in elk geval in die vergadering, het recht heeft voorbehouden een referendum te doen plaats vinden en zulks aan de vergadering heeft medegedeeld. -----
 In dit laatste geval zal de ALV reeds drie leden voor de ad hoc commissie kunnen aanwijzen voor het geval het referendum doorgang zal vinden. -----

4. Hangende de uitslag van een referendum wordt de uitvoering van het besluit geschorst.-----

Artikel 14.-----

1. Een referendum wordt zo spoedig mogelijk gehouden en in ieder geval binnen drie maanden na het besluit dat aan het referendum wordt onderworpen.-----
De uitslag wordt binnen vijf maanden na het besluit door het bestuur aan de leden meegedeeld.-----
Het referendumbesluit treedt onmiddellijk na deze mededeling in werking. ---
2. De ALV draagt de organisatie van een referendum en de vaststelling van de uitslag op aan een ad hoc commissie van vijf leden.-----
Drie van hen worden door de ALV en twee van hen door het bestuur uit zijn midden benoemd. -----
Als de ALV geen commissie instelt, wordt het bestuur als zodanig geacht te zijn aangewezen. -----
3. De informatie over de argumenten vóór en tegen het besluit dat aan een referendum wordt onderworpen, wordt bij het referendum aan de leden meegegeeld zodanig, dat hierover consensus bestaat bij de ad hoc commissie. -----

Artikel 15.-----

1. Een referendum wordt schriftelijk en anoniem gehouden onder alle leden van de vereniging. -----
De leden krijgen tenminste vier weken de tijd om te antwoorden.-----
2. Een lid dat blanco antwoordt of met een antwoord dat niet voldoet aan de voorgeschreven mogelijkheden, telt mee voor de bepaling van de totale deelname; het antwoord wordt gerekend als zijnde "geen mening".-----
3. De uitkomst van een referendum wordt geacht een voor de vereniging geldend besluit te zijn als ten minste een vijfde deel van de leden heeft deelgenomen aan de beantwoording en de uitkomst door ten minste de helft van de deelnemende leden is gesteund. -----

Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, wordt het geschorste besluit uitgevoerd. -----

Commissies en werkgroepen: -----

Artikel 16. -----

1. Commissies en werkgroepen worden ingesteld en de benoeming van leden ervan geschiedt door het bestuur of door de ALV. -----
2. Commissies en werkgroepen hebben een zodanige taak als bij de instelling ervan zal worden bepaald. -----
3. Al hetgeen commissies en werkgroepen verder betreft wordt bij reglement bepaald. -----

Geschillencommissie: -----

Artikel 17. -----

1. Er is een geschillencommissie, waarin geen leden van andere verenigingsorganen zitting kunnen hebben, met als taak: -----
  - a. het trachten te bemiddelen bij aan haar voorgelegde geschillen tussen enerzijds een of meer leden en anderzijds een orgaan van de vereniging; --
  - b. het trachten te bemiddelen bij aan haar voorgelegde geschillen tussen organen van de vereniging onderling; -----
  - c. het doen van uitspraken bij geschillen als onder a en b bedoeld, mits tenminste één van de bij het geschil betrokken leden of organen daarom schriftelijk heeft gevraagd; aan het doen van een uitspraak gaat een bemiddelingspoging door de geschillencommissie vooraf; -----
  - d. het overigens doen van uitspraken, na voldoende hoor en wederhoor, in gevallen die in of krachtens deze statuten aan haar zijn opgedragen. -----
2. Uitspraken van de geschillencommissie hebben de status van een advies aan de ALV. -----
3. Al hetgeen benoeming en zittingstermijn betreft wordt bij reglement bepaald.
4. Dit artikel is niet van toepassing in gevallen waarvoor in het verenigingsregle-

ment een uitzondering is gemaakt.-----

Statutenwijziging: -----

Artikel 18.-----

1. Een besluit tot wijziging van de statuten kan slechts genomen worden met een meerderheid van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
2. De oproep tot de ALV waarin wijziging van de statuten van de vereniging wordt voorgesteld dient uitdrukkelijk te vermelden dat het voorstel waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, vanaf twee maanden voor de ALV op een voor de leden goed toegankelijke plaats ter inzage is gelegd tot na afloop van de dag waarop de ALV wordt gehouden. -----
3. Een wijziging van de statuten treedt niet in werking dan nadat daarvan een notariële akte is opgemaakt.-----

Tot het doen verlijden van de akte is ieder bestuurslid bevoegd. -----

Ontbinding: -----

Artikel 19.-----

1. Een besluit tot ontbinding van de vereniging kan slechts worden genomen in een daartoe bijeengeroepen ALV met tenminste drie/vierde van de geldig uitgebrachte stemmen. -----
2. De oproeping voor deze vergadering dient met inachtneming van het bepaalde in artikel 10 lid 3 tenminste tien dagen vóór de dag van de vergadering per advertentie te zijn gepubliceerd in tenminste twee landelijke dagbladen. -----

Vereffening: -----

Artikel 20.-----

1. Na ontbinding is het bestuur belast met de vereffening, tenzij door de ALV, welke tot de ontbinding besloot, één of meer anderen als vereffenaars zijn aangewezen. -----
2. Gedurende de vereffening is het bij of krachtens deze statuten bepaalde zoveel mogelijk van toepassing. -----

Het batig saldo na vereffening vervalt aan een of meerdere organisaties die zoveel mogelijk de doelstellingen van de Vereniging Milieudefensie nastreven, dan wel dient te worden overgedragen aan een andere door de Inspecteur Registratie en Successie als algemeen nut beogend erkende instelling.-----

3. In geval van een juridische fusie of splitsing van Milieudefensie mag het vermogen dat Milieudefensie bij de fusie of splitsing geeft alsmede de vruchten daarvan, slechts met toestemming van de rechter anders worden besteed dan vóór de fusie of splitsing was voorgeschreven. -----

Slotbepalingen:-----

Artikel 21.-----

Bij verschillen van mening over de uitleg van deze statuten en van het verenigingsreglement beslist de geschillencommissie bindend zonder dat er beroep mogelijk is.-----

Artikel 22.-----

In alle gevallen waarin de wet, de statuten en de reglementen niet voorzien, beslist het bestuur.-----

Het bestuur doet van toepassing van dit artikel mededeling aan de ALV.-----

De verschenen persoon is mij, notaris, bekend.-----

Deze akte is heden verleden te Amsterdam.-----

De inhoud van deze akte is aan de verschenen persoon zakelijk meegedeeld en toegelicht.-----

De verschenen persoon verklaarde geen volledige voorlezing te verlangen, van de inhoud van de akte te hebben kennisgenomen en daarmee in te stemmen.----

Deze akte is vervolgens beperkt voorgelezen en onmiddellijk daarna ondertekend door de verschenen persoon en mij, notaris, om elf uur en zesenvieftig minuten.

(Volgt ondertekening)

Uittreksel Handelsregister

Kamer van Koophandel®

KvK-nummer 40530467

Pagina 1 (van 3)

De onderneming / organisatie wil niet dat haar adresgegevens worden gebruikt voor ongevraagde postreclame en verkoop aan de deur.

Rechtspersoon

RSIN	002565006
Rechtsvorm	Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid
Statutaire naam	Vereniging Milieudefensie
Ook genoemd	VMD
Statutaire zetel	Amsterdam
Bezoekadres	Nieuwe Looiersstraat 31, 1017VA Amsterdam
Postadres	Postbus 19199, 1000GD Amsterdam
Telefoonnummer	0206262620
Faxnummer	0205507310
Internetadres	www.milieudefensie.nl
E-mailadres	service@milieudefensie.nl
Datum oprichting	09-11-1972
Datum akte laatste statutenwijziging	23-03-2016
Activiteiten	SBI-code: 94996 - Overige ideële organisaties Milieuverenigingen

Bestuurders

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Titel	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Titel	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

WAARMERK

KAMER VAN KOOPHANDEL

Een gewaarmerkt uittreksel is een officieel bewijs van inschrijving in het Handelsregister. Een papieren gewaarmerkt uittreksel is ondertekend, voorzien van een microtekst en uv-logo gedrukt op "optisch dood" papier.

Uittreksel Handelsregister

Kamer van Koophandel®

KvK-nummer 40530467

Pagina 2 (van 3)

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	
Geboortedatum	9
Datum in functie	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Titel	
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Gevolmachtigden

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Titel	
Inhoud volmacht	Volledige volmacht

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	
Inhoud volmacht	Gezamenlijk handelend met een andere gevolmachtigde de verenging vertegenwoordigen, waaronder begrepen het voeren van processen, het aangaan van vaststellingsovereenkomsten. Alles met de macht van substitutie.

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	

WAARMERK
KAMER VAN KOOPHANDEL

Een gewaarmerkt uittreksel is een officieel bewijs van inschrijving in het Handelsregister. Een papieren gewaarmerkt uittreksel is ondertekend, voorzien van een microtekst en uv-logo gedrukt op 'optisch dood' papier.

2020-01-13 08:12:44

Uittreksel Handelsregister

Kamer van Koophandel®

KvK-nummer 40530467

Pagina 3 (van 3)

Inhoud volmacht   Gezamenlijk handelend met een andere gevolmachtigde de vereniging vertegenwoordigen, waaronder begrepen het voeren van processen, het aangaan van vaststellingsovereenkomsten. Alles met de macht van substitutie.

Naam

Geboortedatum

Datum in functie

Titel

Inhoud volmacht

Het doen van opgaven aan banken van functionarissen binnen de vereniging.

Naam

Geboortedatum

Datum in functie

Titel

Inhoud volmacht

Het doen van opgaven aan banken van functionarissen binnen de vereniging.

Uittreksel is vervaardigd op 13-01-2020 om 08,12 uur.
Voor uittreksel

WAARMERK
KAMER VAN KOOPHANDEL

Een gewaarmerkt uittreksel is een officieel bewijs van inschrijving in het Handelsregister. Een papieren gewaarmerkt uittreksel is ondertekend, voorzien van een microtekst en uw logo gedrukt op 'optisch dood' papier.

2020-01-13 08:12:44